

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIUS SPRENDIMAS

DĖL INTERNETO PORTALE EKSPERTAI.EU PASKELBTOS INFORMACIJOS

2023 m. kovo 30 d. (SK-242) SPR-68

Vilnius

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba (toliau – Tarnyba) 2022-11-03 gavo Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prašymą atlikti tyrimą dėl interneto portale ekspertai.eu galimai skelbiamos dezinformacijos ir propagandos, kurios skleidimas draudžiamas Visuomenės informavimo įstatymo (toliau ir – VII) 19 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis. Generalinės prokuratūros prokuroras V. Kasparavičius rašte taip pat nurodė, kad prašymas atlikti tyrimą grindžiamas D. Žalimo pranešimu (toliau – Pranešimas) apie VšĮ „Ekspertai.eu“, valdančios interneto portalą ekspertai.eu, vykdomą Lietuvos Respublikos Konstitucijai priešingą veiklą, kenkiančią valstybei ir viešajam interesui. Prokuroras prašo pateikti visą informaciją apie tyrimą bei jo rezultatus.

Pranešimo motyvacija

Pagrindiniai pranešimo argumentai:

1. Ekspertai.eu (toliau ir – Skleidėjas) tęstinio pobūdžio neteisėta veikla, skelbiama informacija ne tik kelia įtampą visuomenėje, tačiau yra priešinga Konstitucijai, kenkia valstybei ir yra palanki Rusijai ir jos valdžios institucijoms.
2. Įvertinus Skleidėjo viešąją informaciją esą akivaizdu, kad tikrasis tikslas nėra objektyviai, išsamiai ir nešališkai informuoti visuomenę.
3. Pabrėžtina, kad Skleidėjo nuolat skelbiama informacija turi atitinkamą potekstę dėl dabartinės Lietuvos valdžios išrinkimo teisėtumo, kaltinant valdžios institucijas dėl daromos ekonominės žalos, bauginant piliečius dėl galimo Rusijos įsiveržimo, skleidžiant dezinformaciją, jog rusai ir ukrainiečiai dar visai neseniai buvo viena tauta.
4. Skleidėjo viešąją informaciją yra siekiama sumenkinti pasitikėjimą valstybės ir teisėsaugos institucijomis. Pateikiamos publikacijos ir įrašai, kuriais palaikoma bei pateikiamos teorijos, kurios yra palankios Rusijos Federacijai. Pavyzdžiui, bandoma formuoti nuomonę, esą Rusija ir Ukraina dar visai neseniai buvo ta pati tauta, šis, taip pat „specialiosios operacijos“ ar Ukrainos („skriaudžiamos giminingos tautos“) išvadavimo naratyvas yra itin dažna Rusijos Federacijos komunikacijos žinutė.

5. Tarp naujienų nuolat yra skelbiamos tiek Vladimiro Putino, tiek Sergejaus Lavrovo pozicijos. Sergejus Lavrovas yra vienas pagrindinių Rusijos Federacijos propagandos skleidėjų, kurio komunikacija neatitinka faktų ir tiesos, skleidžia melagingus faktus bei dezinformaciją, teisina Rusijos Federacijos karo nusikaltimus.
6. Formuojamos subtilios ekonominės užuominos, kaip, pvz., tik po 30 metų Lietuvos Respublikoje gyvens daugiau žmonių nei Lietuvos Sovietų Socialistinėje Respublikoje. Tokia antrašte daroma prielaida, jog Lietuva galimai trisdešimt nepriklausomybės metų siekė buvusio lygio. Kartu yra netiesiogiai skatinama prorusiška kultūra bei vertybės, o tai yra gerai žinomas dar vienas propagandos naratyvas Rusiją vaizduoti didinga valstybe, su didžia kultūra ir pan. To puikūs pavyzdžiai yra siekis apginti Rusų dramos teatro vardą, taip pat teiginiai, jog yra reikalinga atstatyti Stalino paminklą Lietuvoje. Iš esmės yra skatinama Rusijos kultūra Lietuvoje, kuri karo nusikaltimų potekstėje yra nepriimtina. Be to, taip yra bandoma pateisinti Rusijos karo nusikaltimus Ukrainoje.
7. Nurodžius Rusijos propagandos faktus bei klaidingus ekonominius faktus, tuomet yra pateikiami ypatingai neigiami faktai apie Lietuvos valstybės tiek aktyvius, tiek ir buvusius politikus. Siekiant sukurti įspūdį, jog Lietuvoje yra ne teisėtai išrinkta valdžia, o „Lanzbergių“ klanas, kuris yra prilyginamas režimui. Tai yra, Lietuvą valdo laikini administratoriai.
8. Tokiu būdu per visuomenės informavimo priemonę Ekspertai.eu jau eilę metų yra skleidžiama dezinformacija, kurios tikslas, pateikiant šališkus argumentus, daryti įtaką visuomenės požiūriui bei jį formuoti. Ekspertai.eu tokia dezinformacija paprastai yra kartojama ir paskleidžiama įvairiomis formomis (tiek vaizdo, tiek publikacijų forma), siekiant sukurti norimą auditorijos požiūrį.
9. Skleidžiama dezinformacija dažnai pateikia gerai apsvarstytus ir atrinktus faktus bei siekia paveikti ne žmonių racionalų mąstymą, o emocijas, t. y. siekiama išgąsdinti, kad Lietuvą valdo „Lanzbergių režimas“, kurio atstovai yra ne tik rasistai, tačiau ir pavojingi asmenys Lietuvai. Tokiu būdu propaganda bei dezinformacija gali būti naudojama siekiant tiek palankumo Rusijai, tiek siekiant pateisinti jos vykdomus karo nusikaltimus, kartu ir nukreipti dėmesį nuo Rusijos pradėto žiauraus karo, kadangi yra formuojama nuomonė, kad Lietuvos viduje yra daug problemų, t. y. nėra valdžios, kurią palaiko visuomenė, o yra režimas, kuris elgiasi neteisėtai. Tai, yra akivaizdus Kremliaus naratyvas bei dezinformacija, kuri yra gerai žinoma tarp Rusijos valdžios palaikytojų bei rėmėjų.
10. Tokie veiksmai yra ne tik prieštaraujantys Konstitucijai, tačiau ir nukreipti prieš valstybę. Kartu nukreipti tiek prieš visuomenės rimtį, viešąją tvarką, tačiau ir prieš valstybės stabilumą bei konstitucinę santvarką. Ekspertai.eu subtiliai kvestionuoja suverenios Lietuvos legitimiją valdžią, demokratiją bei egzistuojančią santvarką

vykdo antikonstitucinę, antivalstybinę veiklą, todėl karo Ukrainoje kontekste tokių veiksmų turi būti įvertinti ypatingai atsakingai, jautriai bei operatyviai.

11. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė yra vadinama kolaborante ir nepriklausomybės priešininke. Tai yra puikus pavyzdys, kuomet faktai iškraipomi ir pateikiami taip kaip yra palanku Rusijos valstybei, nes būtent Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė visuomet tarptautinėje bendruomenėje griežtai pasisakė Rusijos atžvilgiu ir vertino jos veiksmus neigiamai dar iki karo pradžios. Taigi, ji buvo neparanki Rusijos valdžios institucijoms, todėl Ekspertai.eu siekia ją sumenkinti ir sumažinti jos išsakomos pozicijos reikšmę.
12. Visuomenės informavimo priemonė Ekspertai.eu tampa ypatingai pavojinga ir tuo aspektu, kad ji ne tik skleidžia Kremliaus propagandą, tačiau tai daro taip, jog pateikia ją kaip faktą, kuriam tarsi Ekspertai.eu ir nepritaria, tačiau publikacijos viduje yra ne tik detalai parašoma propagandos versija, tačiau tekstas pakreipiamas taip tarsi propagandos skleidėjas turi pagrindą taip teigti.
13. Puikus pavyzdys – Ekspertai.eu publikacija: „G. Landsbergio prosenelį, Rusijos URM atstovė M. Zacharova pabandė apdergti nacio vardu“. Iš publikacijos pavadinimo galima spręsti, jog neva autorius nepritaria M. Zacharovai, kuri yra žinoma Rusijos propagandos skleidėja, nuomonei, tačiau perskaičius publikaciją, susidaro visiškai priešinga nuomonė. Atitinkamai publikacijoje „Lavrovas: Rusija yra istorinio kelio pasirinkimo akivaizdoje, kaip 1917 ir 1991“ (ekspertai.eu, 2022-07-08) yra nurodoma: „M. Zacharova atskleidė įdomią detalę, esą tarybinė valdžia suteikė teisę V. Landsbergiui-Žemkalniui grįžti į LTSR, nes pastarasis išdavė kitus nacistus, t. y. kai perdavė informaciją KGB apie kitus pabėgėlius nacių. Tačiau jei tai ir tiesa, ką sako M. Zacharova, esą V. Landsbergis-Žemkalnis mielai pasidalino turima informacija su KGB apie savo buvusių bendražygių nacių, reiškia V. Landsbergis-Žemkalnis buvo tikras Lietuvos patriotas, mokėjęs išsisukti iš kebliausių situacijų ir dirbti tėvynei taip, kaip ir turi dirbti tėvynei apsukrus patriotas.“
14. Taigi, galima daryti kelias išvadas iš šios publikacijos. Pirma, bandoma perkelti atsakomybę, nes tarsi yra cituojama tik M. Zacharovos pateikta informacija ir tai neva nėra redakcijos nuomonė ar faktai. Antra, neva yra pripažįstama bei teigiama, jog V. Landsbergis-Žemkalnis buvo patriotas, tačiau kartu iškomunikuojant aiškią ir nedviprasmišką žinutę, kad vienas iš Landsbergių buvo nasis.
15. Paminėtinas ir Ekspertai.eu naratyvas, jog Lietuvą šiuo metu valdo Landsbergių režimas / klanas, kurie yra susiję su naciais. Pabrėžtina, jog Rusija oficialiai teigia, kad Ukrainoje ji kovoja su naciais, kurie neva kankina vietinius gyventojus. Šiuo pagrindu situacija tampa ypatingai pavojinga.
16. Naudojant tokią schemą yra skelbiama ir Baltarusijos valstybės propaganda. Tarsi neva teikiama priešinga nuomonė, siekiant objektyvumo, tačiau realiai yra

pateikiama dezinformacija ir propagandinės kalbos, kurios negali būti skelbiamos, nes yra draudžiamos dėl melagingų ir tikrovės neatitinkančių faktų.

17. Tai yra ne tik antikonstitucinė, priešiška bei teroristinei valstybei naudinga propaganda, tačiau ir ypatingai Lietuvos Respublikai, jos demokratijai ir nepriklausomumui pavojingas elgesys, dėl kurio nedelsiant turi būti imtasi veiksmų;
18. Iš nurodytos informacijos ir duomenų visumos, kitų teisinių argumentų bei motyvų, yra matyti viešajam interesui yra iškilęs ne tik, kad pavojus, tačiau Ekspertai.eu jam jau eilę metų daro žalą, trikdo viešąją rimtį. Taip pat užsiima veikla, kuri prieštarauja Konstitucijai ir yra antivalstybinė.
19. Pranešime akcentuojama, kad Rusijos Federacijos veikla yra ypatingai pavojingas veiksnys Lietuvos Respublikai, jos valstybingumui ir nepriklausomybei, todėl turi būti vertinama ypatingai rimtai.

Tyrimo vartojami apibrėžimai

Tyrimo vartojami 2 apibrėžimai: informacinė konstrukcija ir informacinė struktūra.

Informacinė konstrukcija tyrimo yra suprantama kaip viešosios informacijos skleidėjo veiksmas, kuriuo yra diegiama informacinė žinutė ir formuojama nuomonė tam tikru klausimu. Pabrėžtina, kad terminas informacinė konstrukcija tyrimo yra vartojama tuo atveju, kai konstrukcijoje esanti mintis yra diegiama sistemingai. Pavyzdžiui, atsikartojantys nacizmo / fašizmo / rusofobijos arba teritorijos administratorių / vasalų motyvai.

Informacinė struktūra tyrimo suprantama kaip viešosios informacijos skleidėjo bendroji ideologinė kryptis (poveikio tikslas), kurios siekiama sistemingai kartojant tam tikras žinutes (informacines konstrukcijas). Pavyzdžiui, Lietuvos atstovaujamosios valdžios teisėtumo kvestionavimas / atmetimas dėl to, kad valdžia yra nacistinė / rusofobiška arba esanti Vakarų vasalas (ne tautos atstovas).

Reglamentacinė (teisinė) tyrimo apibrėžtis

Tyrimo inicijavimas grindžiamas **Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu**: „Visuomenės informavimo priemonėse draudžiama skelbti informaciją, kurioje: skleidžiama dezinformacija, karo propaganda, kurstomas karas, raginama prievarta pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą – pakeisti jos konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę arba pažeisti teritorijos vientisumą;“.

Propagandos ir dezinformacijos schemų **vertinimui Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punkto reglamentavimo atžvilgiu pasitelkiamos** Cole, Robert. International encyclopedia of propaganda. Fitzroy Dearborn Publishers, Incorporated (1998) knygoje detalizuojami apibrėžimai (toliau – šaltinis).

Tyrimu keliamas teisinis klausimas: ar viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) ekspertai.eu dėl skleidžiamos viešosios informacijos gali būti vertinamas kaip pažeidžiantis

Visuomenės informavimo įstatymu apibrėžiamą dezinformacinį standartą ir tokiu savo veikimu pažeidžia viešąjį Lietuvos Respublikos ir visuomenės interesą (konkrečiu atveju apibrėžtiną kaip demokratinės santvarkos apsauga). Siekiant įvertinti ekspertai.eu rengėjo (skleidėjo) informacines konstrukcijas atliekami skunde, taip pat ankstesnės stebėsenos pagrindu atrinkti ekspertai.eu informaciniai segmentai. Terminas segmentai (ne publikacijos) yra pasirinktas todėl, kad šio skleidėjo generuojama ir viešinama raiška jau ilgą laiką nėra apribota viena platforma (t. y. ir ekspertai.eu portalas, paskyros *YouTube* platformoje, *dailymotion.com* platformoje, *Telegram* platformoje). Tyrimu keliamas klausimas dėl galimai viešosios informacijos segmentais sistemingai diegiamų informacinių žinučių, kurių rezultatas galimai yra veikimas priešingai Lietuvos valstybės ir visuomenės interesams, formuojant kontekstines žinutes (konstrukcijas):

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuva yra užvaldyta (Lietuvos atstovaujamoji valdžia atstovauja ne Lietuvos tautą, o yra Vakarų marionetė).
3. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra nacistinė/rusofobinė.
4. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.
5. Rusijos Federacija nepradėjo karo, o buvo į jį įtraukta.
6. Rusijos Federacija yra teisingumo pusėje, ji bando apsaugoti Ukrainą.
7. Rusijos Federacija yra Lietuvos Sąjungininkė, kuri vienintelė gali apsaugoti Lietuvos kultūrą, kurią naikina Vakarai.
8. Rusijos Federacija kovoja ne su Ukraina, o su Vakarais.
9. Ukraina ginasi ne nuo Rusijos Federacijos okupacijos, o yra apgauta Vakarų.
10. Ukraina yra užvaldyta Vakarų, Rusija ją bando išlaisvinti.
11. Vakarai yra kalti dėl situacijos Ukrainoje ir joje Rusijos Federacijos rankomis žudomų ukrainiečių.
12. Rusijos pergalė yra neišvengiama.

Tyrimu keliamas klausimas, ar šių konstrukcijų sistemingas diegimas ir populiarinimas viešojoje erdvėje neturėtų būti vertinamas kaip tikslingas veikimas siekiant demokratijos erozijos Lietuvos Respublikoje.

Informacijos vertinimui naudojamos metodų schemos rodyklė

Metodas 1. Šališkumas (angl. *bias*): „Polinkis subjektyviai, o ne objektyviai mąstyti apie tam tikras idėjas, grupes, priežastis, elgseną, vertybes ar veiksmus ir laikytis tam tikro požiūrio.“;

Metodas 2. Didelio melo technika (angl. *big-lie technique*): „Procesas, kai didelė netiesa pateikiama kaip tiesa ir iš jos išvedama visa sistema tiesų, kurios iš tikrųjų yra tik pirminės netiesos tęsinys, vadinamas „didelio melo“ metodu. Šis procesas vyksta nuolat viešai kartojant netiesą ir jos „plėtinius“. Į sklaidą integruojant šūkius ar konstrukcijas, kol pritarimas netiesai tampa nesąmoningu refleksu. Didysis melas pasireiškia visada, kai kokia nors

ideologija, organizacija, judėjimas ar sistema pateisina save remdamasi tiesa, kuri, atidžiau ją išnagrinėjus, yra akivaizdžiai neteisinga.“;

Metodas 3. Karikatūra (angl. *caricature*): „Bet kokia satyros forma, kai subjektas paverčiamas juokingu, yra karikatūra. Tai gali būti piešinys, tapyba, skulptūra arba žodžiai. Karikatūra yra natūralus propagandos priedas, kai siekiama pažeminti, nuvertinti ar diskredituoti priešą ar priešingą požiūrį.“;

Metodas 4. Asmens (tapatybės / charakterio) **niekinimas** (angl. *character assassination*): „Charakteris“ dažnai apibrėžiamas kaip moralinės stiprybės, drąsos, asmenybės, sąžiningumo, lyderystės ir patikimumo bruožai, pagal kuriuos vertinami asmenys. Tokie bruožai dažnai laikomi lemiamos reikšmės politiniams socialiniams lyderiams. Asmens niekinimas – tai procesas, kuriuo tokių asmenų oponentai ar priešai siekia sugriauti jų reputaciją, paprastai sufabrikuodami ar manipuliudami informacija, kenkiančia jų charakteriui, kaip apibrėžta pirmiau. Taikomi tokie metodai kaip užuominos, išvedžiojimai, hiperbolizavimas, misrepresentacija, „smerkimas su menku pagyrimu“ ir atviras melas. Siekiant rezultato, informacija formuluojama taip, kad suabejoti jos pagrįstumu būtų sudėtinga (įprastai: faktų abstrakcija, raiškos apipavidalinimas nuomone).“;

Metodas 5. Sumaištis: (angl. *confusion*) „Sąvokos „sumišimas“ apibrėžimai yra įvairūs – sumišimo būseną, sutrikimas, nesugebėjimas atskirti koncepcijų, netgi gėdijimasis – visas šias kategorijas sieja tai, kad trūksta aiškaus įvykių, situacijų ar idėjų supratimo. Tai ideali prielaida propagandistui (neutraliaja to žodžio prasme) siekiančiam įteigti įvykių, situacijų ar idėjų interpretacijas, skatinančias tam tikrą darbotvarkę. Pavyzdžiui, propaganda, skatinanti labiau organizuotą gamybos ir vartojimo kontrolę, didžiausią poveikį turės ekonominių sunkumų metu; alternatyviai, monokultūrinės bendruomenės nariai, staiga susidūrę su svetimos kultūros gyventojų antplūdžiu, gali susipainioti dėl savo tapatybės ir tapti jautresni rasistinei ar etninei propagandai.“;

Metodas 6. Nepagrįstas argumentas (angl. *defective proof*): „Norint įrodyti teiginio patikimumą, būtina pateikti įrodymų, kad jis yra teisingas. Jei tokie įrodymai nėra pateikiami arba pateikiami klaidingi arba neišsamūs, grindžiamo teiginio įrodymas negali būti įrodytas be pagrįstų abejonių. Tai nereiškia, kad teiginys yra klaidingas, tik kad juo galima abejoti. Tačiau jei joks objektyvus subjektas nekelia abejonių dėl pateiktų įrodymų, tada negali kilti ir neveiksmingo įrodymo klausimas. Kadangi didžioji propagandos dalis priklauso nuo manipuliuojamų įrodymų, manipuliuojantis subjektas tikisi, kad objektyvumo klausimą keliantys subjektai neatsiras.“;

Metodas 7. Dezinformacija (*disinformation*): „Dezinformacija – tai procesas, kai faktinė informacija pateikiama taip, kad jos gavėjai iš jos padarytų klaidingas išvadas.“;

Metodas 8. Iškraipymas (angl. *distortion*): „Fakto ar idėjos pateikimas klaidinant ar performuluojant. Šis metodas yra neatsiejama dezinformacijos ir juodosios propagandos dalis. Iškreipimas pasiekiamas, kai informacijos vartotojas gauna neteisingą įspūdį apie konkretų

faktą, tai gali būti idėja, konkretus įvykis ar piktybiškai šališka (kontekstą ignoruojanti) interpretacija. Pavyzdžiui, Trečiojo reicho propagandistai norėjo, kad europiečiai patikėtų, jog nacių „naujosios tvarkos“ tikslas yra geriausi Europos interesai bendrąja prasme; taip propaganda Trečiasis reichas, iškreipdamas tikrovę apie sistemą, kuri žemynui buvo primesta ginklu ir kurios pagrindinis tikslas buvo Vokietijos interesų tenkinimas Europos sąskaita.“

Metodas 9. Informacijos su potekste pateikimas (angl. *doublespeak*): „Pateikiamos nuorodos į žodžių ir frazių vartojimą abstrakčiu ir apgaulingu būdu. Tai procesas, kai daug kalbama nepasakant nieko esminio arba kai kas nors esminio pasakoma žargonu ir tokia sudėtinga kalba, kad klausytojai daro prielaidą, jog jų nesupratimas yra jų pačių nemokšiško rezultatas. Galutinis informacijos su potekste pateikimo tikslas yra panašus į faktų iškraipymo tikslą. Metodu siekiama suklaidinti arba supainioti klausytoją dėl to, kas sakoma iš tikrųjų.“;

Metodas 10. Bauginimas: (angl. *fear campaign*): „Bauginimas – tai propagandos būdas, kai tikslinės auditorijos narių emocijos nukreipiamos tam tikra linkme, pasinaudojant jų nerimu ar netikrumu dėl susiklosčiusių aplinkybių arba pabrėžiant, kad nesugebėjimas elgtis tam tikru būdu gali sukelti tam tikrą atpildą“;

Metodas 11. Penktosios kolonos metodas (angl. *fifth-column technique*): „Šis terminas reiškia vienos šalies agentų, kurie slapta įsitvirtina kitoje šalyje, veiksmus, siekiant vykdyti ardomąją veiklą. Tikslu gali būti pakirsti šalies moralę, sutrikdyti įprastą politinio, ekonominio ar socialinio gyvenimo tėkmę arba skatinti visuomenės nesantaiką ir nesutarimus; visa ši veikla turi propagandinę vertę šaliai, kuriai atstovauja penktoji kolona“;

Metodas 12. Istorinė falsifikacija ir revizionizmas (angl. *historical falsification and revisionism*): „Istorinis falsifikavimas ir revizionizmas yra du skirtingi, tačiau tarpusavyje susiję propagandos metodai. Kadangi istorikai, siekdami suprasti praeitį ir nustatyti faktus, remiasi rašytiniais dokumentais, bet koks rašytinių dokumentų pakeitimas sunaikinant, pakeičiant ar suklaidinant turės įtakos išvadoms. Istorijos klastojimas – tai praeities versijos kūrimas klastojant dokumentus. Revizionizmas – tai požiūris į praeitį, grindžiamas pakeistais įrašais arba iškraipytomis įrašų interpretacijomis“;

Metodas 13. Neįmanomas tikrumas (angl. *impossible certainty*): „Dalykas, kuris pateikiamas kaip neabejotinai įvyksiantis, bet kuris iš tikrųjų negali įvykti, vadinamas neįmanomu tikrumu. Ši frazė yra akivaizdus paradoksas, nes „tikrumas“ negali būti „neįmanomas“. „Paradoksas“ išsprendžiamas propagandos metodais, kai absurdiškas teiginys pagrindžiamas didžiuliu kiekiu įrodymų, kurie, auditorijai nežinant, yra sufabrikuoti arba jais manipuliuojama. Atsižvelgiant į šiuos „įrodymus“ auditorijos sąmonėje auga įsitikinimas, kad tai, kas atrodo neįmanoma, iš tikrųjų yra tikra“;

Metodas 14. Neracionalumas (angl. *irrationality*): „Neracionalus mąstymo procesas apima gebėjimą neigti faktus ir priimti aiškiai melagingą informaciją kaip teisingą. Nors propaganda dažnai orientuota į neracionalų protą, jos sklaidos sėkmingumas iš tikrųjų priklauso

nuo tam tikro auditorijos racionalumo. Tam, kad auditorija būtų įtikinta propagandine žinute, būtina, jog ji priimtų propagandinės žinutės „logiką“;

Metodas 15. Etikečių klijavimas, stereotipai (angl. *labeling, stereotyping*): „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą.“;

Metodas 16. Kaltojo („atpirkimo ožio“) suradimas ir įvardijimas (angl. *scapegoating*): „Tai procesas, kai kaltė ar kaltė už kitų asmenų nusikaltimus ir nesėkmes arba nelaimę, kurią sukėlė kitas asmuo, grupė ar daiktas, suverčiama kuriam nors asmeniui, grupei ar daiktui“;

Metodas 17. Nutylėjimas, atrinktos (dalinės) tiesos sakymas: (angl. *omission*): „Nutylėjimas siekiant manipuliuoti auditorija, kuriant netikslų ar dalinai netikslų išpūdį; arba reiškinio iškreipimas tokiu būdu, kuris padeda informacijos skleidėjui konstruoti argumentą ar formuoti auditorijos nuomonę; paprastai tariant, ši priemonė – sakant pusę tiesos, kitą pusę nutylint“;

Metodas 18. Tų pačių minčių, argumentų pastovus kartojimas (lot. *ad nauseam*): „Tos pačios minties pastovus kartojimas veda į tai, kad auditorija pradeda tikėti tuo, kas sakoma, tačiau to neanalizuoja“;

Metodas 19. Priešo demonizavimas: „Priemonė pasitelkiama atvaizduoti priešininką arba kritikos objektą kaip nemoralų, negailestingą, nevykėlį. Šiam tikslui dažnai pasitelkiami melagingi (nepatikrinti) kaltinimai, faktų perdėjimas arba falsifikavimas, asmens trūkumų / prasižengimų išryškinimas, parodymas neigiamame kontekste“;

Metodas 20. Gražių (jautrių) žodžių, posakių vartojimas: „Šių žodžių vartojimas auditorijai paprastai sukelia pozityvias asociacijas, teigiamas emocijas“;

Metodas 21. Įvykių (problemų) supaprastinimas: „Priemonė aptinkama, kai į sudėtingus klausimus apie politinius, socialinius, ekonominius ar karinius įvykius / problemas pateikiami labai paprasti atsakymai, bendros frazės“;

Metodas 22. Neišvengiama pergalė: „Priemonė skirta įtikinti auditoriją prisijungti prie tų, kurių pusėje įžvelgiama pergalė, priemonėje dažnai aptinkamas „daugumos“ elementas“;

Metodas 23. Projekcija / perkėlimas (asociacija): „Priemonei įgyvendinti pasitelkiami asmenys, simboliai, objektai, per kuriuos projektuojamas pozityvus arba negatyvus įvaizdis auditorijos akyse“;

Metodas 24. Nepritarimo provokavimas: „Ši technika naudojama tam, kad padėtų įtikinti tikslinę auditoriją pasipriešinti (nepritarti) idėjai, parodant, jog jos šalininkai iš anksto yra itin nemalonūs asmenys (tokiu būdu pasiekama, kad auditorija nesigilintų į pačią idėją, bet dėmesį nukreiptų į jos šalininkus)“;

Metodas 25. Mosavimas vėliava: „Tai bandymas pateisinti veiksmus / sprendimus remiantis juose glūdinčiu patriotizmu, rūpesčiu tautos gerove“;

Metodas 26. Liudijimai: „Priemonė, kurią naudojant svarbios citatos, mokslininkų, ekspertų mintys. Šių liudijimų, citatų reikšmė – paremti propagandines idėjas taip (tam), kad auditorija jas ne tik priimtų, bet ir su jomis susitapatintų – priimtų lyg savo asmeninę poziciją“;

Metodas 27. Šūkiai: „Propagandos praktikoje atitinka emocinio lygmens kvietimą“;

Metodas 28. Baimė, neaiškumas, abejonės: „Priemonės, kurias pasitelkus poveikį auditorijai bandoma padaryti apie kritikos objektą skleidžiant neigatyvią / melagingą informaciją, siekiant visiškai pakirsti pasitikėjimą juo“;

Metodas 29. Euforija: „[vykių atpasakojimas, sukeliantis žiūrovui euforijos – pakilaus džiaugsmo (laimės) jausmą“.

Segmentinis sklaidos vertinimas

Sklaida žemiau nurodytose skiltyse vertinama kaip segmentiniai (pavieniai) komunikaciniai aktai. (1) Pirmiausia išskiriami teiginiai, tuomet, esant reikalui (2) paaiškinamas kontekstas, bei (3) pateikiamos nuorodos į anksčiau išdėstytus propagandos / dezinformacijos vertinimo metodus.

Tyrimu keliama hipotezė, kad ekspertai.eu sklaidoje yra sistemiškai besikartojančios informacinės konstrukcijos, kurių paskirtis yra ardyti demokratinę Lietuvos santvarką, taip kuriant kultūrinę terpę palankią Rusijos Federacijos dezinformacijai skliti; taip pat kuriant bendrąjį kontekstą, kurį įtvirtinus vartotojų sąmonėje, bet kokia, netgi neutrali, žinutė yra vertinama per anksčiau skaitytojams įdiegtą kontekstinę prezumpciją.

Tiriamų segmentų rodyklė:

1. „Ne tik šiandieninei Jedinstvai reiktų padėkoti už „fašistinės“ Lietuvos vaizdelį“ (ekspertai.eu, 2022-01-15);
2. „Lavrovas: Rusija yra istorinio kelio pasirinkimo akivaizdoje, kaip 1917 ir 1991“ (ekspertai.eu, 2022-07-08);
3. „Ar landsbergistai „dirba Rusijai“?“ (ekspertai.eu, 2022-07-08);
4. „Dvi grėsmės: atominė elektrinė ir opozicinė žiniasklaida“ (ekspertai.eu, 2022-08-04);
5. „Paprasto ukrainiečio nuomonė apie tai, kas vyksta Ukrainoje“ (ekspertai.eu, 2022-08-07);
5.1. „Paprasto Ukrainiečio nuomonė apie tai, kas vyksta Ukrainoje“ („ekspertai.eu“ paskyra „Telegram“ platformoje, 2022-08-07).
6. „Lavrovo kalba JT Generalinėje Asamblėjoje“ (ekspertai.eu, 2022-09-25);
7. „Kubilius pavišino, kad nemažai LR Seimo narių norėtų pabučiuoti Putinui ranką“ (ekspertai.eu, 2022-09-29);
8. „Rusai ir ukrainiečiai dar visai neseniai buvo viena ir ta pati tauta“ (ekspertai.eu, 2022-10-03);

- 8.1. „Rusai ir ukrainiečiai dar visai nesenai buvo viena ir ta pati tauta“ („ekspertai.eu“ paskyra „Telegram“ platformoje, 2022-10-03);
9. „ESBO paminėta ir atviro rasisto Gabrieliaus Landsbergio pavardė“ (ekspertai.eu, 2022-10-03);
 - 9.1. „ESBO paminėta ir atviro rasisto Gabrieliaus Landsbergio pavardė“ („ekspertai.eu“ paskyra YouTube platformoje, 2022-10-03);
10. „Prezidento Adamkaus buvusiam slaptajam kankinimų kalėjimui ieškomas interjero projektuotojas“ (ekspertai.eu, 2022-10-04);
11. „Mėšlas, Žalimas, Dobrowolska, melagiai... Reikia atstatyti paminklą STALINUI. Kada?“ (ekspertai.eu, 2022-10-05);
 - 11.1. „2K+ 2022 10 05 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com platformoje, 2022-10-05);
12. „Tarybiniais laikais nemokėjo statyti ir tiltų – taip pasakytų Landsberginės atmatos“ (ekspertai.eu, 2022-10-06);
13. „Bendraminčiai aptarė vis labiau didėjančias grėsmes Landsbergių bendruomenės režimui“ (ekspertai.eu, 2022-10-06);
14. „Proveržis: po beveik 30 metų Lietuvos Respublikoje gyvens daugiau žmonių, negu gyveno LTSR“ (ekspertai.eu, 2022-10-06);
15. „Kiekvieno lietuvių garbės reikalas, Vilniuje atstatyti Rusų dramos teatrą“ (ekspertai.eu, 2022-10-07);
 - 15.1. „2K+ 2022 10 07 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com platformoje, 2022-10-07);
16. „G. Landsbergio prosenelį, Rusijos URM atstovė M. Zacharova pabandė apdergti nacio vardu“ (ekspertai.eu, 2022-05-21);
17. „2K+ 2022-02-22 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com vaizdų dalinimosi platformoje);
18. „Šnipų tinklo Lietuvoje įkūrėjas toliau šokdina valstybę – verčia keisti Bausmių vykdymo kodeksą“ (ekspertai.eu, 2022-11-23);
 - 18.1. „Algirdas Paleckis: kas gi šaudė nuo stogų tą naktį Vilniuje?“ (2022-11-15, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 18.2. „Paleckis iš kalėjimo pacitavo Ozolą ir perdavė linkėjimus Landsbergių bendruomenei“ (2022-10-31, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 18.3. „Paleckis ėmė kalbėti Masko naratyvais“ (2022-10-26, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 18.4. „Paleckis įžūliai pradėjo naudoti prezidentės Grybauskaitės mokslinius naratyvus apie miško brolius“ (2022-10-25, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 18.5. „A. Paleckis nesustoja – ketina kurti dar vieną asociaciją • AKTUALUS SKAMBUTIS • 2022 10 24“ (2022-10-24, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 18.6. „A. Paleckis: viskas labai logiška • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 20“ (2022-10-20, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 18.7. „A. Paleckis „Landsburgiada“ • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 14“ (2022-10-14, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);

- 18.8. „A. Paleckis pasiūlė jam įvykdyti mirties bausmę • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 10“ (2022-10-10, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
- 18.9. „Skandalas: Paleckis kalėjime įsigudrino įkurti propagandinį Ansamblį“ (2022-10-06, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
- 18.10. „Prabilo ypač pavojingo Šnipų tinko Lietuvoje įkūrėjas Algirdas Paleckis“ (2022-09-30, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje).
19. „Italijoje gyvenantis lietuvis Walentinas: kol Landsbergis gyvas, nieko gero nebus“ (ekspertai.eu, 2022-12-10);
20. „Kolektyvinis Landsbergis“ ir „kolektyvinis Minedas“, arba kokią kainą Lietuva moka už savo laisvę? (ekspertai.eu, 2022-12-16);
21. „Paskutinė vieša Stalino kalba“ (ekspertai.eu, 2022-12-26);
22. „Generalinė prokurorė Grunskienė atkreipė dėmesį į pavojingą informaciją, tačiau nieko nesukonkretino“ (ekspertai.eu, 2022-12-30);
 - 22.1. „Algirdas Paleckis: kas gi šaudė nuo stogų tą naktį Vilniuje?“ (2022-11-15, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 22.2. „Paleckis iš kalėjimo pacitavo Ozolą ir perdavė linkėjimus Landsbergių bendruomenei“ (2022-10-31, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 22.3. „Paleckis ėmė kalbėti Masko naratyvais“ (2022-10-26, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 22.4. „Paleckis įžūliai pradėjo naudoti prezidentės Grybauskaitės mokslinius naratyvus apie miško brolius“ (2022-10-25, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 22.5. „A. Paleckis nesustoja – ketina kurti dar vieną asociaciją • AKTUALUS SKAMBUTIS • 2022 10 24“ (2022-10-24, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 22.6. „A. Paleckis: viskas labai logiška • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 20“ (2022-10-20, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 22.7. „A. Paleckis „Landsburgiada“ • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 14“ (2022-10-14, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje) ;
 - 22.8. „A. Paleckis pasiūlė jam įvykdyti mirties bausmę • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 10“ (2022-10-10, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 22.9. „Skandalas: Paleckis kalėjime įsigudrino įkurti propagandinį Ansamblį“ (2022-10-06, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje);
 - 22.10. „Prabilo ypač pavojingo Šnipų tinko Lietuvoje įkūrėjas Algirdas Paleckis“ (2022-09-30, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje).
23. „Tradiconalisto mintys (10) Lietuva, Ukraina ir prievarta“ (ekspertai.eu 2022-12-30);
 - 23.1. (Pagal rodyklę 23.1) „Tradiconalisto mintys (10) Lietuva, Ukraina ir prievarta (YouTube platforma, „andrius martinkus“ paskyra, 2022-12-30)
24. „E. Vaitkus: daug metų žinoma – kraujo reikia“ (apie senojo Landsbergio įdirbį Lietuvai) (ekspertai.euroasia paskyra YouTube platformoje 2023-01-13);
25. „Represinė visuomenė“ (ekspertai.eu, 2022-10-02);
26. „A. Paleckis pasiūlė jam įvykdyti mirties bausmę“ (ekspertai.eu, 2022-10-10);
27. „Rublis brangsta, o Putinas tapo stipresnis nei bet kada – mūsų sankcijos atsigręžė prieš mus „(ekspertai.eu, 2022-08-01);

28. „Apie dingusius (pavogtus, sudegintus) pagrindinius Lietuvos valstybės atkūrimo dokumentus“ (ekspertai.eu 2023-01-13);
 - 28.1. (Pagal rodyklę 28.1) „2K+ 2023 01 12 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com platfromoje, 2023-01-12);
29. „Pateiktas faktas“ (ekspertai.eu paskyra Telegram platformoje, 2022-10-01);
30. „Kotasonovas paaiškino, kodėl Ukrainiečiai kovoja už amerikiečių žemes“ (ekspertai.eu paskyra Telegram platformoje, 2022-09-30);
31. „Rusija vis dar drauginga valstybė Lietuvai – pasinaudokime tuo“ (ekspertai.eu, 2022-07-04).

Įvertinęs paskleistą informaciją, pranešimo argumentus bei apibrėžęs reiškinį reglamentuojančią teisę, naudojamus metodus ir sklaidos problematiką Inspektorius

n u s t a t ė:

(Pagal rodyklę 17) „2K+ 2022-02-22 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com vaizdų dalinimosi platformoje)

Pavyzdžiu, nuo kurio bus pradedamas skleidėjo segmentų vertinimas yra 2K+ programa, paskelbta 2022-02-22, likus vos kelioms dienoms iki Rusijos Federacijos okupacinių veiksmų visoje Ukrainoje. Programoje Kazimieras Juraitis į programos vedėjo klausimą „Kodėl Ukrainiečiai bėga iš Ukrainos, jeigu dalis Ukrainos tariamai liks nepriklausoma po Rusų karinės agresijos, atsako:

00:23:11–00:23:44 „Man atrodo, pirminis spėjimas nėra teisingas, ir todėl į klausimą neina atsakyti, nes okupuos, jeigu taip jau įvyktų, ne Vilniaus kraštą, o bus taip, kad vakare nueiname miegoti Lietuvoje, o atsibundame ir žiūri jau bus per naktį perėję visą Lietuvą. Atsibusi ir vietoje „Labas rytas“ – „Zdrastvuyte Товариšč“. **Nebus kur bėgti ir nėra reikalo bėgti, nes mes puikiai atsimeiname gyvenimą Tarybų sąjungoje: nu ir ką – buvo sąlygos panašios.**“

Išskirtas teiginys atitinka šiuos propagandai būdingus raiškos aspektus:

Sumaištis (angl. *confusion*): „Sąvokos „sumišimas“ apibrėžimai yra įvairūs - sumišimo būseną, sutrikimas, nesugebėjimas atskirti koncepcijų, netgi gėdijimasis - visas šias kategorijas sieja tai, kad trūksta aiškaus įvykių, situacijų ar idėjų supratimo. Šis metodas yra pagrindinis vertinant Kazimiero Juraičio teiginį ir išskleidžia savo komunikacinę reikšmę per žemiau pateiktus teiginius.

Istorinė falsifikacija ir revizionizmas (angl. *historical falsification and revisionism*): „Istorinis falsifikavimas ir revizionizmas yra du skirtingi, tačiau tarpusavyje susiję propagandos metodai. Kadangi istorikai, siekdami suprasti praeitį ir nustatyti faktus, labai remiasi rašytiniais dokumentais, bet koks rašytinių dokumentų pakeitimas sunaikinant, pakeičiant ar suklaidinant turės įtakos išvados. Istorijos klastojimas - tai praeities versijos kūrimas klastojant dokumentus. Revizionizmas - tai požiūris į praeitį, grindžiamas pakeistais įrašais arba iškraipytomis įrašų interpretacijomis.“. Šis metodas pasireiškia kartu su **nutylėjimas atrinktos**

(dalinės) tiesos sakymo metodu (angl. *omission*): „Nebus kur bėgti ir nėra reikalo bėgti, nes mes puikiai atsimename gyvenimą Tarybų Sąjungoje. Nu, ir ką – buvo sąlygos panašios.“, ignoruojant fundamentalų faktą, kad Lietuvos Respublika buvo okupuota, rezistentai – žudyti, niekuo dėti šimtai tūkstančių žmonių – tremti.

Neišvengiama pergalė. Priemonė skirta įtikinti auditoriją prisijungti prie tų, kurių pusėje įžvelgiama pergalė, priemonėje dažnai aptinkamas „daugumos“ elementas. Šios žinutės tikslas – pacifikacija, nuraminimas, pilietinės rezistencijos demoralizacija primetamai okupanto ginklu paimamai valdžiai, pilietinio suverenumo netekimui.

Apibendrinant teigtina, jog toks Kazimiero Juraičio teiginys yra pažeidžiantis Visuomenės informavimo įstatymą, jeigu jis yra vertinamas segmentiškai, kadangi yra skleidžiama dezinformacinio pobūdžio raida, manipuliuojama informacija, yra iškraipomi faktai (VII 19 straipsnio 1 dalis: „skleidžiama dezinformacija, karo propaganda, kurstomas karas, raginama prievarta pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą – pakeisti jos konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę arba pažeisti teritorijos vientisumą;“)

Vėliau šioje programoje paskelbiami analogiškai ydingais laikytini ir Algirdo Paleckio teiginiai, kuriais Ukraina yra lyginama su Hitlerio Vokietija ir įvardijama fašistine, kai Rusijos pilietė, dalyvaujanti programoje, teigia, jog lyderiai (V. Putinas, V. Zelenskis) turi susitarti:

00:43:44–00:44:26: (past. rusų k.) „O su Hitleriu Jūs susitartumėte? – į ką pašnekovė atsako: „Su Hitleriu nebūtų įmanoma susitarti, nes tartis reikėjo su tais, kurie jį (past. Hitlerį) finansavo. Toks vienintelis scenarijus. Jį finansavo užsieniečiai. (A. Paleckis): „O kas finansuoja Kijevo režimą, jeigu ne užsieniečiai?“ Pašnekovė atsako: „Antro pasaulinio karo nederą lyginti su Rusijos ir Ukrainos konfliktu. Nei rusai, nei ukrainiečiai neketina (nenori?) kariauti – visa vieša informacija yra spektaklis“. Algirdo Paleckio raida yra laikytina tipine karo pradžios meto (2022 metų pradžios) Rusijos Federacijos propagandinio turinio retransliacija; kaip Rusijos Federacijos deklaruota ne sykį Ukraina buvo užpulta būtent siekiant „denacifikuoti“ Ukrainą.

Priešo demonizavimas: „Priemonė pasitelkiama atvaizduoti priešininką arba kritikos objektą kaip nemoralų, negailestingą, nevykėlį. Šiam tikslui dažnai pasitelkiami melagingi (nepatikrinti) kaltinimai, faktų perdėjimas arba falsifikavimas, asmens trūkumų / prasižengimų išryškinimas, parodymas neigiamame kontekste“. Tiriamų citatų atveju (1) ukrainiečiai – fašistai, prilyginami Hitleriui, su jais derėtis nėra prasmės (nutylima dalis, jog alternatyva – karas, taip yra normalizuojama karinė agresija; (2) generalizuojant teigiama, jog Ukrainoje yra fašistinis režimas, kuris nėra legitimus (pateisinamas okupacinis veiksmas). Lietuvos Respublikos viešojo intereso atžvilgiu matoma analogiška problematika anksčiau išskirtos Kazimiero Juraičio citatos atveju – okupacinių veiksmų normalizacija, suverenios valstybės valdžios teisėtumo atmetimo konstrukcijos normalizacija (vėliau vertinamų informacinių segmentų atvejais bus matoma analogiška Lietuvos valdžios ir valstybingumo niveliacija naudojant tą pačią konstrukciją – Lietuvos demokratinio būdu išrinkta valdžia vadinama „administratoriais“ ir pan.), okupanto pateisinimas ir aukštinimas. (**Mosavimas vėliava.** Tai bandymas pateisinti veiksmus / sprendimus remiantis juose glūdiniu patriotizmu, rūpesčiu nacijos gerove – „denacifikuojant / gelbėjant nuo tariamų nacių“).

(Pagal rodyklę 1) „Ne tik šiandieninei Jedinstvai reiktų padėkoti už „fašistinės“ Lietuvos vaizdelį“ (ekspertai.eu, 2022-01-15)

Penktosios kolonos metodas (angl. *fifth-column technique*): „Šis terminas reiškia vienos šalies agentų, kurie slapta įsitvirtina kitoje šalyje, veiklą, siekiant vykdyti ardomąją veiklą. Tikslu gali būti pakirsti šalies moralę, sutrikdyti įprastą politinio, ekonominio ar socialinio gyvenimo tėkmę arba skatinti visuomenės nesantaiką ir nesutarimus; visa ši veikla turi propagandinę vertę šaliai, kuriai atstovauja penktoji kolona.“ Šis metodas pavaizduojamas pranešime išskirtu pavyzdžiu: Lietuvos Respublikos Prezidentę Dalią Grybauskaitę vadinant kolaborante ir nepriklausomybės priešininke. Tai yra pavyzdys, kuomet faktai iškraipomi ir pateikiami taip, kaip yra palanku Rusijos valstybei, nes būtent Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė visuomet tarptautinėje bendruomenėje griežtai pasisakė Rusijos atžvilgiu ir vertino jos veiksmus neigiamai dar iki karo pradžios. Taigi, ji buvo neparanki Rusijos valdžios institucijoms, todėl Ekspertai.eu siekia sumenkinti būtent ją ir sumažinti jos išsakomos pozicijos reikšmę; šis segmentas taip pat atitinka **asmens (tapatybės / charakterio) niekinimo metodą** (angl. *character assassination*): „Charakteris“ dažnai apibrėžiamas kaip moralinės stiprybės, drąsos, asmenybės, sąžiningumo, lyderystės ir patikimumo bruožai, pagal kuriuos vertinami asmenys. Tokie bruožai dažnai laikomi lemiamos reikšmės politiniams socialiniams lyderiams. Asmens niekinimas – tai procesas, kuriuo tokių asmenų oponentai ar priešai siekia sugriauti jų reputaciją, paprastai sufabrikuodami ar manipuliudami informacija, kenkiančia jų charakteriui, kaip apibrėžta pirmiau. Taikomi tokie metodai kaip **užuominos, išvedžiojimai, hiperbolizavimas, klaidinimas**, „smerkimas su menku pagyrimu“ ir atviras melas. Siekiant rezultato, informacija formuluojama taip, kad suabejoti jos pagrįstumu būtų sudėtinga (įprastai: faktų abstrakcija, raiškos apipavidalinimas nuomone).“

Demokratinio būdu išrinkta valdžia vadinama „Lietuvos teritorijos administratoriais“. Kaip ir anksčiau minėtu pavyzdžiu, šio komunikacinio akto tikslas yra kritikuoti ne Lietuvos institucines kompetencijas ar politinę konjunktūrą, o Lietuvos atstovaujamosios valdžios legitimumą. Konstrukcija „Lietuvos teritorinio vieneto administratoriai“ šio ir panašių raiškoje aptinkamų teiginių vertinimo problematika yra pernelyg abstrakti tiesioginiam vertinimui. Todėl būtina analizuoti atsižvelgiant į kontekstą: ekspertai.eu laikosi pozicijos, kaip bus matoma kitų segmentų vertinime (pavyzdžiui, žr. „Publikacijos 16“ pagal rodyklę atveju), jog Lietuvos valdžia esanti netikra / prasta / bloga / keistina (Ukrainos atveju vadinama marionetine valdžia). Vakarų blokas yra nuolatos kritikuojamas (šis motyvas nėra naujas ir nuolatos pasikartojantis, pavyzdžiui, „Čmilis: amerikona ir vokiečiai nėra idiotai, jie kariaus iki paskutinio ukrainiečio“ (Ekspertai.eu, 2023-01-31) – suprasti, ne Rusijos Federacija žudo

ukrainiečius, tai „Vakarai kariauja“¹). Dedukcija tokiu atveju yra pakankamai paprasta: kokią, pavyzdinę ekspertai.eu nekritikuojamą valdžią skleidėjas nutyli? Su kokiomis valstybėmis yra kuriojama „draugiška kaimynystė“? Anksčiau minėta Kazimiero Juraičio nuomonė apie Lietuvos okupaciją arba Algirdo Paleckio nuomonė apie fašistus Ukrainoje yra įprasto pobūdžio raiškos motyvai ekspertai.eu sklaidoje. Sklaida atitinka **Penktosios kolonos metodą** (angl. *fifth-column technique*): „Šis terminas reiškia vienos šalies agentų, kurie slapta įsitvirtina kitoje šalyje, veiklą, siekiant vykdyti ardomąją veiklą. Tikslu gali būti **pakirsti šalies moralę**, sutrikdyti įprastą politinio, ekonominio ar socialinio gyvenimo tėkmę arba **skatinti visuomenės nesantaiką ir nesutarimus; visa ši veikla turi propagandinę vertę šaliai, kuriai atstovauja penktoji kolona**.“ Problema yra įžvelgtina ne valdžios institucijų ar konkretaus asmens kritiškame arba kitaip neigiamame vertinime. Tai yra tipiškas žiniasklaidos subjekto vaidmuo demokratija grįstoje santvarkoje. Problema yra tai, kad teisėta ir demokratišku būdu išrinkta valdžia yra apibrėžiama kaip neteisėta, taip, kaip aptarta Kazimiero Juraičio citatoje, yra siekiama pacifikuoti, nupilietinti sociumą.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Rusijos Federacija yra teisingumo pusėje, ji bando apsaugoti Ukrainą.
2. Rusijos Federacija kovoja ne su Ukraina, o su Vakaraais.
3. Vakarai yra kalti dėl situacijos Ukrainoje ir joje Rusijos Federacijos rankomis žudomų ukrainiečių.
4. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.

(Pagal rodyklę 2) „Lavrovas: Rusija yra istorinio kelio pasirinkimo akivaizdoje, kaip 1917 ir 1991“ (ekspertai.eu, 2022-07-08)

Išskirtini raiškoje esantys teiginiai: „Ministras pažymėjo, kad Vakarai kariauja su Rusija totalinį hibridinį karą, ir šiuo metu negalima prognozuoti, kiek jis tęsis“ ir „Lavrovas pareiškė, kad Rusija siekia neleisti kilti tiesioginiam kariniam susidūrimui su Vakaraais. Kartu, pasak jo, Rusijai nereikia pratintis prie Vakarų sankcijų, kadangi „vienu arba kitu pavidalu jos buvo praktiškai visada“

Šališkumas (angl. *bias*): „Polinkis subjektyviai, o ne objektyviai mąstyti apie tam tikras idėjas, grupes, priežastis, elgseną, vertybes ar veiksmus ir laikytis tam tikro požiūrio.“ (Fundamentali ir segmentą apsprendžianti žinutė – Rusijos Federacija kovoja su „Vakaraais“,

¹ Nutylėjimas atrinktos (dalinės) tiesos sakymas (angl. *Omission*): „Nutylėjimas siekiant manipuluoti auditorija, kuriant netikslų, ar dalinai netikslų įspūdį; arba reiškinio iškreipimas būdu, kuris padeda informacijos skleidėjui konstruoti argumentą ar formuoti auditorijos nuomonę; paprastai tariant ši priemonė – sakant pusę tiesos, kitą pusę nutylint“ (šaltinis p. 548);

bet neginčijamas faktas yra tai, kad būtent Rusijos Federacija elementariai okupuoja suverenią valstybę. Ši kontekstinė žinutė yra fundamentali, t. y. kiti publikacijoje esantys argumentai (žinutės) statomos ant šio fundamentalaus melo: „Ministras pažymėjo, kad Vakarai kariauja su Rusija totalinį hibridinį karą, ir šiuo metu negalima prognozuoti, kiek jis tęsis.“;

Didelio melo technika (angl. *big-lie technique*): „Procesas, kai didelė netiesa pateikiama kaip tiesa ir iš jos išvedama visa sistema tiesų, kurios iš tikrųjų yra tik pirminės netiesos tęsinys, vadinamas „didelio melo“ metodu. Šis procesas vyksta nuolat viešai kartojant netiesą ir jos „plėtinius“. Į sklaidą integruojant šūkius ar konstrukcijas, kol pritarimas netiesai tampa nesąmoningu refleksu. Didysis melas pasireiškia visada, kai kokia nors ideologija, organizacija, judėjimas ar sistema pateisina save remdamasi tiesa, kuri, atidžiau ją išnagrinėjus, yra akivaizdžiai neteisinga.“ „Išorinės aplinkybės ne tik radikaliai pasikeitė, bet [...] kiekvieną dieną keičiasi vis gilyn, vis platyn, štai aukštyn nesigauna, bet gilyn ir platyn tikrai jaučiame. Ir mūsų šalis, aišku, keičiasi kartu su šiomis aplinkybėmis ir daro savo išvadas.“, nepavykus okupuoti Ukrainos, okupuojanti jėga „keičiasi kartu su šiomis aplinkybėmis ir daro savo išvadas“. Vienas pavyzdžių, kai ant fundamentaliai melagingo teiginio vystoma pseudo-tiesų hierarchija. Šių konstrukcijų tikslas – legitimuoti suverenios valstybės teritorijos okupaciją. Kartu su šiuo metodu taip pat naudojami kiti susiję metodai: **Sumaištis, Iškraipymas**: bandoma suklaidinti skaitytoją iškraipant koncepcijas (okupantas tariamai kariauja su Vakarais, nuo jų „ginasi“);

Kaltojo („atpirkimo ožio“) suradimas ir įvardijimas (angl. *scapegoating*): „Tai procesas, kai kaltė ar kaltė už kitų asmenų nusikaltimus ir nesėkmes arba nelaimę, kurią sukėlė kitas asmuo, grupė ar daiktas, suverčiama kuriam nors asmeniui, grupei ar daiktui.“ Sukuriamas įspūdis, jog kariniai veiksmai (taip pat sankcijos) visuomet buvo, Rusijos Federacija visuomet buvo „puolama“ – „agresorius, yra auka“. Kartu su šiuo metodu taip pat naudojami kiti susiję metodai: **atrinktos (dalinės) tiesos sakymas**. Ši priemonė – sakant pusę tiesos, kitą pusę nutylint (nutylimas faktas, kad Rusija yra okupuojanti valstybė, koncentruojamasi į Vakarų hibridinį karą; **iškraipymas; įvykių supaprastinimas; projekcija / perkėlimas (asociacija)**: Rusija, valstybė užpuolusi kitą suverenią valstybę (pradėjusi okupacinius, karinius veiksmus), esą „siekia neleisti kilti tiesioginiam kariniam susidūrimui su Vakarais“.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Rusijos Federacija nepradėjo karo, o buvo į jį įtraukta.
2. Rusijos Federacija kovoja ne su Ukraina, o su Vakarais.
3. Vakarai yra kalti dėl situacijos Ukrainoje ir joje Rusijos Federacijos rankomis žudomų ukrainiečių.
4. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.
5. Selektivus informacijos pateikimas.

(Pagal rodyklę 3) „Ar landsbergistai „dirba Rusijai“?“ (ekspertai.eu, 2022-07-08)

Išskirtini raiškoje esantys teiginiai: „akivaizdžiai rusofobinis Lietuvos režimas „dirba Rusijai“. Tiek Vakarų, tiek Kinijos, tiek pačios Rusijos viešojoje erdvėje viešpatauja nuomonė, kad Lietuvos režimas yra vienas rusofobiškiausių, sąmoningai prieš Rusiją (o Kinijos viešojoje erdvėje teigiama, jog ir prieš Kiniją) veikiančių režimų pasaulyje.“ Ir „kuriuos galima apibūdinti kaip Landsbergių dinastijos nekenčiančius rusofobus.“

Besikartojanti konstrukcija: „rusofobija“ („fašizmo“ konstrukcijos alternatyvioji žinutė). Kaltojo („atpirkimo ožio“) suradimas ir įvardijimas (angl. *Scapegoating*): „tai procesas, kai kaltė ar kaltė už kitų asmenų nusikaltimus ir nesėkmes arba nelaimę, kurią sukėlė kitas asmuo, grupė ar daiktas, suverčiama kuriam nors asmeniui, grupei ar daiktui“. Rusofobijos konstruktas raiškoje (taip pat ir bendrinėje sklaidoje) yra naudojamas kaip „alternatyvios tiesos“ atspirties taškas. Valstybės priešinimasis valstybei agresorei yra niveliuojamas, valstybės politikos (siekiant padėti okupuojamai Ukrainai ir atmesti Rusijos imperializmą) menkinimas ją performatuojant į „paprastą“ ir „lengvai vartojamą“ žinutę (**įvykių supaprastinimo metodas**), esą tas, kas prieštarauja Rusijos invazijai, yra „rusofobas“.

Ši žinutė yra statoma ant kitų kituose tyrimo segmentuose besikartojančių konstrukcijų, kaip „fašizmo primetimas“ tiek Lietuvos demokratinei valdžiai, tiek Ukrainai. Kartu su šiuo metodu paraleliai taip pat naudojami kiti susiję metodai. **Atrinktos (dalinės) tiesos sakymas.** Ši priemonė – sakant pusę tiesos, kitą pusę nutylint (nutylimas faktas, kad Rusija yra okupuojanti valstybė, koncentruojamasi į Vakarų hibridinį karą. Metodai: **iškraipymas; įvykių supaprastinimas; projekcija/perkėlimas (asociacija).**

„Gali būti, kad kai kurie landsbergistai tarnauja dviems šeimininkams – buvusiems Rytuose ir dabartiniams Vakaruose. Akivaizdu, kad absoliuti dauguma landsbergistų yra parsišlavėliai.“ Įprastai teiginys galėtų būti laikomas valdžia (normatyvine) kritika atstovaujamajai valdžiai. Tačiau atsižvelgiant į bendrąjį ekspertai.eu diegiamą struktūrą/naratyvą (šio atveju atstovaujamosios valdžios neteisėtumas) teigtina, kad sklaida atitinka **metodą 29 baimė, neaiškumas, abejonės.** „Priemonės, kurių pagalba poveikį auditorijai bandoma padaryti apie kritikos objektą skleidžiant negatyvią / melagingą informaciją siekiant visiškai pakirsti juo pasitikėjimą“.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuva yra užvaldyta (Lietuvos atstovaujamoji valdžia atstovauja ne Lietuvos tautą, o yra Vakarų marionetės).
3. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra nacistinė/rusofobinė;

(Pagal rodyklę 4) „Dvi grėsmės: atominė elektrinė ir opozicinė žiniasklaida“
(ekspertai.eu, 2022-08-04)

Skaidos segmentas nedetalizuojamas, nes komunikacinės konstrukcijos, išskirtinos kaip atliekančios sisteminių informacinių žinučių diegimą, pažeidžiantį Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą, nenustatytos.

(Pagal rodyklę 5) „Paprasto ukrainiečio nuomonė apie tai, kas vyksta Ukrainoje“
(ekspertai.eu, 2022-08-07)

Vaizdo įrašė kalba ukrainietis, kuris teigia, esą Ukraina yra kalta dėl to, kad Rusijos Federacija ją užpuolė, okupuoja. Vaizdo įrašė išskiriama, kad: pirmasis motyvas – kalbos draudimas – antrasis gatvių pervadinimas (aut. past. Kijeve esanti gatvė pervadinta iš Maskvos prospekto į Stepano Banderos gatvę; Ukrainoje Stepanas Bandera yra laikomas laisvės kovotoju prieš sovietų valdžią, Pietų ir Rytų Ukrainoje yra laikomas sovietų išdaviku, nacių kolaborantu). Šiuos dalykus Rusijos Federacija iškentėjo (pakentė), tačiau Rusija negalėjo laukti NATO bazių ir branduolinių galvūčių, todėl turėjo užpulti Ukrainą.

„Kovojate Jūs ne už Ukrainą, o už Zelenskio vilas“

Informacijoje išskirtini šie propagandai būdingi metodai:

Šališkumas (angl. *Bias*): „Polinkis subjektyviai, o ne objektyviai mąstyti apie tam tikras idėjas, grupes, priežastis, elgseną, vertybes ar veiksmus ir laikytis tam tikro požiūrio.“ – naudojama įprasta Rusijos Federacijai būdinga pozicija karinių veiksmų pateisinimą skleidžianti informacija, **esą Rusija neturėjo kito pasirinkimo, tik pulti Ukrainą** dėl šalyje vykusių politinių procesų (gatvių pervadinimo), taip pat tariamo Ukrainos stojimo į NATO gynybinį bloką. Šis metodas yra plečiamas **metodu 2: didelio melo technika** (*big-lie technique*): „Procesas, kai didelė netiesa pateikiama kaip tiesa ir iš jos išvedama visa sistema tiesų, kurios iš tikrųjų yra tik pirminės netiesos tęsinys, vadinamas „didelio melo“ metodu. Šis procesas vyksta nuolat viešai kartojant netiesą ir jos „plėtinius“. Į sklaidą integruojant šūkius ar konstrukcijas, kol pritarimas netiesai tampa nesąmoningu refleksu. Didysis melas pasireiškia visada, kai kokia nors ideologija, organizacija, judėjimas ar sistema pateisina save remdamasi tiesa, kuri, atidžiau ją išnagrinėjus, yra akivaizdžiai neteisinga“. Šiame segmente tai yra alogizmą kurianti konstrukcija, esą Rusija yra nekalta (netgi aplinkybių auka), dėl to, kad **užpuolė** Ukrainą. Šios konstrukcijos pagrindinis tikslas yra įtakoti skaitytoją (manipuliuoti skaitytoju) kad jis tapatintųsi su valstybe agresore, ne su okupuojama Ukraina. Ši ekspertai.eu retransliuojama ir nuolat (atsižvelgiant į kitus tiriamus segmentus) puoselėjama koncepcija ypač pavojinga, turint galvoje, kitas tyrime išskiriamas tendencijas, pavyzdžiui, ukrainiečiai yra Vakarų marionetės, kurios gina ne savo okupuojamą valstybę ir Ukrainos nepriklausomybę, o „Vakarų interesus“ (ir Lietuvos Respublikos atžvilgiu ekspertai.eu diegiama analogiška koncepcija Lietuvos atstovaujamoji valdžia taip pat dažnai įvardijama kaip „marionetinė“, „teritorijos administratoriai“, „fašistinė valdžia“ ir pan.). Bendrąja prasme ekspertai.eu kuria

informacinę terpę, ne kaip jie dažniausiai įvardija „mąstančiai visuomenės daliai“, bet terpę, kuri siekia keisti sklaidą vartojančio subjekto mąstyseną, save asocijuoti su prieš „fašizmą“ ir tariamą „marionetizmą“ kovojančia Rusijos Federacija.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Rusijos Federacija nepradėjo karo, o buvo į jį įtraukta.
2. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.

(Pagal rodyklę 6) „Lavrovo kalba JT Generalinėje Asamblėjoje“ (ekspertai.eu, 2022-09-25)

Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje vykusioje kalboje Sergejus Lavrovas dėstė, kad Rusija susiduria su dezinformacija ir grubiomis provokacijomis. Vėliau jis kėlė klausimą: „ar anglosaksai buvo paskelbti antžmogiais/nežmonėmis (нелюди) po to, kai JAV atliko karinius veiksmus Jugoslavijoje?“.

Sumaištis (angl. *Confusion*) „Sąvokos „sumišimas“ apibrėžimai yra įvairūs – sumišimo būseną, sutrikimas, nesugebėjimas atskirti koncepcijų, netgi gėdyjimasis – visos šios kategorijos sieja tai, kad trūksta aiškaus įvykių, situacijų ar idėjų supratimo. Tai ideali prielaida porpagandistui siekiančiam įteigti įvykių, situacijų ar idėjų interpretacijas, skatinančias tam tikrą politinę darbotvarkę (t. y. primeta prorusišką perspektyvą (naratyvą) vietoje to, kad būtų koncentruojamasi į okupacinius Rusijos Federacijos veiksmus, dėmesys nukreipiamas į Jungtines Amerikos Valstijas, jų veiksmus, kaip analogiją pateisinančią Rusijos Federacijos veikimą suverenios valstybės okupaciją). Šis metodas puikiai iliustruojamas ekspertai.eu retransliuojamoje informacijoje. Rusijos Federacija okupuoja Ukrainą, tačiau „Pažiūrėkite į Jungtinės Amerikos Valstijas ir jų elgesį“. „Ar sąžininga yra Rusijos atžvilgiu nukreipta karinių veiksmų kritika (naudojama rusofobijos konstrukcija), jeigu Jungtinių Amerikos Valstijų atžvilgiu tokia kritikos kampanija nebuvo vykdoma?“ Šie ir panašūs argumentai yra laikytini tipine ekspertai.eu prieiga prie nuomonės formavimo dėl Ukrainos okupacijos – visi yra kalti (Vakarai, Lietuvos valdžia, kuri nenori „taikos su kaimynais“, nes yra užėmę nacistinės valdžios), išskyrus okupuojamuosius veiksmus atliekančią valstybę.

Nors paaiškinimų skleidėjas nepateikė, tačiau reaguodamas į Inspektoriaus raštą dėl paaiškinimų pateikimo yra sukūręs kelis vaizdo įrašus (jie nėra traktuojami kaip paaiškinimai), kurių viename nurodo, jog Sergejaus Lavrovo kalbos retransliacija yra visų Lietuvos Respublikos žiniasklaidos priemonių įprasta sklaidos dalis. Čia pastebėtina, kad šis segmentas skelbiamas ekspertai.eu portale turi visiškai kitokį poveikį, nei analogiškas turinys skelbiamas kitose žiniasklaidos priemonėse būtent dėl gretutinės, šiame tyrime vertinamos raiškos. Todėl tiriamas Sergejaus Lavrovo pasisakymas skirtingose žiniasklaidos priemonėse yra traktuotinas kaip skirtingą reikšmę turintis turinys. Kontekstas (informacinė terpė), kurioje yra skleidžiama analogiška raiška, gali turėti skirtingą turinio interpretaciją Visuomenės informavimo įstatymo reglamentacinėje apibrėžtyje. Skleidėjas yra vertinamas kaip galimas Rusijos Federacijos

okupacinių veiksmų apologetas, kuris Lietuvos Respublikos atstovaujamąją valdžią apibrėžia ir sistemiškai informacinėmis struktūromis šį apibrėžimą tvirtina „fašistų“, „chuntos“, „teritorijos administratorių“, „Vakarų marionečių“ mitais. Tokiu būdu yra dekonstruojamas ir paminamas (atmetamas) Lietuvos valstybingumas, silpninama pilietinė rezistencija, kadangi diegiamos konstrukcijos, kurios mena esą gynybą organizuotų (arba visuomenę gintų) „marionetes“, „fašistus“, „chuntą“; taip kaip Ukraina gina „nacių valdžią“, „marionetinę valdžią“, uzurpuotą Vakarų. Analogiška nepasitikėjimo struktūra diegiama ir Lietuvos Respublikoje ją nuolatos aktualizuojant atskiruose informaciniuose segmentuose: ginama valdžia nėra „žmonių“, „žmonės nori taikos“, valdžioje marionetės, kurioms taika nerūpi, vasalams (suprasti Vakarų statytiniams Lietuvoje / Ukrainoje) rūpi tik geriausiai atstovauti šeimininkų (suprasti Vakarų, žr. *segmentų 16, 18, 31 tyrimą*) interesus.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas;
2. Selektivus informacijos pateikimas.

(Pagal rodyklę 7) „Kubilius pavišino, kad nemažai LR Seimo narių norėtų pabučiuoti Putinui ranką“ (ekspertai.eu, 2022-09-29)

Sklaidos segmentas nedetalizuojamas, nes komunikacinės konstrukcijos, išskirtinos kaip atliekančios sisteminių informacinių žinučių diegimą, pažeidžiantį Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą, nenustatytos.

(Pagal rodyklę 8) „Rusai ir ukrainiečiai dar visai neseniai buvo viena ir ta pati tauta“ (ekspertai.eu, 2022-10-03)

Publikacijoje susietame *Telegram* įrašė Zelenskis sako: „Labai svarbus momentas, aš noriu, kad visi kalbėtume viena kalba, ir ja mes dabar kalbame. Viena kalba suprantame vieni kitus [...] suprantate, kad mes negalime būti prieš rusus fundamentaliai, nes mes esame viena ir ta pati tauta“.

Nors konkretaus informacijos segmento atveju ekspertai.eu nepateikia sklaidos naratyvo, kontekstas yra aiškintinas per bendrąją ekspertai.eu poziciją išskiriamą tyrime plačiąja prasme – „kariauja broliškos tautos“. Ši konstrukcija nesiskiria nuo įprasto pateisinimo (ar aplinkybių ignoravimo) aptinkamo ekspertai.eu sklaidoje. Sklaida atitinka metodą:

Didelio melo technika (angl. *big-lie technique*): „Procesas, kai didelė netiesa pateikiama kaip tiesa ir iš jos išvedama visa sistema tiesų, kurios iš tikrųjų yra tik pirminės netiesos tęsinys, vadinamas „didelio melo“ metodu. Šis procesas vyksta nuolat viešai kartojant netiesą ir jos „plėtinius“. Į sklaidą integruojant šūkius ar konstrukcijas, kol pritarimas netiesai tampa nesąmoningu refleksu. Didysis melas pasireiškia visada, kai kokia nors ideologija, organizacija, judėjimas ar sistema pateisina save remdamasi tiesa, kuri, atidžiau ją išnagrinėjus,

yra akivaizdžiai neteisinga.“ Šio segmento atveju ignoruojamas fundamentalus faktas, kad Rusijos Federacijos valdžios atstovai, nuolat kartoję, kad jokių būdu nepuls Ukrainos, jos demokratiniu būdu išrinktą valdžią apibrėžė kaip nacių ir marionetes, galiausiai puolė ir vis dar vykdo karinius veiksmus Ukrainoje. Šis segmentas, pabrėžtina, vertinant kartu su bendruoju ekspertai.eu puoselėjamu įprastai prorusišku naratyvu (nors to ir neįvardijant) nukreipia į kitą sklaidoje formuojamą konstrukciją, esą Ukrainos valdžia yra marionetinė, o kariauja esą dvi broliškos tautos (ši konstrukcija atsikartoja ir kituose tiriamuose segmentuose), o pats karas yra gynyba nuo okupacijos, kai viena „broliška tauta“ ima okupuoti kitą.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.
2. Selektyvus informacijos pateikimas.

(Pagal rodyklę 9) „ESBO paminėta ir atviro rasisto Gabrieliaus Landsbergio pavardė“ (ekspertai.eu, 2022-10-03)

Šiame segmente Kazimieras Juraitis, dalyvaudamas ESBO renginyje dėsto, esą Gabrielius Landsbergis yra kritikuotinas dėl jo teiginio, kad Lietuva priimdama pabėgėlius, juos atsirinks (tariamai vykdoma pabėgėlius segreguojanti politika). Tuomet užduoda klausimą, kaip vadinasi ideologija, kurioje yra rūšiuojami žmonės (*suprasti nacizmas*).

Sklaida atitinka metodus:

Šališkumas (angl. *Bias*): „Polinkis subjektyviai, o ne objektyviai mąstyti apie tam tikras idėjas, grupes, priežastis, elgseną, vertybes ar veiksmus ir laikytis tam tikro požiūrio“. Šiame segmente demonstruojamas dar vienas pavyzdys, kai Baltarusijos valdžios vykdomas pabėgėlių pervežimas į Europos Sąjungą, yra vertinamas ypatingai šališku būdu, t. y. Lietuvos Respublikos **demokratinio būdu** išrinktos valdžios atstovas yra kritikuojamas dėl situacijos, kurią kuria ciniška ir Baltarusijos politika (Kazimiero Juraičio kalbos metu Aleksandras Lukašenka valdžioje buvo jau beveik 28 metus).

Didelio melo technika (angl. *big-lie technique*): „Procesas, kai didelė netiesa pateikiama kaip tiesa ir iš jos išvedama visa sistema tiesų, kurios iš tikrųjų yra tik pirminės netiesos tęsinys, vadinamas „didelio melo“ metodu. Šis procesas vyksta nuolat viešai kartojant netiesą ir jos „plėtinį“. Į sklaidą integruojant šūkius ar konstrukcijas, kol pritarimas netiesai tampa nesąmoningu refleksu. Didysis melas pasireiškia visada, kai kokia nors ideologija, organizacija, judėjimas ar sistema pateisina save remdamasi tiesa, kuri, atidžiau ją išnagrinėjus, yra akivaizdžiai neteisinga.“ Konkretus įvykis vertinamas tik išskiriant iš aplinkybių visumos paskutinę jo atkarpą. „Geros kaimynystės“ atstovas nekalba, apie neteisėtą Aleksandro Lukašenkos vykdomą politiką, nekalba apie dehumanizuojantį elgesį su pabėgėliais, varomais per Lietuvos ar Lenkijos sieną; kalbama tik apie Lietuvos atsaką (svarstomą politikos trajektoriją) į Baltarusijos vykdomą politiką, o būtent niekuo dėtų žmonių iš trečiųjų šalių (pabėgėlių) sistemišką gabenimą į Baltarusiją ir po to vedimą per išorinę Europos Sąjungos

sieną. Sklaida paraleliai atitinka **metodus iškraipymas** (angl. *Distortion*); **informacijos su potekste pateikimas** (angl. *Doublespeak*); **nutylėjimas atrinktos (dalinės) tiesos sakymas** (angl. *Omission*).

Fundamentaliai, segmente atsikartoja bendroji „fašizmo“ informacinė konstrukcija. Eتيkečių klijavimas, stereotipai (angl. *Labeling, stereotyping*).

Šiame segmente pateikiamas pavyzdys yra pakankamai rafinuotas, t. y., Kazimiero Juraičio pozicija yra maskuojama. Asmuo nesusipažinęs su Kazimiero Juraičio atviru Lietuvos Respublikos okupacijos normalizavimu (žr. segmento 17 *tyrimą*), gali susidaryti įspūdį, kad selektyviai dėstoma Rusijos Federacijos interesus atstovaujanti nuomonė apie vieną pagrindinių Lietuvos Respublikos atstovų yra pateikiama sąžiningai.

Publikacijoje taip pat išskiriamas atsikartojantis „Lietuvos administratorių“ naratyvas, kvestionuojantis atstovaujamosios valdžios legitimumą: „atvirai rasistinį Lietuvos teritorijos administratorių (aut. past. Pirmiausia turimas omenyje šalies diplomatijos vadovas Gabrielius Landsbergis) požiūrį į pabėgėlius ne iš Ukrainos“ (kalba netaisyta).

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra nacistinė/rusofobinė.
3. Selektyvus informacijos pateikimas.

(Pagal rodyklę 10) „Prezidento Adamkaus buvusiam slaptajam kankinimų kalėjimui ieškomas interjero projektuotojas“ (ekspertai.eu, 2022-10-04)

Sklaidos segmentas nedetalizuojamas, nes komunikacinės konstrukcijos, išskirtinos kaip atliekančios sisteminį informacinių žinučių diegimą, pažeidžiantį Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą, nenustatytos.

(Pagal rodyklę 11) „Mėšlas, Žalimas, Dobrawolska, melagiai... Reikia atstatyti paminklą STALINUI. Kada?“ (ekspertai.eu, 2022-10-05)

(Pagal rodyklę 11.1) „2K+ 2022 10 05 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra [dailymotion.com](https://www.dailymotion.com) platfromoje, 2022-10-05);

00:40:48-00:42:25 [Eduardas Vaitkus]: „Tai reiškia 45 metais. Pasibaigęs Antrasis Pasaulinis Karas. Aukom, kareiviam pastatytas paminklas. Ir nuspręsta, po tiek tai metų, 22 metais tą paminklą, tą atminimo simbolį, memorialą sunaikinti, nes nepatiko, po 70 metų ką padarė TSRS perėmėja (Rusijos Federacija). Tai aš čia nelabai suvokiu, nes aš ne viską suvokiu, tai ar čia reikia tada suprasti, kad mes labiau atsigręžiame į Hitlerio poziciją, kuri labiau priimtina mums? Nes tuo metu buvo arba Tarybų Sąjungos pozicija, arba Hitlerio pozicija. Ir be jokios abejonės, jeigu Hitlerio pozicija būtų laimėjusi, tai mūsų lietuvių, aš tai lietuvis, mūsų likimas būtų nuspręstas. Tai dabar mūsų valdžia, šitais savo veiksmais sako, kad mums labiau

priimtina, kad Hitleris būtų laimėjęs ir užtat tie kareiviai, kurie žuvo kovodami su hitlerine Vokietija – jų pagerbimas netinkamas. Tai šitoje vietoje informacija ir mūsų valdžios pozicija yra aiški. Tiems, kas nori ją matyti. Baigiau.“

Informacijos su potekste pateikimas (angl. *doublespeak*): „Informacijos su potekste pateikimas pateikia nuorodas į žodžių ir frazių vartojimą abstrakčiu ir apgaulingu būdu. Tai procesas, kai daug kalbama nepasakant nieko esminio arba kai kas nors esminio pasakoma žargonu ir sudėtinga kalba, kad klausytojai daro prielaidą, jog jų nesupratimas yra jų pačių nemokšiško rezultatas. Galutinis informacijos su potekste pateikimo tikslas yra panašus į faktų iškraipymo tikslą. Metodu siekiama suklaidinti arba supainioti klausytoją dėl to, kas sakoma iš tikrųjų.“ Potekste nagrinėjamu atveju yra kuriamas mitas, esą Lietuvos tautą tariamai „apgynusiu ir išsaugojusiu“ subjektu buvo TSRS.

Istorinė falsifikacija ir revizionizmas (angl. *historical falsification and revisionism*): „Istorinis falsifikavimas ir revizionizmas yra du skirtingi, tačiau tarpusavyje susiję propagandos metodai. Kadangi istorikai, siekdami suprasti praeitį ir nustatyti faktus, remiasi rašytiniais dokumentais, bet koks rašytinių dokumentų pakeitimas sunaikinant, pakeičiant ar suklaidinant turės įtakos išvadoms. Istorijos klastojimas – tai praeities versijos kūrimas klastojant dokumentus. Revizionizmas – tai požiūris į praeitį, grindžiamas pakeistais įrašais arba iškraipytomis įrašų interpretacijomis.“ TSRS yra pateikiama kaip subjektas gynęs lietuvių tautą nuo nacių, nedetalizuojant iš esmės yra ignoruojamas faktas, kad Sovietų Sąjunga ir Trečiasis reichas buvo sąjungininkai, kurie pasidalino Europą (Molotovo – Ribentropo paktas). Ignoruojamos tremtys, rezistentų kova prieš okupaciją, ir t. t.

Etikečių klijavimas, stereotipai (angl. *labeling, stereotyping*) „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą“. Sklaidoje taip pat atkartojama tyrime jau įprasta tapusi „nacizmo / fašizmo“ konstrukcija primetama Lietuvos Respublikai, jos atstovaujamajai valdžiai.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuva yra užvaldyta (Lietuvos atstovaujamoji valdžia atstovauja ne Lietuvos tautą, o yra Vakarų marionetės).

(Pagal rodyklę 12) „Tarybiniais laikais nemokėjo statyti ir tiltų – taip pasakytų Landsberginės atmatos“ (ekspertai.eu, 2022-10-06)

Sklaidos segmentas nedetalizuojamas, nes komunikacinės konstrukcijos, išskirtinos kaip atliekančios sisteminį informacinių žinučių diegimą, pažeidžiantį Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą, nenustatytos.

(Pagal rodyklę 13) „Bendraminčiai aptarė vis labiau didėjančias grėsmes Landsbergių bendruomenės režimui“ (ekspertai.eu, 2022-10-06)

„Lietuvos teritoriją administruojantys vasalai bei jų atstovai vis labiau skambina pavojaus varpais, ragindami kuo greičiau susodinti į kalėjimus visus, kurie nepitaria minėtam režimui.“

Etikečių klijavimas, stereotipai (angl. *labeling, stereotyping*): „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą“. Sistemingai diegiama ir atsikartojanti žinutė: valstybės įvardijimas kaip užvaldytos. Propagandinė žinutė: teritorijos administratoriai, vasalai (kituose segmentuose dar vartojamas terminas marionetės). Ši sistemingai diegiama informacinė konstrukcija (t. y. ir fašistai ir marionetės/vasalai/ne sociumo atstovai arba išdavikai), kuria informacinę terpę, kurioje kritika orientuojama ne „valdžiai“, o visai valstybės sąrankai (kituose tiriamuose segmentuose valstybė dar įvardijama kaip „okupuota“ (pavyzdžiui, žr. segmento 24 tyrimą).

Pastebėtina, kad analogiškai buvo ruošiama informacinė erdvė Ukrainoje: valdžioje fašistai, Vakarų marionetės. Įdiegta informacinė struktūra naudota kaip pretekstas „denacifikuoti“ Ukrainą.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuva yra užvaldyta (Lietuvos atstovaujamoji valdžia atstovauja ne Lietuvos tautai, o yra Vakarų marionetė).

(Pagal rodyklę 14) „Proveržis: po beveik 30 metų Lietuvos Respublikoje gyvens daugiau žmonių, negu gyveno LTSR“ (ekspertai.eu, 2022-10-06)

„Tačiau proveržis pagaliau padarytas – dabartiniai Lietuvos teritorijos administratoriai sukūrė strategiją, kuri išsprendė populiacijos didėjimo klausimą ir statistinių vienetų mūsų šalyje jau po kelių dešimtmečių bus daugiau negu tarybiniais laikais.“

Segmente matoma lengvesnė konstrukcija „Lietuvos administratoriai“ (kitos formos ekspertai.eu raiškoje (vakarų) vasalai/marionetės arba, kraštutinė – naciai/fašistai/rusofobai). **Etikečių klijavimas, stereotipai** (angl. *labeling, stereotyping*) „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą“. Sistemingai diegiama ir atsikartojanti žinutė valstybę įvardinti kaip užvaldytą.

Akcentuotina ir deklaruojamoji publikacijos antraštė: esą „proveržiu“ vadinamas faktas, kad Lietuva pagaliau turės tiek pat gyventojų, kiek turėjo prieš atgaunant nepriklausomybę. Žmonių laisvė keliauti išsivadavus iš priespaudos yra pateikiama kaip nepriklausomos Lietuvos nesėkmė.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Rusijos Federacija yra Lietuvos sąjungininkė, kuri vienintelė gali apsaugoti Lietuvos kultūrą, kurią naikina Vakarai.
2. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.

(Pagal rodyklę 15) „Kiekvieno lietuvių garbės reikalas, Vilniuje atstatyti Rusų dramos teatrą“ (ekspertai.eu, 2022-10-07)

(Pagal rodyklę 15.1) „2K+ 2022 10 07 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com platformoje, 2022-10-07);

00:32:08: „[Audrius Nakas] yra tokia idėja ir galvoju tokia idėja, ir galvoju tokia idėja yra absoliučiai reali, kai Lietuvoje vietoje Lietuvos teritorijos administratorių, kažkada, kažkuriuo metu, pagaliau atsiras tikra Lietuvos valdžia. Lietuvos žmonių valdžia, kurią išrenka, kuria pasitiki, kurią kritikuoja, bet tai valdžia – ne administratoriai. Gerbiamas Eduardai, kaip Jums mano idėja? [Eduardas Vaitkus] Aš prisijungiu ir iš karto sakau – idėja puiki. Ir kitais aspektais tiktais susakysiu. Nes aš tai matau, tai būtų mūsų valstybės istorinio tęstinumo atkūrimas, mūsų vieningumo atkūrimas. Prisimenant, kad mes esame daugiatautės valstybės, buvome daugiatautė valstybė, kad mes puoselėjome savo kultūrą, rusų padedami. Priminsiu, Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė, aš manau, kad mums visiems gražiai skamba šitas pavadinimas. Lietuviai karingi buvo. Ir mūsų kunigaikščių vedami mes užgrobėme daug rusų gyvenamų žemių. Rusai tuo metu buvo kultūringesni negu mes. Jie jau savo raštą turėjo. Jie jau buvo krikščionys. Ir už tat mūsų kunigaikščiai užėmę rusų žemes ir siekė po savo vėliava suvienyti visus rusus. Rašto atsiradimas, krikščionybės atsiradimas Rusijoje buvo didelis kultūrinis proveržis“.

Šioje ištraukoje išskirtini du aspektai: pirmasis, informacinės konstrukcijos „teritorijos administratorių“ diegimas. Antrasis yra kontekstą formuojanti detalė, kuria Rusijos Federacijos okupacijos Ukrainoje akivaizdoje Eduardas Vaitkus, kuria prorusišką naratyvą esą „rusų padedami“ lietuviai galėjo išsaugoti savo kultūrą. Sklaido atitinka **informacijos su potekste pateikimo metodą** (angl. *doublespeak*): „Informacijos su potekste pateikimas pateikia nuorodas į žodžių ir frazių vartojimą abstrakčiu ir apgaulingu būdu. Tai procesas, kai daug kalbama nepasakant nieko esminio arba kai kas nors esminio pasakoma žargonu ir sudėtinga kalba, kad klausytojai daro prielaidą, jog jų nesupratimas yra jų pačių nemokšiško rezultatas. Galutinis informacijos su potekste pateikimo tikslas yra panašus į faktų iškraipymo tikslą. Metodu siekiama suklaidinti arba supainioti klausytoją dėl to, kas sakoma iš tikrųjų.“

00:39:56: [Audrius Nakas] „Dabar šiek tiek informacijos, vėl nukrypsime į užsienį. Yra toks turtingiausias pasaulio žmogaus – Elonas Muskas – firmą turi, kuri ne tik į kosmosą skraido, ir dabar skrido kartu ir rusai ir amerikiečiai, jie kažkaip draugauja, atskleista, kad į jįsai dabar akivaizdžiai padeda Kremliaus propagandai ir man čia tikrai vienas klausimas: kiek jam

moka Putinas, nes jam išeitų labai daug reiktų mokėti, nes jis milijonierius, viską turi, bet už dyką gi niekas nedirba, reiškia Putinas moka. Pasižiūrėkime.“

Toliau programoje yra dėstoma rusiška propaganda, nurodomi argumentai, kuriais pateisinamas Ukrainos teritorijos okupacija. Ištraukoje kalbantis asmuo (rusų k.) dėsto, Elono Musko liūdnei pagarsėjusius samprotavimus *Twitter* platformoje, esą dalis okupuotose teritorijose gyvenančių Ukrainos gyventojų norėjo prisijungti prie Rusijos Federacijos (kalbama apie 2012 metų rinkimų rezultatus). Ištraukoje taip pat dėstoma pozicija esą 1991 metais vykusio referendumo metu dėl TSRS išsaugojimo Ukrainos gyventojai balsavo >70% už.

Šiuo atveju skleidėjas aktualizuoja ir puoselėja Rusijos Federacijai palankų naratyvą. Ukrainos okupacijos įvykių aplinkybėmis retransliuoja nedviprasmiškai prorusiškas komunikacines žinutes, kurios vertinant plačiąja prasme (greta kitų tirtų segmentų), turi sisteminių prorusišką poveikį (formuoja informacinę struktūrą): Ukrainos (kaip ir Lietuvos) valdžia yra fašistinė/nacistinė/rusofobiška; be to – marionetinė. Paskutinė ištrauka čia atlieka **metodų „Įvykių (problemų) supaprastinimas“ ir „Didelio melo technika“** (*big-lie technique*) sutvirtinimą. Nors tai neatliekama tiesiogiai, bet iš esmės toliau kuriamas ir puoselėjamas prorusiškas mitas, Rusijos Federacijos okupacinių veiksmų teisinimas.

00:44:34 [Eduardas Vaitkus]: O aš šitoje vietoje dar papildysiu, kad Muskas atsakė ir Zelenskiui, nes Ukrainos prezidentas Zelenskis puolė į trasą ir surašė, kaip Muskas nieko nesupranta. Tai jam Muskas atsakė trumpai. „Tai gal vis tik paklausime žmonių nuomonės?“ Kad vis tik tuomet paklauskite žmonių valios, ar jie nori būti su Rusija, ar su Ukraina.“

Iškraipymas (angl. *distortion*): „Fakto ar idėjos pateikiant, klaidinant ar performuluojant“. Šis metodas yra neatsiejamas dezinformacijos ir juodosios propagandos dalis. Iškreipimas šiame metode pasiekiamas, kai informacijos vartotojas gauna neteisingą įspūdį apie konkretų faktą, tai gali būti idėja, konkretus įvykis ar piktybiškai šališka (kontekstą ignoruojanti) interpretacija. Pavyzdžiui, Trečiojo reicho propagandistai norėjo, kad europiečiai patikėtų, jog nacių „naujosios tvarkos“ tikslas yra geriausi Europos interesai bendrąja prasme; taip propaganda Trečiasis reichas, iškreipdamas tikrovę apie sistemą, kuri žemynui buvo primesta ginklu ir kurios pagrindinis tikslas buvo Vokietijos interesų tenkinimas Europos sąskaita.“ Taip ir šio segmento atveju matomas pavyzdys, kaip ekspertai.eu pateikia informaciją žiūrovams: okupuojamos valstybės atstovaujamoji valdžia yra kritikuojama, esą galbūt Rusijos Federacija vykdydama karinius veiksmus Ukrainoje yra teisi, nes galbūt „Ukrainos žmonės to nori“. Traktuotina, kad paralelinio poveikio tokia raiška siekiama ir Lietuvos sociumo atžvilgiu dėl diegiamo valstybės „neteisėtumo“ naratyvo (pavyzdžiui, labiausiai neužmaskuota forma išsakomas Audriaus Nako teiginys „Totalaus pravalos neteisinės teritorijos“ (žr. segmento **28 tyrime**; arba alternatyviai: dažnai ekspertai.eu sklaidoje naudojama teritorijos administratorių/vasalų konstrukcija).

01:10:00 [Algirdas Paleckis]: „Dėl kainų noriu pasakyti, kad be abejo jaučiu čia net būdamas kalėjime, kaip iš visų pusių tos kainos kyla. Įjungė čia taupymo režimą. Bet taip gerai kaip Jūs pajusti negaliu. Bet iš visos informacijos kurią turiu, kad kainos tik kils ir tai irgi yra neišmintingos politikos rezultatas, nesugebėjimo susitarti ir su kaimynais, nesusikalbėjimas baigiasi karais, o karas kelia kainas“. Ištrauka atspindi **metodų „Įvykių (problemų) supaprastinimas“** ir **„Didelio melo technika“** (angl. *big-lie technique*) naudojamą (detalesnis Paleckio raiškos vertinimas atliekamas **17 segmento tyrime**). Šioje ištraukoje yra teisinama Rusijos Federacija: Rusijai užpuolus Ukrainą situacija niveliuojama ir iškreiptai įvardijama „kaimynų nesutarimu“, taip kuriant terpę pateisinti Rusijos okupaciniams veiksams.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Rusijos Federacija nepradėjo karo, o buvo į jį įtraukta.
3. Rusijos Federacija yra teisingumo pusėje, ji bando apsaugoti Ukrainą.
4. Rusijos Federacija yra Lietuvos sąjungininkė, kuri vienintelė gali apsaugoti Lietuvos kultūrą, kurią naikina Vakarai.
5. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.
6. Selektyvus informacijos pateikimas.

(Pagal rodyklę 16) „G. Landsbergio prosenelį, Rusijos URM atstovė M. Zacharova pabandė apdergti nacio vardu“ (ekspertai.eu, 2022-05-21)

„Atsakydama į klausimą, M. Zacharova priminė visą gerai žinomą Landsbergių istoriją, nuo G. Landsbergio prosenelio, Lietuvos prezidento Vytauto Landsbergio tėvo, architekto Vytauto Landsbergio-Žemkalnio, kuris 1941 m. buvo Lietuvos laikinosios vyriausybės komunalinio ūkio ministras ir projektavo žydams komfortabilius getus.“

Pabrėžtina, kad skleidžias tiesiogine to žodžio prasme retransliuoja Rusijos Federacijos valdžios propagandinį turinį, kuriuo yra niekinamas vienas nepriklausomos Lietuvos kūrėjų.

Pažymėtina ir tai, kad vykdomas istorinis revizionizmas – SSRS iki Nacių Vokietijos SSRS išdavystės buvo sąjungininkai, tačiau Rusijos Federacijos propagandiniame turiniui yra būdingas istorinių faktų iškraipymas. Pabrėžtina ir tai, kad įvardijami faktai buvo fiksuoti Lietuvos Respublikos okupacijos metu ir skleidėjo konstrukcija „gerai žinoma istorija“, yra tokia pati patikima kaip ir Rusijos Federacijos nuolatos deklaruojamas pacifizmo siekis, kai tuo pačiu metu okupuojama Ukraina.

Atsikartojanti informacinė konstrukcija čia – su Lietuvos valdžia susijusius asmenis, jų protėvius (giminę), vadinti naciais. Šis segmentas atitinka **nepagrįsto argumento metodą** (angl. *Defective proof*): „Norint įrodyti teiginio patikimumą, būtina pateikti įrodymų, kad jis yra teisingas. Jei tokie įrodymai nėra pateikiami arba pateikiami klaidingi arba neišsamūs, grindžiamo teiginio įrodymas negali būti įrodytas be pagrįstų abejonių. Tai nereiškia, kad teiginys yra klaidingas, tik kad juo galima abejoti. Tačiau jei joks objektyvus subjektas nekelia

abejonių dėl pateiktų įrodymų, tada negali kilti ir neveiksmingo įrodymo klausimas. Kadangi didžioji propagandos dalis priklauso nuo manipuliuojamų įrodymų, manipuliuojantis subjektas tikisi, kad objektyvumo klausimą keliantys subjektai neatsiras.“

Ekspertai.eu diegiama informacinė konstrukcija:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra nacistinė/rusofobinė – Lietuvą užvaldė naciai.

(Pagal rodyklę 18) „Šnipų tinklo Lietuvoje įkūrėjas toliau šokdina valstybę – verčia keisti Bausmių vykdymo kodeksą“ (ekspertai.eu, 2022-11-23)

Tiriant šį segmentą koncentruojamasi į Algirdo Paleckio įrašus, susietus su segmentu.

(Pagal rodyklę 18.1) „Algirdas Paleckis: kas gi šaudė nuo stogų tą naktį Vilniuje?“ (2022-11-15, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje).

00:00:07: „Ką reiškia žodis chunta? Kodėl aš ir kiti vartojam tą žodį, kalbėdami apie Landsbergių bendruomenę, kuri valdo Lietuvą, tai chunta yra ispaniškas žodis, kilęs dėl to, kad Lotynų Amerikoje yra tokie visokie, buvo ypač seniau bananiniai režimai, kai ateina gauja kažkokia tai, tik tenkinanti savo interesus ir gan nachališkai elgiasi, beatodairiškai valdo ten tą Lotynų Amerikos kažkokią vienokią ar kitokią arba Afrikos bananų respublika. Nu pilnai korumpuota, pilnai tokia vagis ant vagies, paprastai būna tokiuose režimuose, kai viskas vagiama, tai manau, kad čia gan gražus toks žodis tinkantis dabartiniam režimui apibūdinti. Ir daug dešimtmečių jisai jau valdo šitą chuntą, labai tinkanti korumpuota tokia, nacistinė pridedu todėl, kad daugelis iš jų realiai yra viduje. Na o dalis jų tiesiog persisemia ta ideologija, kuria po karo, bėgdami nuo tarybinės kariuomenės į Vakarus bėgo dalis žydšaudžių, dalis vokiečių kolaborantų ir jie paskui nacių tokie simpatikai, kurie Amerikoje gavo prieglaudą ir paskui ten skleidė tuos nuodus tarp Lietuvos lietuvių išeivijos, ir paskui grįžo pas mus.“. **„Etikečių klajavimas, stereotipai“** (angl. *labeling, stereotyping*) „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą“. **Sklaidoje kartojama tyrimo apibrėžtyje jau įprasta tapusi „nacizmo/fašizmo“ konstrukcija primetama Lietuvos Respublikai / jos atstovaujamajai valdžiai.** Antrinis, tačiau ne mažiau svarbus propagandos objektas yra vakarų demonizavimas, tariamai esančios nacių užuovėja („bėgdami nuo tarybinės kariuomenės į Vakarus bėgo dalis žydšaudžių, dalis vokiečių kolaborantų ir jie paskui nacių tokie simpatikai, kurie Amerikoje gavo prieglaudą“), į kontekstą įvedant ir aktualizuojant istorinę Rusijos Federacijos kovą su naciais (Vakarai – „nacių užuovėja“, Rusijos Federacija istorinė kovotoja su naciais, nors pergalę pasiekė sąjungininkai, tarp jų ir Vakarų šalių blokas, kovojęs prieš nacių Vokietiją). Todėl teigtina, kad raiška taip pat atitinka metodus: **istorinė falsifikacija ir revizionizmas** (angl. *historical falsification and revisionism*), **priešo demonizavimas.**

(Pagal rodyklę 18.2) „Paleckis iš kalėjimo pacitavo Ozolą ir perdavė linkėjimus Landsbergių bendruomenei“ (2022-10-31, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje).

00:00:28: „Kaip visada šita valdanti chunta apsiskaičiavo, kadangi aš galėsiu skambinti advokatui, o advokatas, tikrai paprašysiu, galės įrašyti mūsų pokalbius ir juos irgi viešinti taip kad, viską apeiti netgi tokius nacistinius draudimus, kuriuos dabar landsberginė gauja čia mums rengia.“ **Metodas „Etikečių kljavimas, stereotipai“** (angl. *labeling, stereotyping*) „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą“. **Sklaidoje kartojama tyrimo apibrėžtyje jau įprasta tapusi „nacizmo/fašizmo“ konstrukcija primetama Lietuvos Respublikai / atstovaujamajai valdžiai.**

00:02:35: „Mielai pakartosiu konservatorių ausims, ką aš pasakiau, o aš pasakiau, kad sausio įvykiuose, jų prieangyje, jų išvakarėse ir jų metų Lietuvoje buvo CŽV agentai, vienas iš jų Andrius Eiva. Apie tai pats prisipažino, kartu su naciais kai traukėsi su šeima pasitraukė į Vakarus, iš Lietuvos ar kažkaip panašiai pasitraukė, aš dabar tiksliai nepamenu. Na va jau jų atžala grįžo sausio 13 į Vilnių Andriaus Eivos asmeny ir patarinėjo Landsbergiui kaip čia viską žodžiu patarinėju tuo metu buvo patarėjas. Tai tas nepatiko labai. Ir nepatiko pasakiau dėl pokario pasakiau, kad pagal Lietuvos istorikų paskaičiavimus, tiesa dalis bando ginčytis, bet kita dalis sutinka, kad buvo. Tai nuo miškinų rankų žuvo 25 tūkst. Paprasti kaimiečiai, iš jų tūkstantis vaikų.“ **Etikečių kljavimas, stereotipai** (angl. *labeling, stereotyping*): „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą“. **Sklaidoje taip pat atkartojama tyrimo apibrėžtyje jau įprasta tapusi „nacizmo / fašizmo“ konstrukcija primetama Lietuvos Respublikai / jos atstovaujamajai valdžiai.** Ties šiuo sklaidos elementu, taip pat pažymėtina ir tai, kad pats skleidėjas neatsargiai paneigė šią informaciją (2K+ 2023 01 12 vaizdo įrašas (dailymotion.lt platforma, ekspertai.eu paskyra, šaltinis pagal sąrašą Nr. 28) 01:40:14: „[Zigmas Vaišvila] Audrius Butkevičius pasakė vienintelį ir man žinomą tą buvusį JAV jūrų pėstininką Eivą. Nu, kuris kažką patarinėjo, kažką ten darė ir panašiai, bet pavadinti jį kažkokiu rimtu kažkieno atstovu [...] [Audrius Nakas] Nu, jis ten labiau pijariniiais tikslais, pijariniams reikalams naudotas, kaip Butkevičius pasakojo. [Zigmas Vaišvila] Žinai kaip mes ten viską toje Aukščiausioje Taryboje per sausio įvykius darėme, tai buvo daugybės, daugybės žmonių iniciatyvos. [...]“). **Sumaišties metodas** (angl. *confusion*): „Sąvokos „sumišimas“ apibrėžimai yra įvairūs – sumišimo būseną, sutrikimas, nesugebėjimas atskirti koncepcijų, netgi gėdijimasis – visos šios kategorijas sieja tai, kad trūksta aiškaus įvykių, situacijų ar idėjų supratimo. Tai ideali prielaida propagandistui (neutraliaja to žodžio prasme) siekiančiam įteigti įvykių, situacijų ar idėjų interpretacijas, skatinančias tam tikrą darbotvarkę“. Tiriamu atveju Lietuvos valstybingumo atkūrimo procesai yra tikslingai perpinami su paties Algirdo Paleckio įvykių interpretacijomis. Rusijos Federacija

nuolat statoma į „kovotojos su fašizmu“ poziciją. Vakarai kolektyviai įvardinami kaip „nacistiniai/fašistiniai“ (kartojama nacizmo fašizmo / konstrukcija). Todėl teigtina, kad paraleliai naudojami ir **istorinės falsifikacijos ir revizionizmo** (*historical falsification and revisionism*), **priešo demonizavimo** metodai.

(Pagal rodyklę 18.3) „Paleckis ėmė kalbėti Masko naratyvais“ (2022-10-26, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje).

00:01:46: „Tai dabar jau suvokus tai, kad čia jau turima, kad Rusija turi reikalų su visais Vakaraais, kurie Ukrainos rankomis kariauja su Rusija, suvokus tai, dabar Rusija tiesiog taip jau istoriškai ne kartą buvo būdinga, ji jau tuomet mobilizuosis pilnai, pilnu tempu. [...]“.

„Nutylėjimas atrinktos (dalinės) tiesos sakymas“ (angl. *omission*): „Nutylėjimas siekiant manipuluoti auditorija, kuriant netikslų, ar dalinai netikslų įspūdį; arba reiškinio iškreipimas būdu, kuris padeda informacijos skleidėjui konstruoti argumentą ar formuoti auditorijos nuomonę; paprastai tariant ši priemonė – sakant pusę tiesos, kitą pusę nutylint“. Iškreiptai pateikiama informacija. Rusijai nepavykstant okupuoti Ukrainos dėl nesėkmės kaltinami „kolektyviniai Vakarai“. Nors Rusijos Federacija yra šalis agresorė, situacija yra apibūdinama kaip „Vakarai, kariauja su Rusija“. **„Šališkumas“** (angl. *bias*): „Polinkis subjektyviai, o ne objektyviai mąstyti apie tam tikras idėjas, grupes, priežastis, elgseną, vertybes ar veiksmus ir laikytis tam tikro požiūrio“. Sklaidos segmentas yra prorusiško naratyvo retransliacija nutylinti arba selektyviai pateikiant aplinkybes. Rusija nuolat apibrėžiama kaip kovotoja su nacizmu, sistemingai akcentuojamas Rusijos Federacijos orumas, jos tariama „kantrybė“, susilaikymas nuo tariamos eskalacijos („ji jau tuomet mobilizuosis pilnai, pilnu tempu“). Faktą, kad būtent Rusijos Federacija yra visų aplinkybių kaltininkė (šalis agresorė, šalis pradėjusi okupacinius veiksmus, pavyzdžiui, siekusi „denacifikuoti“ Ukrainą). Pažymėtina, kad šiame segmente atsiskleidžia analogiškai diegiama ekspertai.eu nacizmo konstrukcija Lietuvos atžvilgiu. Be to, šiame ir kituose segmentuose tokios alogiškos konstrukcijos yra pagrindinis argumentas, kurio pagrindu yra daromos išvados, kad sklaida yra propagandinio pobūdžio (Rusija ori, kantri, istoriškai kovojusi ir tęsianti kovą su naciais; Ukraina – marionetė, nors tiesiog ginasi nuo okupanto; Vakarai – naciai / fašistai, nes remia okupuojamą šalį). Sklaida taip pat atitinka **metodą „Dezinformacija“** (angl. *disinformation*): „Dezinformacija – tai procesas, kai faktinė informacija pateikiama taip, kad jos gavėjai iš jos padarytų klaidingas išvadas.“

00:03:18: „Taigi realiai Lietuvos žmonėms turėtų būti paaiškinta, kuo daugiau ginklų bus tiekiama Ukrainai, tuo ilgiau kankinsis šita valstybė kankinsis, tuo daugiau žmonių žus, pačių ukrainiečių, bet rezultatas vis tiek bus tas pats. Rusija nesitrauks iš teritorijų, kurias ji dabar paėmė, nes tai yra sausumos kelias į Krymą, kuris buvo svarbus todėl, kad Ukraina pastoviai nutraukdavo vandens tiekimą Krymui iš kanalo. Rusija nesitrauks. [...]“.

Sklaida atitinka **metodą „neišvengiama pergalė“**: „Priemonė, skirta įtikinti auditoriją prisijungti prie tų, kurių pusėje įžvelgiama pergalė, priemonėje dažnai aptinkamas „daugumos“ elementas. Arba perfrazuojant mintį, pagalba okupuojamai šaliai yra bergždžia: „okupuojamajam reikia pasiduoti“. Rusijos Federacijos pergalė neišvengiama.

00:04:31: „Ir pradėti taikos derybas, na ir kad vis tikrai būsimoji valdžia Ukrainoje būtų truputėlį adekvatesnė, nes kaip Zeleneskio politika privedė prie to, kad nu prasidėjo tokie kariniai veiksmai, kurie pačiai Ukrainai yra visų pirma, daro žalą pačiai Ukrainai. Taigi tikrai nereikia tikėti LNK, TV3, LRT propaguojama žinute, kad ukrainiečiai jau tuoj išlaisvins viską [...]“ **Metodas „Kaltojo („atpirkimo ožio“) suradimas ir įvardijimas“** (angl. *scapegoating*): „Tai procesas, kai kaltė ar kaltė už kitų asmenų nusikaltimus ir nesėkmes arba nelaimę, kurią sukėlė kitas asmuo, grupė ar daiktas, suverčiama kuriam nors asmeniui, grupei ar daiktui.“ Ukraina yra kalta dėl to, kad Rusijos Federacija ją okupuoja. Valdžia turi būti adekvati pagal Rusijos Federacijos propagandinį naratyvą; demokratiškai išrinkta valdžia, jos vidaus demokratiniai procesai, anot skleidėjo platformoje dėstomų minčių, nėra adekvatūs; tai yra geras stipriojo teisės diegimo pavyzdys ekspertai.eu kuriamoje informacinėje sferoje, taip pat agreguojantis puoselėjama pasaulėžiūra (Rusijos Federacijos perspektyvos / pasaulėžiūros normalizavimas, karinių veiksmų normalizavimas ir pateisinimas).

00:05:30: „Čia buvo Vakarų kontrpuolimas, o ne Ukrainos. Ukraina tikrai yra ta kenčiančioji šalis, kurios rankomis ir kojomis visa tai yra vykdoma. Bet viskas jau priėjo ribą, kur jau trauktis nebebus įmanoma, nes mobilizacija prasidėjo Rusijoje [...]“ **Metodas „Priešo demonizavimas“:** „Priemonė pasitelkiama atvaizduoti priešininką arba kritikos objektą kaip nemoralų, negailestingą, nevykėlį. Šiam tikslui dažnai pasitelkiami melagingi (nepatikrinti) kaltinimai, faktų perdėjimas arba falsifikavimas, asmens trūkumų / prasižengimų išryškinimas, parodymas neigiamame kontekste. Šios ištraukos atveju Ukrainos pasipriešinimas okupacijai yra įvardijamas kaip tariama Vakarų apgaulė. Kaip ir visame segmente kaltieji yra visur: Vakarai (nacistai), kvaili ukrainiečiai (kovoiantys ne dėl savo laisvės, o dėl tariamų Vakarų įgeidžių), Lietuvos žiniasklaida, kuri perdėtai pozityviai aprašo įvykius okupuojamoje Ukrainoje; bendrąja prasme neigiamai pateikiama situacija. Alternatyviai teigiamai pateikiama neišvengiamai nugalėsianti Rusijos Federacija (**metodas „neišvengiama pergalė“**), kurios „galia bunda“; Rusija, kuri iniciavo okupaciją, skleidėjo kuruojamoje informacinėje (ideologinėje) terpėje Ukrainai ginantis nuo okupacijos yra „įspraudžiama į kampą“ ir t. t.

Atskirai akcentuotinas ir Ukrainos savarankiškumo tariamas nebuvimas – okupacijai ukrainiečiai nesipriešina, tai Vakarai verčia priešintis apgautus ukrainiečius: „Čia buvo Vakarų kontrpuolimas, o ne Ukrainos. Ukraina tikrai yra ta kenčiančioji šalis, kurios rankomis ir kojomis visa tai yra vykdoma“. **Gražių (jautrių) žodžių, posakių vartojimas.** Šių žodžių vartojimas auditorijai paprastai sukelia pozityvias asociacijas, teigiamas emocijas. Ukrainos okupacija tėra tariaimi Vakarų elito žaidimai, už kuriuo moka paprasti ukrainiečiai. Analogiška argumentacinė gija yra diegiama ir Lietuvos Respublikos atžvilgiu (pavyzdžiui, Segmento 24 tyrimas „Lietuva okupuota“).

(Pagal rodyklę 18.4) „Paleckis įžūliai pradėjo naudoti prezidentės Grybauskaitės mokslinius naratyvus apie miško brolius“ (2022-10-25, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje).

00:02:17: „Dalis jų vis dar veikiami, bent jau dalinai landsberginės, tokios nacistinės televizijos propagandos, tai dar ne visi pagauna, kur čia problema su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis. Nes visgi 33 metus buvo varoma tokia amerikietiška propaganda.“

00:10:08: „[...] ką paliudija ir anūko iškilimas į šito klanų viršūnes. Čia irgi prižiūrėtojai klausia manęs, iš kur tas landsbergių toksai tvirtumas tos partijos vadinkime. Aš visuomet pridedu neonacistinės. Nu iš kur? Nu ir aš bandau aiškinti, čia žmonėms, tai yra todėl, kad jie yra tiesioginiai šeiminkų Vašingtone vykdytojai. Yra kaip kokie sarginiai šunys, kaip tokie marionetės ir vasalai, vietininkai, laidininkai, grynai Vašingtono politikos. [...]“. **„Etikečių klajavimas, stereotipai“** (angl. *labeling, stereotyping*) „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą.“ Sistemingai diegiama ir atsikartojanti žinutė valstybę įvardyti kaip užvaldytą nacių. Lietuvos Respublika, jos valdžia, taip pat visuomenės transliuotojas įvardijamas kaip atstovaujantis nacistinę ideologiją. Tokių argumentų pagrindimu yra itin laisva įvykių interpretacija, kuria reiškiamas nuomonė, pristatoma kaip gili „įžvalga“. **„Dezinformacija“** (angl. *disinformation*): „Dezinformacija – tai procesas, kai faktinė informacija pateikiama taip, kad jos gavėjai iš jos padarytų klaidingas išvadas.“ Sistemingai diegiama ir atsikartojanti žinutė valstybę įvardyti kaip užvaldytą nacių, nors atstovaujamoji valdžia yra išrinkta demokratiniu būdu. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad yra aplinkybių, kurios pagarsinamos selektyviai – Rusijos Federacijos okupaciniai veiksmai, autokratizmas yra slepiamas po „kovos su nacizmu naratyvu (denacifikacija)“. Sklaida taip pat koreliuoja su **nutylėjimu** ir **atrinktos (dalinės) tiesos sakymo** (*omission*) metodu: „Nutylėjimas siekiant manipuliuoti auditorija, kuriant netikslų, ar dalinai netikslų įspūdį; arba reiškinio iškreipimas būdu, kuris padeda informacijos skleidėjui konstruoti argumentą ar formuoti auditorijos nuomonę; paprastai tariant ši priemonė – sakant pusę tiesos, kitą pusę nutylint“.

(Pagal rodyklę 18.5) „A. Paleckis nesustoja – ketina kurti dar vieną asociaciją • AKTUALUS SKAMBUTIS • 2022 10 24“ (2022-10-24, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje).

00:05:25 „Dabartinė landsbergių chunta, kuri valdo Lietuvą, faktiškai tokia nacistinė chunta, jinais turi tokį teiginį, kad Rusija yra priešas, Amerika yra draugas. Kaip ir visais atvejais, kai landsberginė nacistinė chunta, kažką tai kalba reikia viską versti aukštyn kojomis ir tada mes turėsime tiesą. Šiuo atveju apvertus aukštyn kojomis, kad JAV yra priešas Lietuvos, o Rusija yra draugas.“ **„Tų pačių minčių, argumentų pastovus kartojimas“** (lot. *ad nauseam*). Tos pačios minties pastovus kartojimas veda į tai, kad auditorija pradeda tikėti tuo, kas sakoma, tačiau to neanalizuoja. Skleidėjo diegiama konstrukcija yra paprasta: Lietuvos naciai teigia, kad Rusija yra priešas; tai yra pakankamai primityvus binarinis naratyvas atitinkantis **metodą „Įvykių (problemų) supaprastinimas“**: „Priemonė aptinkama, kai į sudėtingus klausimus apie politinius, socialinius, ekonominius ar karinius įvykius / problemas pateikiami labai paprasti atsakymai, bendros frazės. Suprasti: arba palaikai Rusijos Federaciją

okupuojančią Ukrainą, arba esi naxis. Be įprastai diegiamo nacizmo konstrukcijos, segmente yra pastebimas ir Rusijos Federacijos pasyvus pateisinimas, okupacijos legitimizavimas.

Priešo demonizavimo metodas : „Priemonė pasitelkiama atvaizduoti priešininką arba kritikos objektą kaip nemoralų, negailestingą, nevykėlį“ derinamas su **Gražių (jautrių) žodžių, posakių vartojimo metodu:** „Šių žodžių vartojimas auditorijai paprastai sukelia pozityvias asociacijas, teigiamas emocijas“ metodu, t. y. Vakarų šalių blokas yra nepatikimas, užurpavęs Lietuvos Respublikos atstovaujamąją valdžią, o Rusijos Federacija yra „draugas“. Nors dekonstruojant sklaidą ir sistemingai ją akcentuojant gali pasirodyti, jog konstrukcijos yra pernelyg primityvios ir binarios tam, kad kurtų bent menkiausią poveikį, pastebėtina, jog būtent žinučių paprastumas ir sistemingas jų diegimas yra pagrindinis propagandinės sklaidos pavojingumo aspektas, nes būtent paprastai suprantamos ir nuolatos kartojamos žinutės turi didžiausią poveikį auditorijai.

00:06:33: „Rusija irgi yra imperija, tačiau jinai yra kitokio pobūdžio imperija. Visų pirma, jinai yra ne pasaulinė imperija. Jinai nesiekia Pasaulio dominacijos, o Amerika siekia. Jinai yra regioninė imperija. Ir šiuo atveju sutampa interesas. Jinai nori likti savita šalis, su savo tradicijomis, su savo kultūra ir Lietuvai irgi reikia išlaikyti savo tradicijas, savo kultūrą, savo savitumą, savo tautą. Amerikai to nereikia, Amerikai reikia pasaulinės rinkos. Pasaulinio jos valdomo bankų tarptautinių ir korporacijų dominavimo, pinigų valdžios, aukso veršio valdžios. Čia tokia yra, vat, civilizacija šita Amerika. Todėl, aš manau, yra priešiška, o Rusija mums yra draugas.“ [...] **„Nepritarimo provokavimas“:** „Ši technika naudojama tam, kad įtikintų tikslinę auditoriją pasipriešinti (nepritarti) tam tikrai idėjai, parodyti, kad jos šalininkai iš anksto yra itin nemalonūs asmenys (toku būdu pasiekama, kad auditorija nesigilintų į pačią idėją, bet dėmesį nukreiptų į jos šalininkus)“. Tiriamu atveju Ukrainos (taip pat Lietuvos) sąjungininkai, padedantys gintis nuo Rusijos Federacijos okupacinių veiksmų yra įvardijami engėjais, kurie tariamai atima ir naikina kultūrą. O Rusija, okupuojanti Ukrainą barbariškais metodais, primetanti savo pasaulėžiūrą, žudanti ukrainiečius, bombarduojanti civilinę infrastruktūrą, anot skleidėjo, yra Lietuvos „draugas“. **„Projekcija/perkėlimas“ (asociacija).** Priemonėi įgyvendinti pasitelkiami asmenys, simboliai, objektai, kurių pagalba projektuojamas pozityvus arba negatyvus įvaizdis auditorijos akyse. Kartojamas anksčiau skirsnyje išskirtas Rusijos, kaip draugo, ir Vakarų (JAV), kaip priešo, konstruktas, įgalinamas derinant **Priešo demonizavimo ir Gražių (jautrių) žodžių, posakių vartojimo metodus.**

00:07:57: „[...] Reikia prisiminti, kas yra priešas ir kas yra draugas. Dar kodėl tai yra priešas, kadangi šitas priešas jau pradėjo faktiškai 3 Pasaulinį karą Ukrainos teritorijoje. Užsiundė, sukiršino ukrainiečius su rusais, natūralu, karo pabaigoje Antro Pasaulinio, į Ameriką pabėgo daugybė nacistų, ir vietinių kolaborantų, jų buvo labai daug Ukrainoje; jų labai daug buvo Pabaltyje, Lietuvoje įskaitant, masė nacistinių kolaborantų, kurie pabėgo, emigravo. Jie ten emigrantų sluoksniuose toliau skleidė savo nuodus.“. **Metodas „Baimė, neaiškumas, abejonės“.** Priemonės, kurių pagalba poveikį auditorijai bandoma padaryti apie kritikos objektą skleidžiant negatyvią / melagingą informaciją siekiant visiškai pakirsti juo pasitikėjimą. Kaip ir

didžiojoje dalyje išskirtos raiškos segmente, čia matoma tąsa įprastos propagandinės metodikos: dėl visko kalti Vakarai, Ukrainos žmonės besiginantys ir kenčiantys **dėl Rusijos karinių veiksmų** yra apgauti – tai Vakarai, **ne Rusija**, kalti dėl jų kančių. „**Mosavimas vėliava**“: „Tai bandymas pateisinti veiksmus / sprendimus remiantis juose glūdiniu patriotizmu, rūpesčiu nacijos gerove“. Atkartojamas Vakarų nacizmo elementas, sistemingai diegiamas Rusijos Federacijos kovos su nacizmu konstruktas (pasyviai integruojamas denacifikacijos konstruktas, tęsiama sisteminga okupacijos apologetika). Faktiniai alogizmai, pavyzdžiui, dėl okupuojančios valstybės „rūpesčio“ okupuojamųjų atžvilgiu pakartotinai neaktualizuojamas.

00:08:38 – 00:10:35 „[...] atėjus Gorbačioviui, perestrojkai, grįžo į mūsų kraštus ir atkūrė neonacistines partijėlės pavadintas konservatoriai, dar kažkokie tai panašūs pavadinimai, bet iš esmės tai yra tokia rusofobiška linija, ir dabar vietoje žydų jie nori eliminuoti ir išspręsti galutinai rusų klausimą. Anksčiau buvo žydai jiems pagrindiniai priešai, o dabar rusai, o Rusija buvo užspeista į kampą ir ėmėsi to, ko jiniai ėmėsi [...]. Tai kad tą suvokti, kad Trečiąjį Pasaulinį karą pradeda būtent šita, mano manymu, blogio imperija, su visais savo satelitais, įskaitant Europos Sąjungą, transnacionalinės kompanijos, apie vietinius vasalus nekalbu, tai yra grynai marionetės, tokios neonacistinės, nu ir tie persekiojimai geros kaimynystės forumo. Beje įsiklausykite, persekiojimas yra geros kaimynystės forumas – natūralu, karo partijos šalininkai persekios geros kaimynystės šalininkus, ir todėl aš manau, kad reikia vienyti visiems, kurie nenori to karo. Yra galimybė jį pristabdyti [...] taikos idėja yra pasaulinė idėja, tarptautinė idėja. **Metodas „Atrinktos (dalinės) tiesos sakymas**“: „Ši priemonė – sakant pusę tiesos, kitą pusę nutylint“. Skleidėjo minima taika šiuo atveju yra leisti Ukrainą okupuoti, nesipriešinti valstybei agresorei. Pastebėtina Rusijos Federacijoje veikiantiems propagandistams (pavyzdžiui, Dimitrijui Solovjovui) būdingas kognityvinio disonanso diegimas: Rusijos Federacija, žudydama Ukrainiečius, tą darydama Ukrainos teritorijoje, anot skleidėjo, yra auka, kuri yra įtraukiama į Trečiąjį Pasaulinį karą.

00:12:40–00:13:13 „Rusija kartu su Kinija, kartu su Iranu, bando atlaikyti spaudimą šito tarptautinio finansinio kapitalo ir, aš manau, kad jiniai laimės, todėl kad paprastai jėga būna tiesios pusėje, ne ginklo, o tiesos pusėje ir mūsų interesas yra išsaugoti savo savitumą ir suverenitetą [...]“. **Metodai „Neišvengiama pergalė**“: „Priemonė skirta įtikinti auditoriją prisijungti prie tų, kurių pusėje įžvelgiama pergalė, priemonėje dažnai aptinkamas „daugumos“ elementas“ ir „**Iškraipymas**“ (angl. *distortion*): „Fakto ar idėjos pateikiant, mis klaidinant ar performuluojant. Šis metodas yra neatsiejamas dezinformacijos ir juodosios propagandos dalis. Iškreipimas šiame metode pasiekiamas, kai informacijos vartotojas gauna neteisingą įspūdį apie konkretų faktą, tai gali būti idėja, konkretus įvykis, ar piktybiškai šališka (kontekstą ignoruojanti) interpretacija. Pavyzdžiui, Trečiojo reicho propagandistai norėjo, kad europiečiai patikėtų, jog nacių „naujosios tvarkos“ tikslas yra geriausi Europos interesai bendrąja prasme; taip propaganda Trečiasis reichas, iškreipdamas tikrovę apie sistemą, kuri žemynui buvo primesta ginklu ir kurios pagrindinis tikslas buvo Vokietijos interesų tenkinimas Europos sąskaita.“. Rusija (kartu su Iranu ir Kinija) čia įvardijama kaip geriausių Ukrainos ir Lietuvos

interesų gynėja, esanti „tiesos pusėje“. Tai yra tipinis Rusiškos propagandos retransliavimo modelis, grįstas **atrinktos (dalinės) tiesos sakymu ir didelio melo technika** (*big-lie technique*) – Rusijos Federacija, vykdydama okupaciją, yra tiesos pusėje ir vienintelė gali „teisingai“ atstovauti Lietuvos interesams, priešingai nei tarptautinį finansų kapitalą atstovaujančios (**priešo demonizavimas**) Jungtinės Amerikos Valstijos.

„Įvykių (problemų) supaprastinimas“: „Priemonė aptinkama, kai į sudėtingus klausimus apie politinius, socialinius, ekonominius ar karinius įvykius / problemas pateikiami labai paprasti atsakymai, bendros frazės.“ Kuriama disonuojanti žinutė: kadangi apie suverenitetą kalba okupacijos apologetas, o suverenitetą tariamai garantuosiantis subjektas yra ilgą tiek okupacijų, tiek autokratizmo istoriją turintis Rusijos Federacijos modelis, kuris tiriamos raiškos paskelbimo dieną 8-uonis mėnesius vykdė okupacinius veiksmus (skaičiuojant nuo 2022-02-24).

(Pagal rodyklę 18.6) **„A. Paleckis: viskas labai logiška • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 20“** (2022-10-20, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje).

00:01:28: „Jie tarsi galima palyginti su žmonėmis, kurie, vat, nori pažiūrėti serialą iš 10 serijų, bet įsijungė tiktais 9 – priešpaskutinę seriją. Nematę pirmų 8 serijų. Su Ukrainos konfliktu prasidėjo gerokai anksčiau negu vasario 24 dieną, negu Maidanas, viskas prasidėjo, jeigu imant mūsų amžių arba neseniai pasibaigusį amžių, tai viskas prasidėjo nuo besaikės NATO plėtros, kurie apgavo Michailą Gorbačiovą, kuriam buvo žadėta, kad netgi Rytų Vokietija nepateks, NATO tą žadėjo, ministras tuometis Vokietijos Vakarų. Tai tik todėl Gorbačiovas ir sutiko su Vokietijos suvienijimu, kad Rytų Vokietija nepateks NATO. Ką kalbėti apie Estiją kažkokią, kuri nuo Peterburgo yra per keliasdešimt kilometrų eina siena. Niekas negalėjo įsivaizduoti, kad Vakarai išnaglės ir laužydami visus susitarimus išsiplės savo karinę mašiną iki pat Peterburgo. O jau Ukrainai stojant į NATO kas dabar yra reklamuojama, kad Ukraina laukiama NATO, ją kviečia visi. [...]“. **Informacijos su potekste pateikimas** (angl. *doublespeak*): „Informacijos su potekste pateikimas pateikia nuorodas į žodžių ir frazių vartojimą abstrakčiu ir apgaulingu būdu. Tai procesas, kai daug kalbama nepasakant nieko esminio arba kai kas nors esminio pasakoma žargonu ir sudėtinga kalba, kad klausytojai daro prielaidą, jog jų nesupratimas yra jų pačių nemokšiško rezultatas. Galutinis informacijos su potekste pateikimo tikslas yra panašus į faktų iškreipimo tikslą. Metodu siekiama suklaidinti arba supainioti klausytoją dėl to, kas sakoma iš tikrųjų“. Šios ištraukos atveju skleidžias formuluoja pateisinimą Rusijos Federacijos veiksams, esą Ukrainos noras įstoti į NATO gynybinį aljansą laiduoja tai, kad pirmiausiai Ukraina virsta rusofobine valstybe ir, antra, tai laiduoja Rusijos Federacijai teisę okupuoti Ukrainos teritoriją. Čia pabrėžtina, kad aktualizuojama stipriojo teisės konstrukcija – Rusijos Federacija sprendžia, ar suvereni Ukraina gali stoti į gynybinį aljansą. Ši „stipriojo teisės“ konstrukcija nuolatos kartojama, diegiama taip pat ir Lietuvos Respublikos atžvilgiu, kuriant mitą, esą Lietuva neturi valdžios (turi tik administratorius, kurie yra Vakarų vasalai), be kita ko, dar ir įvardijamus kaip naciai (nes sutinka su Ukrainos okupacija, todėl lietuviai yra rusofobai). Analogiška komunikacinė strategija, kaip jau minėta tyrime, naudota ir Ukrainos atžvilgiu ją „denacifikuojant“. **00:06:28:**

„Na, grįžtant prie Ukrainos, tai buvo įspėjimų iš Rusijos pusės neplėsti NATO ir nedaryti iš Ukrainos rosobofinės šalies. Bet tai buvo pastoviai ignoruojama ir rezultatą turime.“.

„Dezinformacija“ (angl. *disinformation*): „Dezinformacija – tai procesas, kai faktinė informacija pateikiama taip, kad jos gavėjai iš jos padarytų klaidingas išvadas“. Rusijos Federacijos veiksmų pateisinimas yra formuluojamas kaip nekvestionuotina neišvengiamybė: Rusijos Federacija sprendžia Ukrainos likimą ir nustato kas yra ir nėra rusobofas“. Skleidėjo pasaulėžiūros naratyve (informacinėje struktūroje) ne suvereniai Ukrainai spręsti savo šalies vystymosi kryptis, pavyzdžiui, jungiantis į gynybinį bloką bet, anot skleidėjo, prerogatyvą tui Rusijos Federacija.

00:07:20: „Rusija išvalė Europą nuo vokiškųjų nacistinių šunų ir gausių jų kolaborantų, Pabaltijy ir Ukrainoje. Ir, beje, dalis tų nacių aršiausių kolaborantų spėjo pabėgti tada per karą ir po karo į JAV ir iš ten skleidė savo nacistinės ideologijos nuodus ir vėl užkrėtė šitais nuodais dalį mūsų kraštų ir dalį elito. Ir dabar mūsų valdžioje bent jau dalis žmonių tikrai, pasižiūri, pasiklausai tikri nacistai, neonacistai.“.

„Etikečių klįjavimas, stereotipai“ (angl. *labeling, stereotyping*) „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą“. Sisteminiis nacizmo mito diegimas. Sisteminiis Rusijos Federacijos doros ir teisingumo akcentavimas perkeliamas į šiandieną pateisinant okupacinius veiksmus.

Projekcija/perkėlimas (asociacija): „Priemonei įgyvendinti pasitelkiami asmenys, simboliai, objektai, kurių pagalba projektuojamas pozityvus arba negatyvus įvaizdis auditorijos akyse“. Tiesiogiai neįvardijant, Rusijos Federacija („kovotoja su naciais“), aktualizuojant „draugystės“ ir „Lietuvos Respublikos interesų apsaugos“ naratyvą, yra tariama Lietuvos Respublikos menamo „nacizmo“ sprendimo instrumentas, kaip ir, pavyzdžiui, Ukrainos „denacifikacijos“ atveju. Tokios struktūros diegimas traktuojamas kaip itin pavojingas Lietuvos Respublikai. Ypač atsižvelgiant į „Tarptautinio geros kaimynystės forumo“ atvejį, nors šis juridinis asmuo yra pripažintas neteisėtai įsteigtu, niekur nedingo asmenų (Kazimiero Juraičio, Algirdo Paleckio, Dmitrijaus Glazkovo; plačiau žr. 2023-02-20 Vilniaus regiono apylinkės teismo sprendimą byloje Nr e2-336-1141/2023) priklausiusių organizacijai siekiai ir politines viešai deklaruotos aspiracijos Lietuvos Respubliką paversti „draugiška“ okupantui valstybe.

(Pagal rodyklę 18.7) „A. Paleckis „Landsburgiada“ • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 14“ (2022-10-14, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje).

Sklaidos segmentas nedetalizuojamas, nes komunikacinės konstrukcijos, išskirtinos kaip atliekančios sisteminių informacinių žinučių diegimą, pažeidžiantį Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą, nenustatytos.

(Pagal rodyklę 18.8) „A. Paleckis pasiūlė jam įvykdyti mirties bausmę • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 10“ (2022-10-10, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje).

Nuo įrašo pradžios „Šiandien buvau pasiruošęs pakalbėti kiek kitom temomis, bet ką tik tai naujienos iš Ukrainos, kad Rusija suintensyvino savo veiksmus. Ką šitame kontekste galiu tik pasakyti, tą patį ką teko sakyti ir anksčiau, kad Ukrainos lemtis yra nulemta. Jos likimas yra aiškus. Labai paprasta. Nuo to momento, kai jos valdžia pasirinko anti-rusišką politiką, kai pradėjo vykdyti politiką, kuri nesuderinama su gera kaimynyste, nuo to laiko tapo aišku, kad Rusija nepakės tokios Ukrainos, kuri yra anti-rusiška. Tai yra neįmanoma iš principo. Lygiai taip, kaip yra neįmanoma anti-amerikietiška Meksika, lygiai taip pat, kaip yra neįmanoma anti-amerikietiška Kanada, lygiai taip pat neįmanoma yra anti-rusiška Ukraina. Jinai tiesiog yra tokioje geografinėje situacijoje, padėty, kai jinai negali būti priešiška supervalstybei. O Rusija yra supervalstybė. Ir beje, jeigu mūsų pusgalviai, kurie yra valdžioje ir, kurie yra Amerikos kolaborantai, to dar nesuprato, tuo blogiau jiems. Tegul jie pasižiūri į Ukrainą ir padaro savo išvadas. Tai tiek dėl šitų naujausių įvykių. O ką aš buvau dar pasiruošęs prieš tai dėl to, kad šitie fašistėliai, kurie dabar yra valdo Lietuvą, kurie nori apriboti telefono skambučius, kaip kalinio. Nori priminti, kad kiekvienas Lietuvos kalinys turi teisę į skambučius, net ir žurnalistams. Jie dabar šitie fašistėliai tiek išsigando mano skambučių. Kad jie pasiruošę vien dėl manęs keisti įstatymą. Tai rodo jų visišką bukumą ir jų didžiulę baimę. Ir baimę paprasto laisvo ir teisingo žodžio [...]“. **„Tų pačių minčių, argumentų pastovus kartojimas“** (lot. *ad nauseam*): Tos pačios minties pastovus kartojimas veda į tai, kad auditorija pradeda tikėti tuo, kas sakoma, tačiau to neanalizuoja. Normalizuojama stipriojo teisė. Ankstesniame segmente tai pasireiškė per Rusijos Federacijos sprendimą, ar suvereni Ukraina gali stoti į gynybinį aljansą. Šiame segmente nedviprasmiškai nurodoma: „O Rusija yra supervalstybė. Ir, beje, jeigu mūsų pusgalviai, kurie yra valdžioje ir, kurie yra Amerikos kolaborantai to dar nesuprato, tuo blogiau jiems. Tegul jie pasižiūri į Ukrainą ir padaro savo išvadas“ Ši „stipriojo teisės“ konstrukcija nuolat kartojama ir diegiama Lietuvos Respublikos atžvilgiu, kuriant mitą, naudojant kitas tyrime išskirtas paralelines konstrukcijas: Lietuva neturi valdžios (turi tik administratorius, Vakarų vasalus), be kita ko, dar ir įvardijamus naciais, nes nesutinka su Ukrainos okupacija, dėl ko lietuviai yra rusofobai; analogiška komunikacinė strategija, kaip jau minėta tyrime, naudota ir Ukrainos atžvilgiu ją „denacifikuojant“.

Akcentuotina ir tai, kad pasyviai yra neigiamas Lietuvos Respublikos suverenitetas – arba politinė kryptis, atitinkanti Rusijos Federacijos interesus, arba „bus kaip Ukrainai“. Toks grubus ir akivaizdus Rusijos Federacijos interesų atstovavimas ekspertai.eu dažniausiai yra slepiamas pasyviu sofizmu ir dėstomas netiesiogiai, pavyzdžiui, anksčiau minėti „geriausi Lietuvos interesai“, okupanto „buvimas teisingumo pusėje“, Vakarų demonizavimas, Lietuvos Respublikos demokratijos niekinimas, pasyviai garbinant stipriojo valios primetimą. Kritikuojant tariamą „klaną“, užvaldžiusį Ukrainą ar Lietuvą, ignoruojant faktus, pavyzdžiui, tiek Rusijos Federacijos, tiek Baltarusijos atvejais pseudo-demokratinų režimų problemas, **akivaizdžiai** nebetelpančias pačioje Rusijos Federacijoje ir virstančias kaimyninių valstybių problemomis, okupacijomis ir kariniais veiksmais, autokratizmo eksportu. Tačiau Ekspertai.eu kuriojama informacinė (ideologinė) linija generuoja su realybe prasilenkiančią logiką, esą Rusijos Federacijai rūpi Lietuvos ar Ukrainos interesai. Rusijos Federacijos valdžios uzurpacija

ekspertai.eu sklaidos terpėje nėra problematiška. Problematiška yra tik „landsbergių klando valdžia“ (po 2 kadencijų – 8 metų pertraukos) funkcionuojančioje demokratijoje. „Taika (draugystė) su *de facto* diktatūromis atliekančiomis aktyvius okupacinius veiksmus ir išsivadavimas iš demokratiškai išrinktos Lietuvos Respublikos valdžios gniaužtų“. Šis ekspertai.eu generuojamas kognityvinis disonansas atitinka **neracionalumo** (anl. *Irrationality*) metodą: „Iracionalumas yra racionalumo priešingybė. Neracionalus mąstymo procesas apima gebėjimą neigti faktus ir priimti aiškiai melagingą informaciją kaip teisingą. Nors propaganda dažnai orientuota į neracionalų protą, jos sklaidos sėkmingumas iš tikrųjų priklauso nuo tam tikro auditorijos racionalumo. Tam, kad auditorija būtų įtikinta propagandine žinute, būtina, kad ji priimtų propagandinės žinutės „logiką“.

(Pagal rodyklę 18.9) „Skandalas: Paleckis kalėjime įsigudrino įkurti propagandinį Ansamblį“ (2022-10-06, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje).

00:01:50: „O būtent šita landsbergių bendruomenė nori nugriauti labai svarbų paminklą. Tai yra paminklą tarybiniais kariams, kurie išvadavo ir Lietuvą, ir visą Europą, aš pabrėšiu, beveik visą Europą nuo nacizmo. Nuo fašistų ir nuo nacistų. Su savo purvinomis rankomis lįsdami prie paminklų. Visa šita kompanija landsbergių tiesiog prisišauks tokį atsaką, kad mažą nepasirodys. Aš noriu priminti, karo veiksmai Ukrainoje prasidėjo ne šiais metais. Jie prasidėjo nuo tokių paminklų griovimo, kai visokie banderininkai ir kiti nedamušti nacistai ir jų ainiai pradėjo griauti paminklus tarybiniais kariams, kurie išvadavo Ukrainą nuo nacių. Nacių planas Ukrainos atžvilgiu buvo akivaizdus. Tokie patys vokiškojo nacizmo planai buvo Lietuvos atžvilgiu – išnaikinti Lietuvių tautą, didžiąją dalį, mažąją dalį padaryti vergais. Nuo šito likimo mus išgelbėjo tarybinė kariuomenė, kaip kam tas nepatiktų, bet tai faktas. Griauti atmintį apie tai, paminklus apie tai yra šventvagystė. Yra pasikėsinimas į šventus dalykus ir aš, pavyzdžiui, būdamas lietuvis, nors ir lietuvis, niekada neatleisiu tokio dalyko. Ką kalbėti apie rusus, jie tokius dalykus įsimins visam gyvenimui ir atpildas yra „na, automatiškas“, yra automatiškas. Ir šito, ko gero, ir siekia šita landsbergių bendruomenė. Ji nuosekliai metai iš metų siekia Lietuvą įvertinti į tokį patį karinį konfliktą, kokį dabar Ukraina turi su Rusija. Jie tą daro nuosekliai vykdydami užjūrio šeimininkų nurodymus, būdami baudžiauninkai pagal prigimtį. Čia ne elitas, kuris valdo Lietuvą. Čia yra tiesiog baudžiauninkai.“ **„Etikečių klajavimas, stereotipai“** (angli. *labeling, stereotyping*): „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą“. Šioje ištraukoje talpinamos beveik visos tipinės ekspertai.eu propagandinės koncepcijos: ir nacizmas Lietuvos Respublikos valstybėje, ir nenugalima Rusijos Federacija su normalizuojama ir pateisinama Rusijos Federacijos agresija „nuosekliai metai iš metų siekia Lietuvą įvertinti į tokį patį karinį konfliktą, kokį dabar Ukraina turi su Rusija“ (**„Mosavimas vėliava“**: „Tai bandymas pateisinti veiksmus / sprendimus remiantis juose glūdiniu patriotizmu, rūpesčiu nacijos gerove“: „Nuo šito likimo mus išgelbėjo Tarybinė kariuomenė, kaip kam tas nepatiktų, bet tai faktas.“ Rusijos Federacijos aukštinimas. Istorinis faktas, kad sąjungininkai (tarp jų ir „blogio imperija“ Vakarai) nugalėjo

nacių Vokietiją. Šis faktas yra pasitelkiamas pateisinti Rusijos Federacijos karinę agresiją, kaip tąšą kovos su tariamais naciais Ukrainoje. „**Tų pačių minčių, argumentų pastovus kartojimas**“ (lot. *ad nauseam*): Tos pačios minties pastovus kartojimas veda į tai, kad auditorija pradeda tikėti tuo, kas sakoma, tačiau to neanalizuoja – viso tiriamo segmento metu yra sistemingai diegiamos tos pačios komunikacinės konstrukcijos. Rusijos Federacija, nors okupuoja suverenią valstybę, iš tikrųjų rūpinasi Ukrainos žmonėmis, sunaikindama miestus; Suvereni Ukraina ginasi nuo Rusijos Federacijos okupacijos, nes valdžioje yra tariamai nacistinis režimas, kuris taip pat yra marionetinis, nes rusofobiją įdiegė „NATO atstovaujantys Vakarai“. Analogiškos komunikacinės konstrukcijos yra diegiamos ir Lietuvos Respublikos atžvilgiu.

(Pagal rodyklę 18.10) „Prabilo ypač pavojingo Šnipų tinko Lietuvoje įkūrėjas Algirdas Paleckis“ (2022-09-30, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje).

00:01:50: „Ir apie tai ne kartą kalbėjome mūsų laidose, ekspertų televizijoje, kad Lietuvos vidaus politika totaliai priklauso nuo užsienio politikos, o tuo labiau valdant šitam landsberginiam klanui, tai čia visiškai yra penktoji kolona šiuo atveju, aš laikau ir visą laiką tai atvirai sakydavau, kad tai yra Amerikos penktoji kolona, tai yra jų vietininkai, jų atstovai. Na, ir dabar porą minčių apie tai, kas šiuo metu vyksta“ **00:01:50:** „[...] esmė yra ta, kad kolektyviniai Vakarai, jų dominuojanti jėga, Amerika, daugybę metų nuteikinėja ukrainiečius prieš rusus, bandė įkalti pleišta. Todėl, kad kovoja šiuo atveju Amerika su Rusija ir prieš Rusiją, ir prieš Kiniją dėl įtakos Pasaulio politikoje, tiesiog varžosi galingos valstybės dėl resursų, dėl politinės galios, dėl daug ko. Ir šitą reikia aiškiai suprasti. Ir mus išnaudoja. Kaip matome, kokie kraštutiniai išnaudojimo atvejai iš Amerikos pusės. Tai yra Ukrainos – jinai išgręžta jau yra kaip citrina ir jau greitai, jau tuoj bus, taip sakant, pastumta į šalį kaip nereikalinga, atlikusi savo vaidmenį. Ir kad Lietuvai nebūtų taip, kaip Ukrainą ištiko, kuri kraujuoja ir dar, ko gero, ilgai kraujuos, manau, išnyks iš pasaulio žemėlapiu. Bent jau didžioji jos dalis. Tai kad Lietuvai taip neatsitiktų, reikia daryti išvadas. Reikia turėti suverenią, savo lietuvišką ir vidaus, ir užsienio politiką. Ir mokintis iš klaidų. Deja, mūsiškai padarė viską, kad vykdytų užsienio nurodymus, kad Ukraina būtų jau arti savo egzistencijos pabaigos. Ir, matyt, toks likimas gali būti ruošiamas ir mums, nes cinizmui ribų nėra. Šiuo atveju iš Vašingtono pusės bus naudojamos tos mažos valstybėlės būtent tam, kad padėtų Vašingtonui spręsti jo galios žaidimus kartu su Rusija ir su Kinija.“

00:04:45: „Kasčiūnas, kuris yra Nacionalinio saugumo gynybos komiteto pirmininkas, kartais norisi pavadinti tą komitetą nacistiniu saugumo ir gynybos komitetu, kadangi pats Kasčiūnas kažkada buvo nacistinės partijos narys. Na, jis tiesiog nori užčiaupti burną tokiom žiniasklaidos priemonėms, kaip ekspertai.eu, pressjazz.tv, mūsų visai, taip sakant, bendruomenei. Ir prisidengia tuo, kad, neva, jis nori, kaip tikriausiai žinote, tą pakeisti Baudžiamąjį kodeksą, kad visi tie, kurie kalbėtų prieš nacionalinį saugumą, būtų sodinami į kalėjimą. O nacionalinio saugumo sampratą, aišku, formuluos pats ponas Kasčiūnas. Taip yra

daroma todėl, kad jau jaučia šita valdžiukė, kad jina jau išsisėmė savo pasitikėjimo resursus ir dabar gali tikrai tokiais priemonėmis dorotis su opozicija. Sodinti į kalėjimą.“

Šiame segmente kartojamos vasalų, Vakarų marionečių konstrukcijos, Ukrainos sunaikinimo bei Lietuvai grėsiančio panašaus likimo, jeigu „nesusiprotėsime“ kuruojama projekcija. „Susiprotėjimas“ segmento atveju yra tam tikra menama disasociacija nuo Vakarų vykdomos politikos (konkrečiu Rusijos Federacijos atveju Ukrainos paramos nutraukimas).

Atkreiptinas dėmesys tik į pirmą kartą viso tyrimo metu argumentuotą nacizmo indikaciją vieno asmens atžvilgiu. Problema savaime suprantama ir šiuo atveju yra analogiška įprastam nacizmo / rusofobijos konstrukcijos diegimui: su nacizmu siejama visa atstovaujamoji valdžia.

Didžiausia problema šio segmento atveju yra beveik pažodinis metodo **Bauginimas:** (angl. *fear campaign*): „Bauginimas – tai propagandos būdas, kai tikslinės auditorijos narių emocijos nukreipiamos tam tikra linkme, pasinaudojant jų nerimu ar netikrumu dėl susiklosčiusių aplinkybių arba pabrėžiant, kad nesugebėjimas elgtis tam tikru būdu gali sukelti tam tikrą atpildą“ taikymas. Algirdas Paleckis, pristatydamas savo nuomonę kaip ekspertinę / žurnalistinę (gretutinis metodas: **liudijimai:** „Priemonė, kurią naudojant svarbios citatos, mokslininkų, ekspertų mintys. Šių liudijimų, citatų reikšmė – paremti propagandines idėjas taip (tam), kad auditorija jas ne tik priimtų, bet ir su jomis susitapatintų – priimtų lyg savo asmeninę poziciją“), dėsto stipriojo teisės imperatyvą: Ukraina išnyks, Lietuva taip pat, jeigu „nesusipras“ laiku.

Baimė, neaiškumas, abejonės: „Priemonės, kurių pagalba poveikį auditorijai bandoma padaryti apie kritikos objektą skleidžiant negatyvią / melagingą informaciją siekiant visiškai pakirsti juo pasitikėjimą“. Demoralizacinis sklaidos aspektas išskirtinas kaip tariamas didžiųjų pasaulio valstybių „galios žaidimas“, tuo tarpu Lietuvos Respublika, kaip ir Ukraina, yra tiesiog šio „žaidimo“ beteisiai dalyviai. Kuriamas kognityvinis disonansas ir melas, esą Ukrainiečiai gina savo valstybę nuo bepretekščio (neminint propagandinio Rusijos Federacijos naratyvo) okupanto, nes esantys apgauti pakartotinai nedėstomas ir nedetalizuojamas.

Ekspertai.eu sklaidoje, susijusioje su Algirdu Paleckiu, demonstruojamos visos informacinės konstrukcijos ir bendrasis tikslinis naratyvas (informacinė struktūra), kurią Inspektorius priskiria prie tikslingo veikimo siekiant demokratijos erozijos Lietuvos Respublikoje.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

13. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
14. Lietuva yra užvaldyta (Lietuvos atstovaujamoji valdžia atstovauja ne Lietuvos tautą, o yra Vakarų marionetės).
15. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra nacistinė/rusofobinė.
16. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.
17. Rusijos Federacija nepradėjo karo, o buvo į jį įtraukta.

18. Rusijos Federacija yra teisingumo pusėje, ji bando apsaugoti Ukrainą.
19. Rusijos Federacija yra Lietuvos Sąjungininkė, kuri vienintelė gali apsaugoti Lietuvos kultūrą, kurią naikina Vakarai.
20. Rusijos Federacija kovoja ne su Ukraina, o su Vakaraais.
21. Ukraina ginasi, ne nuo Rusijos Federacijos okupacijos, o yra apgauta Vakarų.
22. Ukraina yra užvaldyta Vakarų, Rusija ją bando išlaisvinti.
23. Vakarai yra kalti dėl situacijos Ukrainoje ir joje Rusijos Federacijos rankomis žudomų ukrainiečių.
24. Rusijos pergalė yra neišvengiama.

Ekspertai.eu diegiama informacinė struktūra: Rusijos Federacijos legitimizavimas, kuriamas gėrio (Rusijos Federacija) ir blogio (naciai, Vakarai) naratyvas; Rusijos Federacijos kariniai veiksmai yra normalizuojami iškreipiant informaciją Rusijos Federacijai palankiu būdu. Naikinama Ukrainos ir Lietuvos moralė, pasitikėjimas demokratine sąranka. Pasyviai normalizuojama diktatūrinė santvarka.

(Pagal rodyklę 19) „Italijoje gyvenantis lietuvis Walentinas: kol Landsbergis gyvas, nieko gero nebus“ (ekspertai.eu, 2022-12-10)

Sklaidos segmentas nedetalizuojamas, nes komunikacinės konstrukcijos, išskirtinos kaip atliekančios sisteminę informacinių žinučių diegimą, pažeidžiantį Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą, nenustatytos.

(Pagal rodyklę 20) „Kolektyvinis Landsbergis“ ir „kolektyvinis Minedas“, arba kokią kainą Lietuva moka už savo laisvę? (ekspertai.eu, 2022-12-16)

„Lietuvos didžiojoje viešojoje erdvėje tvyranti slogi atmosfera sudaro įspūdį, kad „kolektyviniam Landsbergiui“ pavyko sukurti gana skaitlingą „kolektyvinį Minedą“, įtikėjusį, kad jis turi būti iki „grabo lentos“ – iki paskutinio lietuvių – būti dėkingas „kolektyviniam Landsbergiui“ už 32 metus trunkančią „laisvę“ ir šventai tikinčiam, kad ta „laisvė“ yra verta to, kad už ją Ukrainoje – jei reikia, iki paskutinio ukrainiečio – būtų liejamas kraujas.“

„Bet nuostabiausia yra tai, kad kai kurių šiame sąraše esančių šalių režimai dabartinės globalios geopolitinės pervartos akivaizdoje deda visas pastangas, kad viskas ir toliau vyktų taip, kaip vyko iki šiol. Lenkijos, Lietuvos, Latvijos, Estijos rusofobiniai režimai dantimis ir nagais įsikabino į JAV vadovaujamą vienpolę neoliberalią pasaulio tvarką, o Ukrainos režimas į JAV pasaulinės hegemonijos aukuro ugnį meta šimtus tūkstančių karių ir civilių.“

Etikečių klijavimas, stereotipai (angl. *labeling, stereotyping*) „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą“. Įprasta ekspertai.eu kuriojama konstrukcija „rusofobiniai režimai“. Rusijos Federacija tipiška kovoja su Vakaraais. „Rusofobinis režimas“ yra sistemingai diegiama

konstrukcija, tiriamu atveju kurianti prielaidas, esą kritika okupanto atžvilgiu yra nepagrįsta. Kritika Rusijos Federacijos vykdomai okupacijai yra tikslingai susiejama su žmogaus teisių problema, esą kritika yra orientuota ne į okupaciją, bet į rusų tautą. Tuo siekiama delegitimizuoti, mažinti ar, kaip įprasta Rusijos Federacijos propagandai, nukreipti dėmesį nuo elementarios problemos – Rusijos Federacija be jokio pagrindo okupuoja Ukrainą, žudo ir dislokuoja šimtus tūkstančių žmonių.

Didelio melo technika (angl. *big-lie technique*): „Procesas, kai didelė netiesa pateikiama kaip tiesa ir iš jos išvedama visa sistema tiesų, kurios iš tikrųjų yra tik pirminės netiesos tęsinys, vadinamas didelio melo metodu. Šis procesas vyksta nuolat viešai kartojant netiesą ir jos „plėtinius“. Į sklaidą integruojant šūkius ar konstrukcijas, kol pritarimas netiesai tampa nesąmoningu refleksu. Didysis melas pasireiškia visada, kai kokia nors ideologija, organizacija, judėjimas ar sistema pateisina save remdamasi tiesa, kuri, atidžiau ją išnagrinėjus, yra akivaizdžiai neteisinga.“ Į „aukurą“ JAV hegemonai meta nekaltus ukrainiečius, žinoma tipiškai pamirštant, kad vyksta Ukrainos kova dėl laisvės, o „aukuras“ yra Rusijos Federacija, vienašališkai nusprendusi užpulti Ukrainą. Tokiu būdu normalizuojami kariniai veiksmai ir okupacija kaip oponavimas „vienpolei neoliberaliai pasaulio tvarkai“. Atsikartojanti komunikacinė konstrukcija: sistemingai diegiamas Rusijos Federacijos agresijos normalizavimas ir apologetika.

Tų pačių minčių, argumentų pastovus kartojimas (lot. *ad nauseam*). Tos pačios minties pastovus kartojimas veda į tai, kad auditorija pradeda tikėti tuo, kas sakoma, tačiau to neanalizuoja – segmente esanti informacija yra sisteminių konstrukcijų diegimo dalis: Vakarai asocijuojami su rusofobija, Lietuvos Respublikos laisvė yra apibrėžiama kaip fiktyvi ir neverta gynimo, neverta, kad už ją „Ukrainoje būtų liejamas kraujas“ (nes jos, anot autoriaus, paprasčiausiai nėra: tai yra „kolektyvinio landsbergio“ įsikibimas į vienpolę neoliberalią pasaulio tvarką). Tyrimu negalima daryti projekcijų kaip atrodytų „ne vienpolė“ ir „ne neoliberali“ pasaulio santvarka pagal eksperai.eu formuojamą naratyvą, bet skaitytojui ypač pažįstančiam (vartojančiam) ekspertai.eu raiška kuriamą naratyvą (pavyzdžiui, vadovaujantis tyrimu išskirta ir aprašyta raiška) suprasti neturėtų būti sunku, galbūt tiesiog nebūti „rusofobais“ ir neliesti kraujo Rusijos Federacijos okupacijos metu.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra nacistinė / rusofobinė.
3. Rusijos Federacija kovoja ne su Ukraina, o su Vakarais.
4. Ukraina ginasi, ne nuo Rusijos Federacijos okupacijos, o yra apgauta Vakarų.
5. Vakarai yra kalti dėl situacijos Ukrainoje ir joje Rusijos Federacijos rankomis žudomų ukrainiečių.

(Pagal rodyklę 21) „Paskutinė vieša Stalino kalba“ (ekspertai.eu, 2022-12-26)

„Istorikė Linda Shagal: „Nereikia pervertinti Stalino nuopelnų sugrąžinant Lietuvai Vilnių ir Klaipėdą. Atkūrus nepriklausomybę 1990 m. kovo 11 d., tai būtų padaręs Lietuvos prezidentas Vytautas Landsbergis ir jo komanda“. Kadangi sklaida yra traktuojama kaip satyrinė sklaidos segmentas nedetalizuojamas, nes komunikacinės konstrukcijos, išskirtinos kaip atliekančios sisteminių informacinių žinučių diegimą, pažeidžiantį Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą, nenustatytos.

Šia sklaida demonstruojama nuolatinė ekspertai.eu fiksacija ties „Rusijos Federacijos“ klausimu ir vaidmeniu Lietuvos Respublikos apibrėžtyje: net ir satyrinėje terpėje Rusijos Federacija yra įvardijama kaip atstovaujanti Lietuvos interesams (be Rusijos Federacijos neturėtume nei Vilniaus, nei Klaipėdos).

(Pagal rodyklę 22) „Generalinė prokurorė Grunskienė atkreipė dėmesį į pavojingą informaciją, tačiau nieko nesukonkretino“ (ekspertai.eu, 2022-12-30)

Segmente pateikiama analogiška segmentui 18 pagal sąrašą („Šnipų tinklo Lietuvoje įkūrėjas toliau šokdina valstybę – verčia keisti Bausmių vykdymo kodeksą“ (ekspertai.eu, 2022-11-23) sklaida. Segmentas išskiriamas siekiant pabrėžti, jog sklaida, joje esančios konstrukcijos (susieti vaizdo įrašai) yra kartojamos (aktualizuojamos).

(Pagal rodyklę 23) „Lietuva, Ukraina ir prievarta“ (ekspertai.eu 2022-12-30)

„Vakarų ir Rusijos karas Ukrainoje yra provakarietiškos Ukrainos prievartos prieš prorusišką Ukrainą vaisius. Tos prievartos, kurią pradėjo Vakarai 2014 metų valstybės perversme Ukrainoje. Lietuva (jos neoliberalus antilietuviškas režimas) buvo ir yra aktyvus Ukrainos žmonių prievartavimo ir kankinimo instrumentas.“ Rusijos Federacijos okupacija yra įvardijama kaip „Vakarų ir Rusijos karas Ukrainoje“. Kalta dėl okupacijos, anot autoriaus, taip pat yra pati Ukraina. Lietuvos Respublika, remdama okupuojamą Ukrainą, yra Ukrainos žmonių kankintoja. Normalizuojamas alogizmas **neracionalumas** (angl. *irrationality*): „Neracionalus mąstymo procesas apima gebėjimą neigti faktus ir priimti aiškiai melagingą informaciją kaip teisingą. Nors propaganda dažnai orientuota į neracionalų protą, jos sklaidos sėkmingumas iš tikrųjų priklauso nuo tam tikro auditorijos racionalumo. Tam, kad auditorija būtų įtikinta propagandine žinute, būtina, kad ji priimtų propagandinės žinutės „logiką“, esą ne Rusijos Federacija, kuri vykdo okupacinę politiką suverenios šalies atžvilgiu, dėl Rusijos Federacijos išgalvotų, o ekspertai.eu aktualizuojamų priežasčių yra kalta dėl nuo Rusijos Federacijos okupacinių veiksmų kenčiančių Ukrainos žmonių. Šis alogizmas yra tvirtinamas **tų pačių minčių, argumentų pastoviu kartojimu** (lot. *ad nauseam*): „tos pačios minties pastovus kartojimas veda į tai, kad auditorija pradeda tikėti tuo, kas sakoma, tačiau to neanalizuoja“. Šis metodas pasireiškia per sistemingą tiek Rusijos Federacijos okupacijos apologetiką, tiek per kaltės perkėlimą visiems įmanomiems subjektams generuojant svarstymus pateisinančius

Rusijos Federacijos veikimą (agresiją). Tai yra Rusijos Federacijos interesų atstovavimas, grindžiamas sintetiniais, okupantą proponuojančiais, argumentais paremta nuomone.

(Pagal rodyklę 23.1) „Tradiconalisto mintys (10) Lietuva, Ukraina ir prievarta (YouTube platforma, „Andrius Martinkus“ paskyra, 2022-12-30)

00:07:34: „Ateinantys metai bus sunkūs metai ne tik Lietuvai, ne tik Ukrainai, ne tik Rusijai, net tik Europai. Šiuos metus kaip ir praėjusius, deja, tenka užbaigti nerimu, dėl to, kad Ukrainoje besitęsianti prievarta gali peraugti į daug didesnę prievartą. Ateinančiais metais, Rusijos ir Vakarų, Rusijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų, Rusijos ir NATO karas Ukrainoje tęsis. Blieka tik tikėtis, kad karo veiksmai iš Ukrainos neišplis į kitas šalis. Pavyzdžiui, į tas, kurių valdžia ragina savo piliečius nepavargti būti Ukraina. Kaip ir pernai, šiemet, Naujųjų metų išvakarėsi dera prašyti Dievą taikos. Visų šių taikos prašymu ir užbaikime šiuos metus ir jau susitikime kitais 2023-iais metais.“. **„Baimė, neaiškumas, abejonės“:** „Priemonės, kurių pagalba poveikį auditorijai bandoma padaryti apie kritikos objektą skleidžiant negatyvią / melagingą informaciją siekiant visiškai pakirsti juo pasitikėjimą“. Aktualizuojama stipriojo teisės konstrukcija. Ši „stipriojo teisės“ konstrukcija nuolat kartojama ir diegiama ir Lietuvos Respublikos atžvilgiu, kuriant mitą, esą Lietuvai nedera kištis ir palaikyti Ukrainos kovą už laisvę okupacijos akivaizdoje („būti ukrainiečiais“). Toliau normalizuojamas Rusijos Federacijos karinių veiksmų siužetas, esą „tikėkimės, palaikydami Ukrainos priešinimąsi okupacijai neužsitrauksime Rusijos Federacijos rūstybės“.

Šio segmento konteksto apibrėžimui galima pasitelkti pagal sąrašą 20 šaltinį: „Kolektyvinis Landsbergis“ ir „kolektyvinis Minedas“, arba kokią kainą Lietuva moka už savo laisvę? (ekspertai.eu, 2022-12-16, to paties autoriaus – Andriaus Martinkaus). **„Nutylėjimas atrinktos (dalinės) tiesos sakymas“** (angl. *omission*): „Nutylėjimas siekiant manipuluoti auditorija, kuriant netikslų ar dalinai netikslų įspūdį; arba reiškinio iškreipimas būdu, kuris padeda informacijos skleidėjui konstruoti argumentą ar formuoti auditorijos nuomonę; paprastai tariant, ši priemonė – sakant pusę tiesos, kitą pusę nutylint“. Autokratizmu grįsta Rusijos Federacijos karinė agresija ir okupacija yra maskuojama (niveliuojama), koncentruojantis į kritiką, nukreiptą prieš Lietuvos Respublikos atstovaujamąją, demokratiniu būdu išrinktą valdžią, ją įvardijant vienu iš rusofobinių režimų. Be kita ko. kultivuojama Rusijos Federacijos okupacijos tyrimo apibrėžtyje tipinė ekspertai.eu apologetika, esą dėl okupacijos kalta yra Ukraina (pro-vakarietiška Ukrainos dalis).

Segmentas, ypač atsižvelgiant į kitus vertintus segmentus, diegia Lietuvos Respublikos neteisėtos valdžios, Rusijos Federacijos okupacinių veiksmų pateisinimo, Vakarų kaip kaltininkų dėl Rusijos Federacijos okupacinių veiksmų komunikacines konstrukcijas. Pavieniui toks turinys galėtų būti vertinamas kaip validi kritika ar marginali (radikali) nuomonė, kuri turi vietą demokratinėje visuomenėje; tačiau atsižvelgiant į kontekstą, t. y. skleidėjo bendruosius sklaidos indikatorius (paraleliai tiriamam segmentui diegiamas informacines konstrukcijas, struktūrą) traktuojama, kad sklaida peržengia žodžio laisvės ribas.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.
3. Rusijos Federacija yra teisingumo pusėje, ji bando apsaugoti Ukrainą.
4. Rusijos Federacija kovoja ne su Ukraina, o su Vakaraais.

(Pagal rodyklę 24) „E Vaitkus: daug metų žinoma – kraujo reikia (apie senojo Landsbergio įdirbį Lietuvai)“ (ekspertai.euroasia paskyra YouTube platformoje 2023-01-13)

00:01:55: „O mes tylime ir nereikalaujame. Mes tylime ir nereikalaujame. Ir sausio 13 mes sutinkame ir leidžiame. Vėl paminėsiu tą Dalią Grybauskaitę. Kad dvigubai, trigubai paniekintumėme. Valdžios minėjimais paniekintume sausio 13-osios aukų atminimą. Čia ne problema Grybauskaitės. Ne problema senojo Landsbergio. Mes, Lietuvos žmonės, užsimerkiame ir sutinkame. Ai, tiek to! Duonos ir žaidimų! Mums dabar to reikia. Nesvarbu, kas buvo. Aš manau, kad yra svarbu. **Nes pasipriešinti okupacijai, dabartinei okupacijai, yra būtina.** Arba mes nieko neverti. Ir mes tiesiog šiuo metu 2023 metų sausio mėnesį, mes Lietuvoje demonstruojame: mes esame neverti savo valstybės. Tai čia nesutinku su Vaišvila, kad reikia labai džiaugtis. Nes milijonas žmonių pabėgo. Tai kuo čia džiaugtis šitoje vietoje. Sutinku, kad kartelė aukštesnė, žemesnė. Moralinė šio pasaulio dimensija ir tai valdžios koridoriuose, šitas terminas. Apie Kazicką Jūs gražiai paliudijote. Taigi kas per 30 metų pasikeitė? Niekas nepasikeitė. Tada tiesiog nesakė taip tiesiai, kad moralė ir padarumas ne šio pasaulio dimensija. Dabar sako jau tiesiai. Tai šitą, pirmiausia, kuo labai gerai, ką Jūs dabar pakalbėjote – būtina ir privalu suvokti kokie, kas per situacija, pamatyti save nuogą. Pamatyti savo šalies istoriją – ne pagražintą – yra būtina, nes kitaip mes negalėsime įvertinti tinkamai. Ir tada kaip anūkas, Lietuvos anūkas, man, pakartosiu, pasakė, kad mes paraleliniuose pasauliuose. Jie viename pasaulyje, o mes, Lietuvos žmonės, kitame.“

Ši Eduardo Vaitkaus ištrauka demonstruoja **metodo „Didelio melo technika“** (angl. *big-lie technique*): „Procesas, kai didelė netiesa pateikiama kaip tiesa ir iš jos išvedama visa sistema tiesų, kurios iš tikrųjų yra tik pirminės netiesos tęsinys, vadinamas „didelio melo“ metodu. Šis procesas vyksta nuolat viešai kartojant netiesą ir jos „plėtinius“. Į sklaidą integruojant šūkius ar konstrukcijas, kol pritarimas netiesai tampa nesąmoningu refleksu. Didysis melas pasireiškia visada, kai kokia nors ideologija, organizacija, judėjimas ar sistema pateisina save remdamasi tiesa, kuri, atidžiau ją išnagrinėjus, yra akivaizdžiai neteisinga“ taikymą. Šie argumentai statomi ant kitų tyrime išskiriamų informacinių struktūrų, t. y. neteisėto valdžios užvaldymo mito ir pasyvios Ukrainos situacijos devalvacijos (Rusijos Federacijos okupacijos pateisinimas) konstrukcijų.

Pavyzdžiui, šioje ištraukoje dėstomos mintys apie „pasipriešinimą“ dabartinei okupacijai. Šiuo segmentu demonstruojamas Didelio melo (angl. *big lie*) metodas pasireiškia per alternatyvaus pasaulio sampratos konstravimą ir diegimą, demonstruojamą per realybės

iškreipimą: išsivaduoti reikia nuo „Lietuvos okupantų“, demokratiškai perrenkamų kas 4 metus, o su „kaimynais“, tikrąją to žodžio prasme vykdančiais karinę Ukrainos okupaciją, užrėpavusiais valdžią (Lukašenka valdžioje nepertraukiamai 28 metus) – su jais reikia būti draugiškais.

Tai yra ilgamečio skleidėjo veiklos rezultato pavyzdys, kai akivaizdūs dalykai yra apipinami vieni kitus remiančiais mitais. Galiausiai ekspertai.eu kuriojamos informacinės terpės pasaulėvoka ir normatyviniais laikomos Pasaulio įvykių interpretacijos leidžia įvykius vertinti tiek iškreiptai, kad nepriklausomybės atkūrimo minėjimas Lietuvos Respublikoje yra laikomas pretekstu priešintis „Lietuvos okupacijai“, o žiaurūs įvykiai Ukrainoje yra visiškai normalizuojami ir pateisinami, arba netgi traktuojami kaip Lietuvos Respublikos kaltė (žr., pavyzdžiui, segmento 23 tyrimą).

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuva yra užvaldyta (Lietuvos atstovaujamoji valdžia atstovauja ne Lietuvos tautai, o yra Vakarų marionetė).

(Pagal rodyklę 25) „Represinė visuomenė“ (ekspertai.eu, 2022-10-02)

„Ir kažin kuo baigsis profašistinio smetoniško režimo su jo socialiniais prieštaravimais, politinėmis represijomis ir pavojingomis geopolitinėmis intrigomis reinkarnacija Lietuvoje?“

Etikečių klijavimas, stereotipai (angl. *labeling, stereotyping*) „Priemonės, naudojamos siekiant auditorijai padėti suprasti, paprasčiau įvertinti atitinkamas kategorijas, pavyzdžiui, žmonių grupę (propagandos objektą), kuri auditorijai sukelia baimę, neapykantą, pasibjaurėjimą“. Kartojama komunikacinė konstrukcija – fašizmas („profašistinio smetoniško režimo“). Bendrąja prasme publikacijoje kuriama „alternatyvios realybės“ projekcija, „buržuazinę demokratiją“ įvardijant kaip tokią, kuri gniaužia visuomenę, ar jos pasipriešinimą tariamai neteisėtam valdžios veikimui įtvirtinamam „pseudo-teisiniais metodais“ („Buržuazinės demokratijos veidmainiškumas represinės politikos prasme pasireiškia 2 aspektais: - represijoms suteikiamas, neva, teisinis apipavidalinimas, - represijos, atseit, nepažeidžia pamatinės žmogaus teises.“).

Nutylėjimas atrinktos (dalinės) tiesos sakymas (angl. *omission*): „Nutylėjimas siekiant manipuliuoti auditorija, kuriant netikslų ar dalinai netikslų įspūdį arba reiškinių iškreipimas būdu, kuris padeda informacijos skleidėjui konstruoti argumentą ar formuoti auditorijos nuomonę; paprastaiariant, ši priemonė – sakant pusę tiesos, kitą pusę nutylint“. Visuomenės gniaužimas aprašomas ignoruojant alternatyvų skleidėjo nutylimą ir dėsningai (sistemiškai) teisinamą modelį: Rusijos Federacijos autokratizmą tiesiogine to žodžio prasme imperializmą pasireiškiantį; paskutiniu to pavyzdžiu yra Ukrainos okupacija.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra nacistinė / rusofobinė.

(Pagal rodyklę 26) „Paleckis pasiūlė jam įvykdyti mirties bausmę“ (ekspertai.eu, 2022-10-10)

Segmente pateikiama analogiška segmentui 18 pagal sąrašą („Šnipų tinklo Lietuvoje įkūrėjas toliau šokdina valstybę – verčia keisti Bausmių vykdymo kodeksą“ (ekspertai.eu, 2022-11-23) sklaida. Segmentas išskiriamas siekiant pabrėžti, jog sklaida, joje esančios konstrukcijos (susietuose vaizdo įrašuose) yra kartojamos (aktualizuojamos).

(Pagal rodyklę 18.8) „A. Paleckis pasiūlė jam įvykdyti mirties bausmę • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 10“ (2022-10-10, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje).

Nuo įrašo pradžios „Šiandien buvau pasiruošęs pakalbėti kiek kitom temomis, bet ką tik tai naujienos iš Ukrainos, kad Rusija suintensyvino savo veiksmus. Ką šitame kontekste galiu tik pasakyti, tą patį ką teko sakyti ir anksčiau, kad Ukrainos lemtis yra nulemta. Jos likimas yra aiškus. Labai paprasta. Nuo to momento, kai jos valdžia pasirinko anti-rusišką politiką, kai pradėjo vykdyti politiką, kuri nesuderinama su gera kaimynyste, nuo to laiko tapo aišku, kad Rusija nepakės tokios Ukrainos, kuri yra anti-rusiška. Tai yra neįmanoma iš principo. Lygiai taip, kaip yra neįmanoma anti-amerikietiška Meksika, lygiai taip pat, kaip yra neįmanoma anti-amerikietiška Kanada, lygiai taip pat neįmanoma yra anti-rusiška Ukraina. Jinai tiesiog yra tokioje geografinėje situacijoje, padėty, kai jinai negali būti priešiška supervalstybei. O Rusija yra supervalstybė. Ir beje, jeigu mūsų pusgalviai, kurie yra valdžioje ir, kurie yra Amerikos kolaborantai, to dar nesuprato, tuo blogiau jiems. Tegul jie pasižiūri į Ukrainą ir padaro savo išvadas. Tai tiek dėl šitų naujausių įvykių. O ką aš buvau dar pasiruošęs prieš tai dėl to, kad šitie fašistėliai, kurie dabar yra valdo Lietuvą, kurie nori apriboti telefono skambučius, kaip kalinio. Nori priminti, kad kiekvienas Lietuvos kalinys turi teisę į skambučius, net ir žurnalistams. Jie dabar šitie fašistėliai tiek išsigando mano skambučių. Kad jie pasiruošę vien dėl manęs keisti įstatymą. Tai rodo jų visišką bukumą ir jų didžiulę baimę. Ir baimę paprasto laisvo ir teisingo žodžio [...]“. **„Tų pačių minčių, argumentų pastovus kartojimas“** (lot. *ad nauseam*): Tos pačios minties pastovus kartojimas veda į tai, kad auditorija pradeda tikėti tuo, kas sakoma, tačiau to neanalizuoja. Normalizuojama stipriojo teisė. Ankstesniame segmente tai pasireiškė per Rusijos Federacijos sprendimą, ar suvereni Ukraina gali stoti į gynybinį aljansą. Šiame segmente nedviprasmiškai nurodoma: „O Rusija yra supervalstybė. Ir, beje, jeigu mūsų pusgalviai, kurie yra valdžioje ir, kurie yra Amerikos kolaborantai to dar nesuprato, tuo blogiau jiems. Tegul jie pasižiūri į Ukrainą ir padaro savo išvadas“ Ši „stipriojo teisės“ konstrukcija nuolat kartojama ir diegiama Lietuvos Respublikos atžvilgiu, kuriant mitą, naudojant kitas tyrime išskirtas paralelines konstrukcijas: Lietuva neturi valdžios (turi tik administratorius, Vakarų vasalus), be kita ko, dar ir įvardijamus naciais, nes

nesutinka su Ukrainos okupacija, dėl ko lietuviai yra rusofobai; analogiška komunikacinė strategija, kaip jau minėta tyrime, naudota ir Ukrainos atžvilgiu ją „denacifikuojant“.

Akcentuotina ir tai, kad pasyviai yra neigiamas Lietuvos Respublikos suverenitetas – arba politinė kryptis, atitinkanti Rusijos Federacijos interesus, arba „bus kaip Ukrainai“. Toks grubus ir akivaizdus Rusijos Federacijos interesų atstovavimas ekspertai.eu dažniausiai yra slepiamas pasyviu sofizmu ir dėstomas netiesiogiai, pavyzdžiui, anksčiau minėti „geriausi Lietuvos interesai“, okupanto „buvimas teisingumo pusėje“, Vakarų demonizavimas, Lietuvos Respublikos demokratijos niekinimas, pasyviai garbinant stipriojo valios primetimą. Kritikuojant tariamą „klaną“, užvaldžiusį Ukrainą ar Lietuvą, ignoruojant faktus, pavyzdžiui, tiek Rusijos Federacijos, tiek Baltarusijos atvejais pseudo-demokratinį režimų problemas, **akivaizdžiai** nebetelpantis pačioje Rusijos Federacijoje ir virstančias kaimyninių valstybių problemomis, okupacijomis ir kariniais veiksmais, autokratizmo eksportu. Tačiau Ekspertai.eu kuriojamą informacinę (ideologinę) liniją gerneruoja su realybe prasilenkinčią logiką, esą Rusijos Federacijai rūpi Lietuvos ar Ukrainos interesai. Rusijos Federacijos valdžios uzurpacija ekspertai.eu sklaidos terpėje nėra problematiška. Problematiška yra tik „landsbergių klando valdžia“ (po 2 kadencijų – 8 metų pertraukos) funkcionuojančioje demokratijoje. „Taika (draugystė) su *de facto* diktatūromis atliekančiomis aktyvius okupacinius veiksmus ir išsivadavimas iš demokratiškai išrinktos Lietuvos Respublikos valdžios gnaužtų“. Šis ekspertai.eu generuojamas kognityvinis disonansas atitinka **neracionalumo** (anl. *irrationality*) metodą: „Iracionalumas yra racionalumo priešingybė. Neracionalus mąstymo procesas apima gebėjimą neigti faktus ir priimti aiškiai melagingą informaciją kaip teisingą. Nors propaganda dažnai orientuota į neracionalų protą, jos sklaidos sėkmingumas iš tikrųjų priklauso nuo tam tikro auditorijos racionalumo. Tam, kad auditorija būtų įtikinta propagandine žinute, būtina, kad ji priimtų propagandinės žinutės „logiką“.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuva yra užvaldyta (Lietuvos atstovaujamoji valdžia atstovauja ne Lietuvos tautai, o yra Vakarų marionetės).
3. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra nacistinė / rusofobinė.
4. Rusijos Federacija yra teisingumo pusėje, ji bando apsaugoti Ukrainą.
5. Rusijos Federacija kovoja ne su Ukraina, o su Vakarais.
6. Rusijos pergalė yra neišvengiama.
7. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.
8. Selektyvus informacijos pateikimas.

(Pagal rodyklę 27) „Rublis brangsta, o Putinas tapo stipresnis nei bet kada – mūsų sankcijos atsigręžė prieš mus“ (ekspertai.eu, 2022-08-01)

Komunikacinės konstrukcijos aktualios atliekamo tyrimo aspektu nenustatytos. Įprasta Rusijos Federacijai būdinga apologetika ir neišvengiamos pergalės naratyvas įprastas ekspertai.eu šaltiniui, neaktualizuojamas, kadangi yra nuoroda į originalų turinį: „The rouble is soaring and Putin is stronger than ever - our sanctions have backfired, Simon Jenkins“ (2022-07-29, guardian.com).

(Pagal rodyklę 28) „Apie dingusius (pavogtus, sudegintus) pagrindinius Lietuvos valstybės atkūrimo dokumentus“ (ekspertai.eu 2023-01-13)

(Pagal rodyklę 28.1) „2K+ 2023 01 12 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com platformoje, 2023-01-12)

Segmente propagandinio turinio elementai nenustatyti (išskyrus 24 segmento ištrauką; segmentas 24 yra segmento 28 ištrauka). Priešingai yra tyrimo apibrėžtyje tipiniu laikytinam ekspertai.eu formuojamam naratyvui prieštaraujančioms signataro Zigmo Vaišvilos mintims (pavyzdžiui, oponavimas (faktiškai autoritetingu laikytinas paneigimas) Algirdo Paleckio mintims žr. šaltinį pagal sąrašą 18.2 „Paleckis iš kalėjimo pacitavo Ozolą ir perdavė linkėjimus Landsbergių bendruomenei“ (2022-10-31, „ekspertai. TV“ paskyra YouTube platformoje)).

Išskirtinas tik segmente atipišku (tačiau tyrimo apibrėžtyje visiškai tipišku) laikytinas Andriaus Nako Lietuvos Respublikos pavadinimas „Totalaus pravalos neteisinės teritorijos“ teiginys: (01:25:45: „Tos šakės nuo 91-ų metų, o turbūt dar ir anksčiau jau tos šakės, pradėjo gimti. Jos pagimdė situaciją, kurioje mes esame šiandien. Apie šiandieninę situaciją turbūt kalbėti nereikia. Va tai ką tu ir sakai: Vienas gražus epizodas viso šito totalaus pravalos. Totalaus pravalos neteisinės teritorijos.“). Vartojamas „neteisinės teritorijos“ terminas negali būti paaiškinamas preciziškai, nes trūksta kontekstinės informacijos: pažodinis vertinimas esą Lietuvos Respublika yra „neteisėta teritorija“ (Lietuvos Respublikos valstybingumo kvestionavimas) vertintinas kaip per radikali raiška netgi ekspertai.eu (tyrimo apibrėžtyje).

Ekspertai.eu diegiama informacinė konstrukcija (Segmentas 24 yra segmento 28.1 dalimis):

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuva yra užvaldyta (Lietuvos atstovaujamoji valdžia atstovauja ne Lietuvos tautai, o yra Vakarų marionetės).

(Pagal rodyklę 29) „Pateiktas faktas“ (ekspertai.eu paskyra Telegram platformoje, 2022-10-01)

„Pateiksiu faktą, kad Hersono, Zaporožės, Donecko ir Luhansko regionai tapo Rusijos dalimi. Tiesiog. Ir viskas.“

Projekcija/perkėlimas (asociacija). Priemonei įgyvendinti pasitelkiami asmenys, simboliai, objektai, kurių dėka projektuojamas pozityvus arba negatyvus įvaizdis auditorijos akyse. Pasyvi okupacijos normalizacija. Faktų pristatoma iškreipta nuomonė okupuojamus Ukrainos regionus vadinti agresorės teritorija.

Ekspertai.eu diegiama informacinė konstrukcija:

1. Rusijos Federacijos okupacinius veiksmus pateisinantis naratyvas.

(Pagal rodyklę 30) „Kotasonovas paaiškino, kodėl Ukrainiečiai kovoja už amerikiečių žemes“ (ekspertai.eu paskyra Telegram platformoje, 2022-10-30)

„Kada Zelenskis kareiviams ir karininkams sako, kad jūs turite atiduoti gyvybes už savo žemę, tai čia norisi pridurti – čia jau ne jūsų žemė“ – teigia V. Katasanovas.

Projekcija / perkėlimas (asociacija). Priemonei įgyvendinti pasitelkiami asmenys, simboliai, objektai, kurių pagalba projektuojamas pozityvus arba negatyvus įvaizdis auditorijos akyse. Plėtojamas mitas apie tai, kad Ukraina, kaip ir Lietuvos Respublika nebepriklauso jos žmonėms – viską valdo Vakarai. Ši konstrukcija skirta demoralizuoti tikslinę auditoriją ir atimti iš jos kovos (rezistencijos) dvasią. Šalis, jos teritorija, yra ne jūsų: nedera jos ginti. Pastebėtina, kad raginama nesipriešinti okupacininiams veiksams t. y. suvereniteto netekimui, ir tikrąja to žodžio prasme atstovaujamosios valdžios netekimui, valdžios uzurpacijai primetamai karą pradėjusiai Rusijos Federacijai.

Tų pačių minčių, argumentų pastovus kartojimas (lot. *ad nauseam*). Tos pačios minties pastovus kartojimas veda į tai, kad auditorija pradeda tikėti tuo, kas sakoma, tačiau to neanalizuoja. Pasikartojanti konstrukcija ir sistemingai diegiamas naratyvas (segmentai pagal sąrašą 5, 29, 31).

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Rusijos Federacija yra teisingumo pusėje, ji bando apsaugoti Ukrainą;
2. Rusijos Federacija kovoja ne su Ukraina, o su Vakarais;
3. Ukraina ginasi, ne nuo Rusijos Federacijos okupacijos, o yra apgauta Vakarų;
4. Ukraina yra užvaldyta Vakarų, Rusija ją bando išlaisvinti;
5. Rusijos okupacijos pateisinamasis naratyvas.

(Pagal rodyklę 31) „Rusija vis dar drauginga valstybė Lietuvai – pasinaudokime tuo“ (ekspertai.eu, 2022-07-04)

„Landsbergių bendruomenės (save jie įvardija *šaikos* vardu) lozungas Nr. 1 „Rusai puola“ paremta visa mūsų šalies taip vadinama „užsienio politika“ (nykus ir bukas skalijimas Rytų kryptimi pagal šeimininko dūdelę).“

„Turint omenyje ilgametes Lietuvos provokacijas ir karingą retoriką Rusijos atžvilgiu, tačiau, tuo pat metu, orią Rusijos laikyseną Lietuvos atžvilgiu, vienareikšmiškai galima teigti, kad Rusija Lietuvai yra vis dar drauginga valstybė.“

Publikacija kuriamas naratyvas, esą kitą savo kaimyninę šalį puolanti Rusijos Federacija yra draugiška ir ori valstybė. Problema yra Lietuvos Respublikos atstovaujamoji valdžia, kuri nepagrįstai teigia, esą Rusija yra neprognozuojama valstybė, galinti užpulti savo kaimynus.

„Žinoma, naujausia Lietuvos teritorijos administratorių provokacija – tranzito į Kaliningrado sritį blokada (niekingai bailiai prisidengiant Europos Sąjungos ir Europos Komisijos vardu), sulaukė rimtesnio Rusijos dėmesio.“ – kartojama šiame tyrime jau įprasta tapusi „administratorių“ (arba „vasalų“, „marionečių“) konstrukcija, kuri pagal nutylėjimą, kaip jau minėta anksčiau kvestionuojama ne atstovaujamoji valdžia, bet demokratinė valstybės sąranka.

Ekspertai.eu diegiamos informacinės konstrukcijos:

1. Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta.
2. Lietuva yra užvaldyta (Lietuvos atstovaujamoji valdžia atstovauja ne Lietuvos tautai, o yra Vakarų marionetės).
3. Rusijos Federacija yra Lietuvos sąjungininkė, kuri vienintelė gali apsaugoti Lietuvos kultūrą, kurią naikina Vakarai.

Išvados

Ekspertai.eu diegiamos informacinės struktūros:

1. Rusijos Federacijos veikimo mitologizacija, t. y. kuriamas mitas apie „gėrio“ (Rusijos Federacija) ir „blogio“ (Vakarai) susidūrimą. Ši struktūra yra naudojama legitimuoti Rusijos Federacijos karinius veiksmus Ukrainos teritorijoje. Tokios apologetikos tikslas yra Rusijos Federacijos karinių veiksmų normalizacija iškreipiant informaciją Rusijos Federacijai palankiu būdu, populiarinant nuomonę, esą Rusijos Federacijos veiksmai okupuojant Ukrainą yra teisėti (pateisinami) arba netgi skatintini, kadangi kovojama su blogio imperija, arba su naciais.
2. Pažymėtina, kad analogišką funkciją atliko ir asociacija „Tarptautinis geros kaimynystės forumas“, kurios pagrindinė funkcija (*de facto*) buvo niveliuoti situaciją tokiu būdu, kad kaip nedraugiška būtų traktuojama Lietuvos ar Vakarų politika (tariamai „priešinga taikai“, nesutinkanti su okupacija), o ne tiesiogine to žodžio prasme kaimyno atžvilgiu okupaciją vykdanči Rusijos Federacija, arba Rusijos kariuomenei per savo teritoriją Ukrainą pulti leidžianti Baltarusija. „Taikos“ terminologija ekspertai.eu sklaidoje, ypač segmentuose susijusiuose su A. Paleckiu, yra suprastina kaip „okupanto ginklu primesta tvarka“, o su tokia „taika“ nesutinkantys tiesiog apibrėžiami kaip naciai“ arba rusofobai.

3. Oponavimas Rusijos Federacijos vykdomai okupacijai yra siejamas (tiesiogiai ir netiesiogiai) su nacizmu arba, alternatyviai, rusofobija. Ši oponavimo Rusijos Federacijai ir nuolatinio oponavimo siejimo su nacizmu / rusofobija struktūra iš esmės yra 1 struktūros poveikio stiprinimo ramstis. Rusija pristatoma kaip mitais apipinta valstybė, buvusi ta šalimi, kuri nugalėjo Nacių Vokietiją. Šio istorinio fakto nuolatinis aktualizavimas Ukrainos okupacijos aplinkybėmis naudojamas kaip propagandinis instrumentas grįsti argumentacijai, kad Rusija ir dabar turi nugalėti nacius Ukrainoje (denacifikuoti Ukrainą).
4. Vakarai ekspertai.eu formuojamame naratyve yra ne sąjungininkai, padėję nugalėti nacizmą, bet prieglobstis pabėgti ir pasislėpti naciams, kurie esą grįžta ir nuodija Lietuvos (ir Vakarų) politiką antirusiška (rusofobiška) ideologija, t. y. Lietuvos sąjungininkai yra nepatikimi. Toliau kultivuojamas 1 ir 2 struktūrose pradėtas diegti Rusijos Federacijos mitas ir diskursas, kuriame akivaizdus ir nekvestionuotinas faktas, kad Rusijos Federacija okupuoja Ukrainą apgaulingai paverčiamas į Rusijos Federacijos, kaip paskutinio fronto, kuris gali pasipriešinti, kovą su naciais.
5. Lietuvos Respublikos atstovaujamoji valdžia yra netikra / uzurpuota, o Lietuvos Respublika yra okupuota. Šios struktūros tikslas yra demotyvuoti / demoralizuoti sociumą / sėti nepasitikėjimą valstybe, atstovaujamą valdžia. Apibrėžiant šią struktūrą paminėtina sinergija su antroje struktūroje dėstyta „geros kaimynystės“ idėja, t. y. demokratinės santvarkos, atstovaujamoji valdžia yra kaltinama klaidinanti visuomenę (tariamai nedraugiškumu Rytų, Rusijos Federacijos atžvilgiu), tačiau Rytų diktatūra (Baltarusija) ir totalitarizmą okupaciniais veiksmais eksportuojanti Rusijos Federacija yra tie valstybių santvarkos modeliai, su kuriais, anot ekspertai.eu, dera siekti „draugiškų santykių“ ir „taikos“.
6. Analogiškai 5 struktūrai kaip okupuota / užvaldyta yra įvardijama ir Ukraina (ekspertai.eu naratyve: ne Rusijos kariniais veiksmais, bet Vakarų užvaldytai politiniais būdais). Tai yra vienas Rusijos Federacijos pateisinamųjų motyvų puolant Ukrainą, esą siekiant ją išlaisvinti nuo Vakarų įtakos (arba, alternatyviai, nacių). Ukrainiečių rezistencija Rusijos Federacijos yra apibrėžiama kaip beprasmė, nes Ukraina nėra ukrainiečių. Pabrėžtina šios ir 5 struktūromis diegimų reikšmių apie Ukrainą paralelės Lietuvos Respublikos atžvilgiu – jos yra analogiškos.

Šios informacinės struktūros yra sistemingai diegiamos naudojant paprastas komunikacines žinutes (informacines konstrukcijas). Lietuvos atstovaujamoji valdžia yra neteisėta ir yra užvaldyta, be to, yra rusofobiška / nacistinė / fašistinė. Nuolatinė kritika Lietuvos Respublikos atstovaujamai valdžiai tyrime, kokia ji bebūtų (pagrįsta/nepagrįsta), yra vertinama neutraliai (t. y. sklaidos ribojimo klausimas tuo aspektu nėra svarstomas).

Vertinant ekspertai.eu sklaidą konstatuotina, kad ekspertai.eu vykdo tikslingą indoktrinacinę, dezinformacinę veiklą tam tikrai visuomenės daliai. Nuolat kuriamas nepasitikėjimo Lietuvos atstovaujamą valdžia mitas. Šis veikimas yra sisteminis ir

dažniausiai niekaip neargumentuojamas (išskyrus selektyvų samprotavimą, laisvą interpretaciją).

Sklaidos rezultatas yra pasitikėjimo valstybės sąranka ir institucijomis degradacija, paraleliai aukštinant ir teisinant agresorę valstybę, šalį, kuri istoriškai okupavo Lietuvos Respubliką, o dabar okupuoja Ukrainą.

Rusijos Federacijos atžvilgiu formuojamas palankus naratyvas. Pozicijos, kurios yra dėstomos sklaidoje, Rusijos okupacinių veiksmų neteisėtumą praktiškai atmeta. Kitas, ypač su Algirdu Paleckiu susijusios, ekspertai.eu sklaidos pasikartojantis motyvas yra Rusijos pergalės neišvengiamybė. Rusijos Federaciją pateikiant kaip potencialią sąjungininkę: skleidėjo diegiama „geros kaimynystės“ arba Rusijos, kaip vienintelės galinčios išgelbėti Lietuvą (ar Lietuvos kultūrą) nuo išnykimo idėja.

Rusijos kariniai ir okupaciniai veiksmai apibūdinami kaip Volodymo Zelenskio „netinkamos“ politikos rezultatas. Tai taip pat yra atgręžiama į, anot ekspertai.eu, netinkamos Lietuvos pozicijos Ukrainos okupacijos atžvilgiu (pavyzdžiui, segmento 18 tyrimas). Paraleli kritika yra nukreipta ir į Lietuvos Respublikos okupacijai oponuojančią politiką.

Rusijos okupaciniai veiksmai, ypač segmentuose, kuriuose mintis dėsto A. Paleckis, yra įvardijami kaip kova su Vakarų imperijos ekspansija, arba „blogio imperija“ tai yra nekvestionuotinas Rusijos Federacijos okupacijos veiksmų pateisinimas. Rusija yra nuolat įvardijama kaip puolama (nors yra okupuojanti valstybė).

Ekspertai.eu akcentuoja „taikos kelią“, nors, kaip minėta struktūroje 2, ignoruojant faktą, kad Ukraina yra visiškai taiki šalis, kurią užpuolė Rusijos Federacija. Simptomiška ekspertai.eu skleidžiamai ideologijai laikytina A. Paleckio citata: „Nereikia karo su kaimynais, o reikia gerų santykių su kaimynais [...] ir šiandien alternatyva yra arba tu esi už taiką arba tu esi už karą“² – tokios raiškos vertinimas Rusijos Federacijos okupacinių veiksmų akivaizdoje negali būti suprantamas niekaip kitaip kaip Rusijos Federacijos propagandos retransliacija siekiant pacifikuoti tiek užpultos Ukrainos, tiek Ukrainos sąjungininkų visuomenes.

Demoralizuojančius veiksmus skleidėjas atlieka ir netiesiogiai, per Ukrainos okupacijos įvykių interpretaciją, kur Rusijos Federacija nepradėjo karo, o buvo į jį įtraukta. Vakarai yra kaltinami dėl Ukrainoje žūstančių ukrainiečių, teigiama, kad Ukraina yra užvaldyta (kaip ir Lietuva), žmonėms ginti valstybės nedera, nes ji yra ne jų (marginalus pavyzdys – Kazimiero Juraičio teiginys (tyrimo 17 segmentas): “[...] nes okupuos, jeigu taip jau įvyktų, ne Vilniaus kraštą, o bus taip, kad vakare nueiname miegoti Lietuvoje, o atsibundame ir, žiūri, jau bus per naktį perėję visą Lietuvą. Atsibusi ir vietoje „Labas rytas“ – „Zdrastvuyte Tovarišč“. **Nebus**

² <https://www.youtube.com/watch?v=BIhEdE0htUg> 00:02:55;

kur bėgti ir nėra reikalo bėgti, nes mes puikiai atsimename gyvenimą Tarybų Sąjungoje: nu ir ką – buvo sąlygos panašios.“)

Pabrėžtina, kad diegiama informacinė sistema yra pavojinga Lietuvos suverenitetui, kadangi rusofobijos / nacizmo / fašizmo mito konstravimas yra Rusijos Federacijos „denacifikavimo“ arba kovos su „rusofašistais“ propagandinės konstrukcijos tęsinys. Skleidėjas paruošia informacinį lauką, kurdamas mitą apie rusofobus ir fašistus, Vakarams tarnaujančią atstovaujamąją valdžią. Analogiška sistema buvo viena pagrindinių karo propagandos Ukrainoje dedamųjų, Rusijos Federacijai pradedant okupacinius veiksmus, pavadintus „specialiąja karine operacija“, kurių vienas tikslų buvo „denacifikuoti“ Ukrainą, neva užgrobtą nacių valdžios. Niekuo nepagrįstas, melagingomis interpretacijomis apipintos fašizmo konstrukcijų (mitų) diegimas Lietuvoje turi būti vertinamas kaip tęstinio pobūdžio neteisėta veikla, **kuria skelbiama informacija atitinka Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punkto dispoziciją; kelia įtampą visuomenėje, kenkia valstybei; yra palanki Rusijos Federacijai ir jos valdžios institucijoms.**

Ekspertai.eu skleidžiamas turinys Visuomenės informavimo įstatymo apibrėžtyje laikytinas dezinformacija.

Aptarti propagandos elementai leidžia daryti išvadą, kad sklaidoje paskelbta informacija yra šališka, propagandinė, sąmoningai klaidinanti (dezinformacija), demoralizuojanti, be to, priklausomai nuo auditorijos, kurstant nesantaiką ir karines nuotaikas (būtina kovoti su ekspertai.eu (arba Rusijos Federacijos) minimais naciais, Vakarų vasalais ir atsiimti „okupuotą valstybę“, su pavyzdžiui, Ukrainos atveju, Rusijos pagalba) arba pacifikuojant okupanto akivaizdoje, delegetimizuojant pasipriešinimą (ekspertai.eu naratyvu: „gini ne savo šalį, o vasalų/marionečių“ santvarką). **Ekspertai.eu sklaida atitinka Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytus kriterijus.**

Remdamasis aukščiau išdėstytais motyvais ir vadovaudamasis Visuomenės informavimo įstatymo 49 straipsnio 1 dalimi ir 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 52 straipsnio 6 dalimi žurnalistų etikos inspektorius

nusprendė:

1. Įspėti interneto portalo ekspertai.eu valdytoją **VŠĮ „Ekspertai.eu“** dėl skleidžiamos viešosios informacijos, pažeidžiančios Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą;
2. Vadovaujantis 52 straipsnio 6 dalimi pašalinti segmentų dalis **kaip sklaidos sistema** pažeidžiančią Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą (jeigu segmentų dalys atskirai pašalintos negali būti dėl techninių kliūčių, pašalinti visą segmentą susijusį su tyrime išskirtomis segmentų dalimis):
 - 2.1. „Ne tik šiandieninei Jedinstvai reiktų padėkoti už „fašistinės“ Lietuvos vaizdelį“ (ekspertai.eu, 2022-01-15);

- 2.2. „Lavrovas: Rusija yra istorinio kelio pasirinkimo akivaizdoje, kaip 1917 ir 1991“ (ekspertai.eu, 2022-07-08);
- 2.3. „Ar landsbergistai „dirba Rusijai“?“ (ekspertai.eu, 2022-07-08);
- 2.4. „Paprasto ukrainiečio nuomonė apie tai, kas vyksta Ukrainoje“ (ekspertai.eu, 2022-08-07);
 - 2.4.1. „Paprasto Ukrainiečio nuomonė apie tai, kas vyksta Ukrainoje“ („ekspertai.eu“ paskyra „Telegram“ platformoje, 2022-08-07).
- 2.5. „Lavrovo kalba JT Generalinėje Asamblėjoje“ (ekspertai.eu, 2022-09-25);
- 2.6. „Rusai ir ukrainiečiai dar visai neseniai buvo viena ir ta pati tauta“ (ekspertai.eu, 2022-10-03);
 - 2.6.1. „Rusai ir ukrainiečiai dar visai neseniai buvo viena ir ta pati tauta“ („ekspertai.eu“ paskyra „Telegram“ platformoje, 2022-10-03);
- 2.7. „ESBO paminėta ir atviro rasisto Gabrieliaus Landsbergio pavardė“ (ekspertai.eu, 2022-10-03);
 - 2.7.1. „ESBO paminėta ir atviro rasisto Gabrieliaus Landsbergio pavardė“ („ekspertai.eu“ paskyra *YouTube* platformoje, 2022-10-03);
- 2.8. „Mėšlas, Žalimas, Dobrowolska, melagiai... Reikia atstatyti paminklą STALINUI. Kada?“ (ekspertai.eu, 2022-10-05);
 - 2.8.1. „2K+ 2022 10 05 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com platformoje, 2022-10-05);
- 2.9. „Bendraminčiai aptarė vis labiau didėjančias grėsmes Landsbergių bendruomenės režimui“ (ekspertai.eu, 2022-10-06);
- 2.10. „Proveržis: po beveik 30 metų Lietuvos Respublikoje gyvens daugiau žmonių, negu gyveno LTSR“ (ekspertai.eu, 2022-10-06);
- 2.11. „Kiekvieno lietuvių garbės reikalas, Vilniuje atstatyti Rusų dramos teatrą“ (ekspertai.eu, 2022-10-07);
 - 2.11.1. „2K+ 2022 10 07 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com platformoje, 2022-10-07);
- 2.12. „2K+ 2022-02-22 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com vaizdų dalinimosi platformoje);
- 2.13. „Šnipų tinklo Lietuvoje įkūrėjas toliau šokdina valstybę – verčia keisti Bausmių vykdymo kodeksą“ (ekspertai.eu, 2022-11-23);
 - 2.13.1. „Algirdas Paleckis: kas gi šaudė nuo stogų tą naktį Vilniuje?“ (2022-11-15, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.13.2. „Paleckis iš kalėjimo pacitavo Ozolą ir perdavė linkėjimus Landsbergių bendruomenei“ (2022-10-31, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.13.3. „Paleckis ėmė kalbėti Masko naratyvais“ (2022-10-26, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.13.4. „Paleckis įžūliai pradėjo naudoti prezidentės Grybauskaitės mokslinius naratyvus apie miško brolius“ (2022-10-25, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);

- 2.13.5. „A. Paleckis nesustoja – ketina kurti dar vieną asociaciją • AKTUALUS SKAMBUTIS • 2022 10 24“ (2022-10-24, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
- 2.13.6. „A. Paleckis: viskas labai logiška • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 20“ (2022-10-20, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
- 2.13.7. „A. Paleckis pasiūlė jam įvykdyti mirties bausmę • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 10“ (2022-10-10, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
- 2.13.8. „Skandalas: Paleckis kalėjime įsigudrino įkurti propagandinį Ansamblį“ (2022-10-06, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
- 2.14. „Kolektyvinis Landsbergis“ ir „kolektyvinis Minedas“, arba kokią kainą Lietuva moka už savo laisvę? (ekspertai.eu, 2022-12-16);
- 2.15. „Generalinė prokurorė Grunskienė atkreipė dėmesį į pavojingą informaciją, tačiau nieko nesukonkretino“ (ekspertai.eu, 2022-12-30);
 - 2.15.1. „Algirdas Paleckis: kas gi šaudė nuo stogų tą naktį Vilniuje?“ (2022-11-15, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.15.2. „Paleckis iš kalėjimo pacitavo Ozolą ir perdavė linkėjimus Landsbergių bendruomenei“ (2022-10-31, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.15.3. „Paleckis ėmė kalbėti Masko naratyvais“ (2022-10-26, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.15.4. „Paleckis įžūliai pradėjo naudoti prezidentės Grybauskaitės mokslinius naratyvus apie miško brolius“ (2022-10-25, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.15.5. „A. Paleckis nesustoja – ketina kurti dar vieną asociaciją • AKTUALUS SKAMBUTIS • 2022 10 24“ (2022-10-24, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.15.6. „A. Paleckis: viskas labai logiška • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 20“ (2022-10-20, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.15.7. „A. Paleckis „Landsburgiada“ • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 14“ (2022-10-14, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.15.8. „A. Paleckis pasiūlė jam įvykdyti mirties bausmę • AKTUALUS SKAMBUTIS 2022 10 10“ (2022-10-10, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.15.9. „Skandalas: Paleckis kalėjime įsigudrino įkurti propagandinį Ansamblį“ (2022-10-06, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje);
 - 2.15.10. „Prabilo ypač pavojingo Šnipų tinko Lietuvoje įkūrėjas Algirdas Paleckis“ (2022-09-30, „ekspertai. TV“ paskyra *YouTube* platformoje).
- 2.16. „Tradicionalisto mintys (10) Lietuva, Ukraina ir prievarta“ (ekspertai.eu 2022-12-30);
 - 2.16.1. (Pagal rodyklę 23.1) „Tradicionalisto mintys (10) Lietuva, Ukraina ir prievarta (*YouTube* platforma, „andrius martinkus“ paskyra, 2022-12-30)
- 2.17. „E. Vaitkus: daug metų žinoma – kraujo reikia“ (apie senojo Landsbergio įdirbį Lietuvai) (ekspertai.euroasia paskyra *YouTube* platformoje 2023-01-13);
- 2.18. „Represinė visuomenė“ (ekspertai.eu, 2022-10-02);
- 2.19. „A. Paleckis pasiūlė jam įvykdyti mirties bausmę“ (ekspertai.eu, 2022-10-10);

- 2.20. „Rublis brangsta, o Putinas tapo stipresnis nei bet kada – mūsų sankcijos atsigręžė prieš mus „(ekspertai.eu, 2022-08-01);
 - 2.21. „Apie dingusius (pavogtus, sudegintus) pagrindinius Lietuvos valstybės atkūrimo dokumentus“ (ekspertai.eu 2023-01-13);
 - 2.21.1. (Pagal rodyklę 28.1) „2K+ 2023 01 12 įrašas“ (ekspertai.eu paskyra dailymotion.com platformoje, 2023-01-12);
 - 2.22. „Pateiktas faktas“ (ekspertai.eu paskyra Telegram platformoje, 2022-10-01);
 - 2.23. „Kotasonovas paaiškino, kodėl Ukrainiečiai kovoja už amerikiečių žemes“ (ekspertai.eu paskyra Telegram platformoje, 2022-09-30);
 - 2.24. „Rusija vis dar drauginga valstybė Lietuvai – pasinaudokime tuo“ (ekspertai.eu, 2022-07-04).
3. Išsiųsti sprendimą VŠĮ „Ekspertai.eu“ ir Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai.

Žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimai gali būti skundžiami Vilniaus apygardos administraciniam teismui per 30 dienų nuo jų paskelbimo (gavimo) dienos.

Žurnalistų etikos inspektore

Gražina Ramanauskaitė